

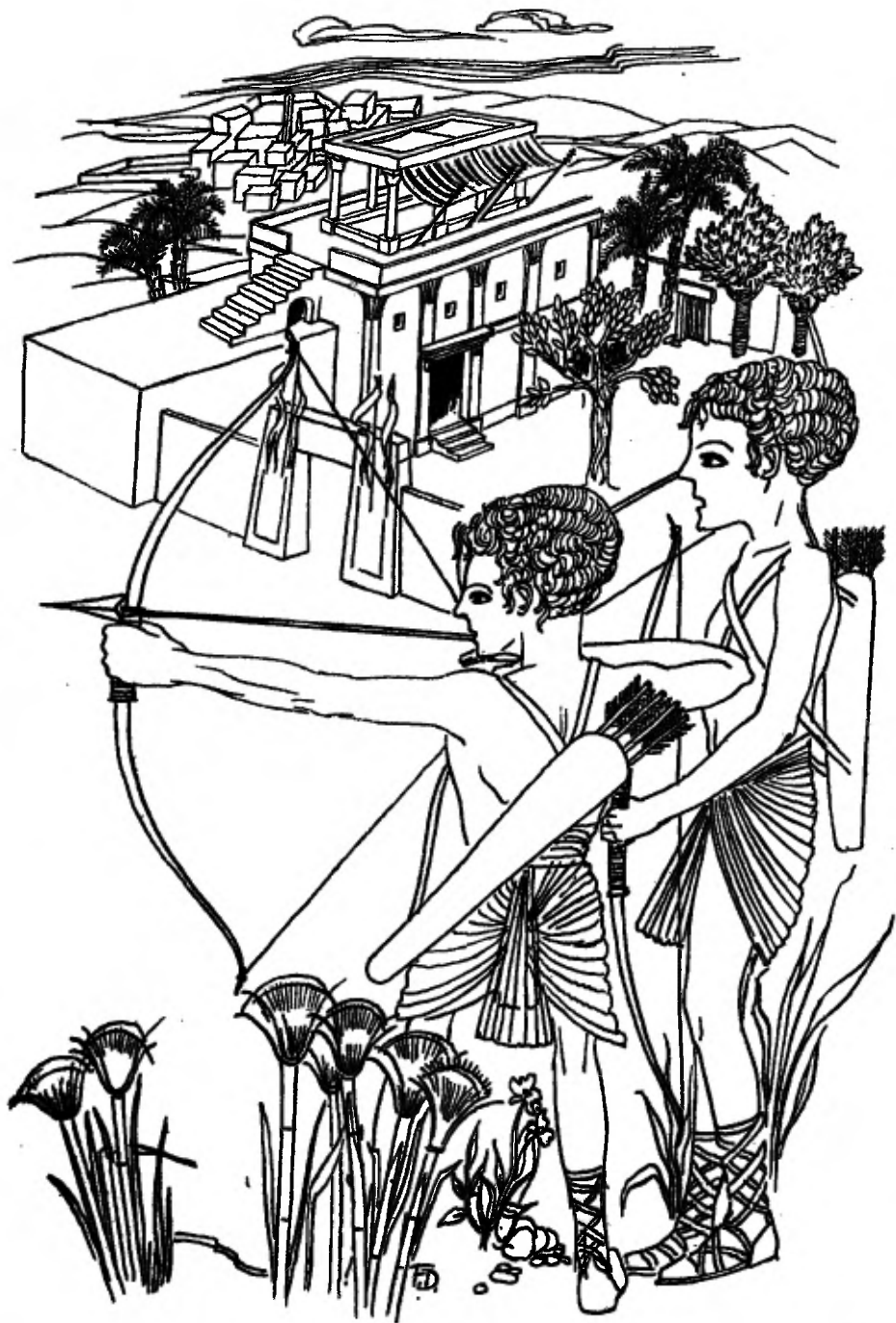
DE EGYPTISCHE ZWERVERS

DUETZ

DR. J.M. NEALE

DE EGYPTISCHE ZWERVERS

DE EGYPTISCHE ZWERVERS

Een geschiedenis uit de tiende grote Christenvervolging

DOOR

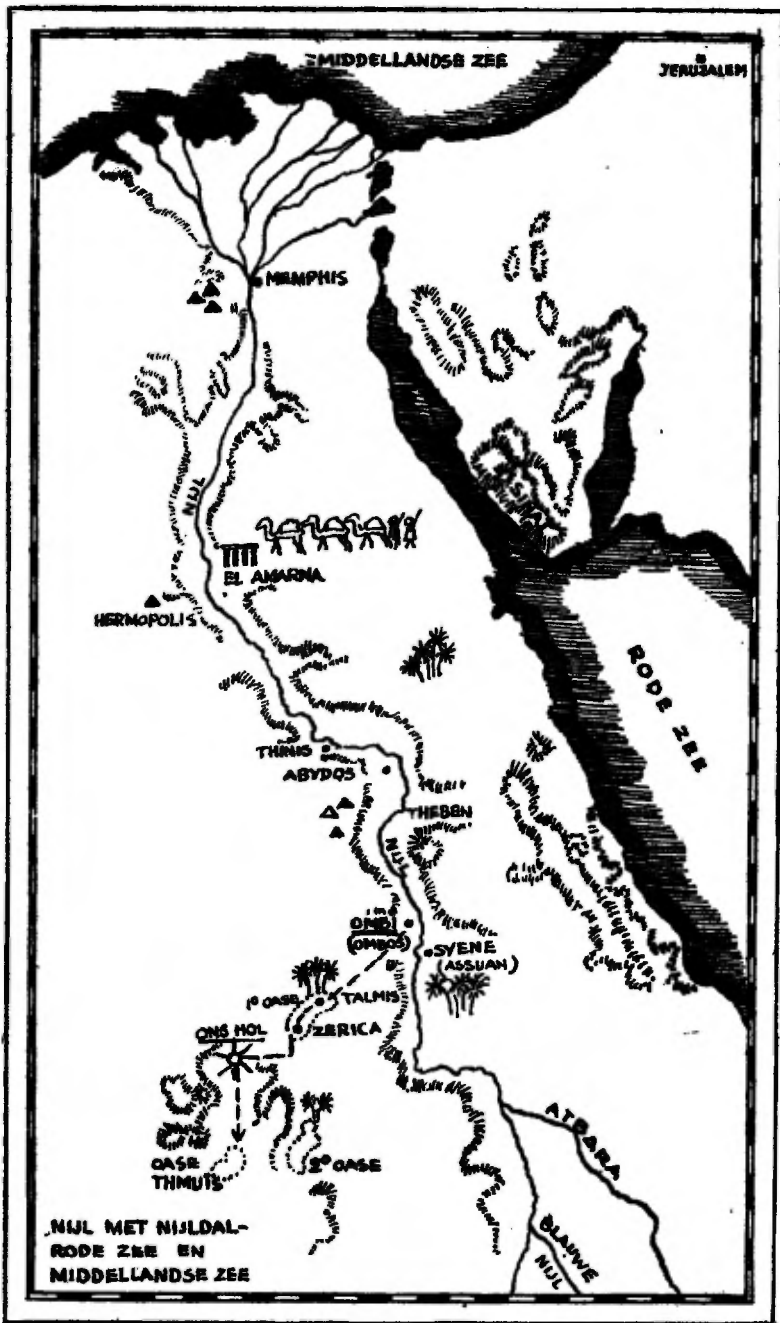
Dr J. M. NEALE

OPNIEUW BEWERKT DOOR

J. VAN DEN BERG

Illustraties van F. J. Duetz

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

NIL MET NIJDAL-
 RODE ZEE EN
 MIDDELLANDE ZEE

WOORD VOORAF

Weten jullie, waar Ombi ligt? Kijk maar eens op 't kaartje! Ongeveer 300 na Christus woonde daar 'n rijk koopman, Basilius, met zijn vrouw Thekla.

Ze hadden drie kinderen. Johannes, zestien jaar, Cyrilla, 'n meisje, veertien jaar en Filippus, die elf jaar oud was.

In die tijd woedde in Egypte een hevige vervolging. 't Leek wel of de keizer in Rome van plan was, 't Christendom uit te roeien.

In 't land van de Nijl heeft die vervolging aan duizenden het leven gekost.

Basilius wacht het dreigend gevaar niet af, maar hij vlucht met zijn gezin de woestijn in. Z'n oudste zoon, Johannes, heeft later alles, wat ze op hun tocht beleefden, opgeschreven.

1: DE VLUCHT

Die is raak!" juichte Filippus. „Was dat 'n mooi schot of niet?" „En of!" gaf zijn oudere broer Johannes gul toe. „Nou staan we op vijf en twintig pas van de schijf! Vooruit, jôh, nog vijf pas verder!"

„Zeg, Johannes, als we zo blijven oefenen, dan kan geen jongen uit Ombi 't meer van ons winnen!"

Was dat even een fijn spel? Schijfschieten met pijl en boog op de kale heuveltop dichtbij 't ouderlijk huis!

De grootste hitte van de middag was voorbij en langzaam daalde de zon. Straks zou die als 'n grote, gouden schijf wegzakken, in de zwijgende, onmetelijke woestijn.

Keken ze de andere kant uit, dan zagen ze 't stadje Ombi, daar achter de Nijl en aan beide kanten van de rivier 'n lange, lange strook vruchtbare akkers, met hier en daar 'n bosje slanke dadelpalmen. Wat 'n vrij en gelukkig leven hadden die twee jongens!

Natuurlijk moesten ze werken en leren, maar wat bleef er dan nog veel vrije tijd over! Tijd om je te oefenen in 't schieten en óók in 't gooien met slinger en steen.

De morgen en de avond zijn de fijnste uren van de brandend hete dagen in Egypte.

„Kijk," en meteen wees Johannes naar hun huis, „moeder en Cyrilla gaan buiten zitten spinnen. 't Wordt binnen zeker al schemerig."

„'t Zal binnen te warm zijn, ze vinden 't buiten beter," meende Filippus. „'t Duurt nog wel 'n uur voor 't donker is. Zeg. . . wie komt daar aan, dáár. . . van de kant van Ombi?"

„Die oude man? Wacht eens. . . dat is Philémon, onze dominee. Kijk, vader komt de deur uit, die gaat hem tegemoet."

„Ja, nu zie ik 't ook. Wat zou hij komen doen?"

„k Weet 't niet; kom, we gaan nog 'n poosje oefenen."

En terwijl de jongens speelden, liepen de dominee en Basilius, al maar pratend, heen en weer in de grote tuin naast 't huis.

't Was schemerig toen Philémon afscheid nam en vader de jongens wenkte om thuis te komen.

„Lopen, Filippus, wie er 't eerst is!”

„Ga je gang! Jij wint 't toch met je lange benen!”

Even later stonden ze hijgend bij hun vader.

„'t Is al laat, jongens, 't is tijd voor 't avondeten. Gaan jullie maar gauw naar binnen. Moeder zit al te wachten. Ik eet straks wel, ik moet er eerst nog op uit.”

Verwonderd keken ze vader aan. Wat stond zijn gezicht ernstig!

„Is er iets bijzonders, vader?” vroeg Johannes.

„Misschien,” was 't geheimzinnige antwoord, „maar dat behoeven jullie nú nog niet te weten. Welterusten, jongens, ik denk dat jullie wel slapen als ik terugkom.”

En vader stapte weg. De jongens keken hem nog even na en gingen toen zwijsend naar binnen.

„k Vind 't niets gezellig zonder vader,” merkte Cyrilla onder 't eten op. „Weet u waar vader zo laat nog heen moet, moeder?”

„Vader heeft mij ook niets verteld,” was 't antwoord. „Ik denk, dat onze dominee 'n belangrijk bericht heeft gebracht.”

„Dan is 't vast niet veel goeds geweest,” beweerde Filippus. „Vader keek helemaal niet blij.”

Direct na 't eten gingen de drie kinderen naar bed. Waarom zou je lang opblijven bij 't zwakke licht van 'n paar olielampen?

Ze sliepen allang toen vader thuiskwam.

„Hè, hè, dat is laat geworden,” en met 'n zucht ging hij makkelijk zitten.

„Wat is er aan de hand, Basilius? De jongens waren nieuwsgierig en ik eerlijk gezegd ook een beetje.”

„Ja, wat zal ik je zeggen, Thekla, dominee kwam met slechte berichten. Als het wáár is, wat die Nijschipper hem vertelde. . . .”

„Waarom houd je op, wat vertelde die man?”

„Hij zei, dat in Beneden-Egypte de Christenen weer vervolgd worden.”

„Maar dat is verschrikkelijk, Basilius. Waarom kunnen die heidenen ons niet met rust laten?”

„Dat is 't niet, vrouw; wat voor last hebben wij hier van de heidense burenen?”

„Dat is waar, man, maar ze doen ons dan tòch maar weer kwaad! En waaròm?”

„Op bevel van de keizer, Thekla en ik begrijp 't wel. De heidenen zeggen: De keizer is onze heer en ze bewijzen hem goddelijke eer. Daar doen wij niet aan mee. Wij zeggen: Christus is onze Heer.”

„Precies! en dat duldt de keizer niet; en dan moeten duizenden onschuldige, rustige onderdanen omgebracht worden. En onze kinderen....”

„Misschien zijn 't nog maar geruchten, Thekla. 't Kan nog meevallen, maar ik ben bang van niet. Er schijnen ook weer nieuwe Romeinse troepen in Beneden-Egypte te zijn aangekomen.”

„En als 't zo is, wat dan? . . . Ik moet er niet aan denken. . . .”

„Als er vervolging komt, Thekla, dan gaan we weg.”

„Weg? Waarheen?”

„Dat weet ik nog niet precies, maar ik wacht 't niet af! Ik wil jou en de kinderen aan zoiets vreselijks niet blootstellen. Ik wil 't niet en ik kàn 't niet.”

„Laten we ons nog niet te bang maken, Basilius, we moesten gaan slapen, 't is al zo laat geworden.”

En dan gaan vader en moeder nog even bij de kinderen kijken.

„Wat slapen ze rustig, die tobben nog nergens over, vrouw. Ze denken: vader en moeder zorgen wel.”

„Moesten wij dat eigenlijk óók niet doen, man? Onze hemelse Vader zorgt toch voor ons béter, dan wij voor onze jongens?”

De volgende twee dagen merkten de kinderen natuurlijk, dat er iets bijzonders aan de hand was. Vader zo zwijgzaam, zo ernstig. En eens, toen Johannes onverwacht de kamer binnenstapte, zat moeder te schreien.

„Wat is er toch, moedér, vader zegt bijna niets en u huilt. Is er wat ergs gebeurd?”

„Je moet me niets vragen, jongen, vader zal 't jullie wel vertellen, als hij vindt dat jullie 't moeten weten.”

Nog twee dagen moesten ze geduld hebben. Johannes en Filippus waren bij de Nijl en keken juist 'n boot na, die snel voorbijvoer. 't Werd schemerig en net zouden ze naar huis gaan, toen Cyrilla ze kwam roepen.

„Dadelijk thuiskomen, vader heeft me gestuurd, hij heeft ons wat te vertellen.”

„Ah,” zei Johannes, „nu zullen we denk ik horen, wat er aan de hand is. Weet jij 't soms al, Cyrilla?”

„Ik niet, kom, laten we gauw gaan, vader wacht.”

In 'n paar minuten waren ze thuis. In de woonkamer zaten vader en moeder en ook de trouwe slaaf Diphilus.

Och, een slaaf was ie eigenlijk niet. De jongens hielden veel van hem en vader en moeder behandelden hem meer als 'n huisvriend, dan als 'n ondergeschikte.

„Kinderen,” zei vader, „nu moeten jullie eens goed luisteren. Ik heb belangrijke dingen te vertellen, maar vóór ik 't doe, moeten jullie me beloven aan niemand van de slaven iets te zeggen! Kan ik op jullie rekenen?”

Natuurlijk beloofden ze alle drie te zullen zwijgen. Vol spanning keken ze vader aan. Wat zou er nú wel komen!

„Jullie hebben gemerkt,” ging vader verder, „dat er iets bijzonders aan de hand is. Vier dagen geleden vertelde dominee me, dat de keizer bevolen heeft alle Christenen uit te roeien. Alle stadhouders roept hij op om, als 't kan, niet één Christen over te laten. In Beneden-Egypte is de vervolging al begonnen. Over enkele dagen kan Ombi aan de beurt zijn. Dan moeten we kiezen . . . offeren aan de afgoden of . . . sterven . . .”

Met open mond keken ze alle drie vader aan. Zó iets verschrikkelijks hadden ze niet verwacht. Ze hadden wel eens gehoord van vroegere vervolgingen, van Vivia Perpetua, de martelares, maar dat was zo lang geleden . . . en nu . . . zèlf vervolgd worden?

„Moeder en ik hebben er lang over gepraat, wat we doen moesten. 't Lijkt zo laf, om weg te gaan en tòch doen we het. Vóór de vervolgers hier zijn, zitten wij ergens in de woestijn.”

„In de woestijn?” vroeg Cyrilla verschrikt.

„Ja, m'n kind, dáár alleen zal het veilig zijn. Kijk, als ik alleen was, dan bleef ik hier. 't Is niet, dat ik bang ben, maar de Here Jezus heeft zelf gezegd: Als ze u in de ene stad vervolgen, zo vlucht in de andere. Daarom geloof ik, dat we dit gerust mogen doen. Ik vind 't alleen vreselijk jammer, dat niet alle Christenen kunnen vluchten.”

„En wie zal ons de weg wijzen, vader, u bent er toch nooit geweest?”

„Diphilus gaat met ons mee, Filippus. Verder niemand. En nu begrijpen jullie zeker wel, waarom je zwijgen moet tegenover iedereen.”

„Natuurlijk,” zei Johannes, „anders konden we net zo goed thuis blijven!”

„Ik vind 't best fijn!” beweerde Filippus. „Wie weet wat we allemaal beleven! En we kunnen misschien op jacht gaan.... Ik neem m'n boog en pijlen mee!”

„Niet zoveel praatjes, jongen,” zei vader. „Moeder en ik vinden 't heus niet leuk, dat we ons huis moeten verlaten. We weten niet, of we hier ooit terugkomen.... Maar laten we God danken, dat we nog op tijd kunnen vertrekken.”

„Wanneer gaan we, vader?” vroeg Cyrilla.

„Deze avond nog!” was 't onverwachte antwoord.

„Moeten we dan vannacht reizen?”

„Wou jij dan overdag gaan, zodat iedereen je ziet vertrekken, Cyrilla?”

„Daar dacht ze zo gauw niet aan,” zei moeder, „maar 't veiligste is, dat niemand iets weet van onze plannen en niemand ons ziet gaan.”

„En waar blijven de andere slaven?”

„Die heb ik allemaal de vrijheid gegeven, Johannes. Ze hebben zoveel geld gehad, dat ze de eerste tijd kunnen leven en dan kunnen ze in die tijd 'n andere meester zoeken.”

„Waarom nemen we ze niet mee, vader?”

„Dat gaat niet, Filippus, 't is in de woestijn al moeilijk genoeg om voor zes mensen te zorgen. Hoe minder, hoe beter!”

Ja, dat begrepen ze, maar ze waren natuurlijk erg nieuwsgierig, waar ze naar toe zouden gaan.

Dat had vader aan Diphilus overgelaten. Die kende de woestijn! En toen Filippus 't vroeg, zei vader: „Vertel het ze maar, Diphilus!”

„We gaan naar 't zuidwesten, de woestijn in. Daar liggen twee oasen en daarachter is een woest, eenzaam gebergte met veel holen. Daar gaan we naar toe. Daar zullen we wel 'n schuilplaats vinden,” vertelde de toekomstige gids.

„En nu aan tafel!” zei moeder. „Laten we bidden, dat we hier weer terug mogen komen!”

„'t Kan onze laatste maaltijd zijn in dit huis,” zei vader. „God geve dat het niet zo is, en dat we 't allemaal zullen weerzien.”

Stil en nadenkend zaten ze om de tafel. Heel wat gedachten gingen door hun hoofd.

Er werd geklopt en toen Johannes de deur opendeed, stapte de oude dominee binnen.

„k Ben blij, dat u nog even komt,” zei vader, nadat ze allemaal de vriendelijke grijsaard hadden begroet.

„Dat hadden we toch afgesproken?” merkte de dominee op. „Zo, jongens, dus jullie weten, wat er gebeuren gaat? Niemand van jullie is toch bang, wel?”

„Nee hoor, helemaal niet,” blufte Filippus, „maar.... eh.... kunt u niet met ons meegaan?”

„Nee, m'n jongen, ik vind 't erg vriendelijk van je, dat je me mee wilt hebben, maar dat kan niet. Zou je 't een goede herder vinden, Filippus, die de kudde alleen laat, als er een roofdier aankomt?”

„Nee, dominee,” zei Filippus nadenkend.

„Konden alle Christenen maar vluchten,” zuchtte moeder.

„Zijn er nog nadere berichten gekomen? Heeft u nog iets gehoord?” vroeg vader.

„Ja, op de boot die 'n uur geleden aanlegde, was 'n boodschapper. Hij had brieven bij zich voor de stadhouder. Ik denk, dat 't nog net op tijd is, dat jullie weggaan. 't Kon over 'n paar dagen wel eens te laat zijn.”

„k Ben blij, dat alles klaar is,” antwoordde vader. „Om tien uur vertrekken we, dus moeder en de kinderen kunnen nog een paar uur gaan rusten.”

Toen gingen ze voor 't laatst slapen in 't huis, waar ze zo lang en onbezorgd hadden gewoond.

Vader, dominee en Diphilus zaten met gedempte stemmen nog lang te overleggen.

2. WIE ROEPT DAAR TOCH?

Wat 'n prachtige avond! Helder, zilver licht straalde over 't slapende stadje. Roerloos, met glanzende kronen, stonden de palmen te dromen in 't maanlicht.

Stil keken de jongens naar de hoge, donkerblauwe hemel. Wat 'n sterren! Alles zo vredig en toch.... vluchten voor 'n groot gevaar!

Daar kwamen dominee en vader als laatsten de deur uit. Kijk.... vader sloot de deur nog heel sekuur....

„Nemen we nu afscheid?” vroeg moeder.

„Nee, nee,” zei dominee, „ik ga mee, ik wil jullie op de kamelen zien zitten. 't Is niet zo ver, 'n kwartiertje hier vandaan. Morgenvroeg hebben jullie al 'n hele afstand afgelegd!”

„Kom,” zei vader, die met dominee en moeder de kleine stoet opende.

En daar stapten ze de tuinpoort uit. Johannes en Cyrilla liepen vlak achter hen en Diphilus met Filippus sloten de rij.

Wat had vader goed gezorgd in die vier dagen! Alles wat maar nodig was, had hij gekocht; 't was ingepakt en deze avond naar de kamelen gebracht.

Donker was het diepe dal tussen de rotsen, waardoor de weg liep die ze volgden.

Uit de verte klonk het akelig gehuil van 'n hyena.

„Hu, wat 'n naar geluid,” fluisterde Cyrilla en pakte Johannes' hand nog wat steviger.

„Wees maar niet bang,” stelde deze haar gerust. „Die dieren zijn laf.”

De nachtelijke stilte, de donkere, holle weg tussen de rotsen, dat alles maakte, dat er weinig gesproken werd.

„Kieuw, kieuw” . . . Als met 'n zucht zoefde 'n donkere schaduw door de lucht. „Kieuw . . . kieuw.”

„'n Uil,” zei Diphilus.

Ze waren allen blij, toen ze de open vlakte bereikten. Daar, aan 't eind van de holle weg, stond 'n palmboom. „Farao's palmboom” noemden de mensen hem. Niemand wist waarom.

Wat hadden de jongens er vaak gespeeld!

„Daar heb je de kamelen!” zei vader en ja, vlakbij de palmboom lagen er drie. Een paar van de vroegere slaven pasten er op. Ze keken zo sip, of ze tot slaaf waren verkocht, in plaats van vrij te zijn.

„Neemt u ons weer in dienst, heer, als u terugkomt?” vroegen ze.

„Als we terugkomen, kunnen jullie allemaal weer bij me terecht!” was 't antwoord.

Dominee zorgde, dat het afscheid niet te lang duurde.

„Kinderen,” zo bemoedigde hij, „ik twijfel er niet aan, of alles zal wel goed aflopen. Laten we het afscheid niet zo zwaar maken. Laten we liever neerknielen en God vragen of Hij jullie wil bewaren op de vlucht en of Hij jullie weer in vrede wil terugbrengen.”

Dat plechtig ogenblik, waarop dominee zo dringend en zo eenvoudig bad, vergaten ze hun leven niet.

Wat 'n blijdschap te weten: de Here ziet ons overal, ook in de woestijn!

Toen ze allen weer stonden, nam ieder z'n plaats in. Vader nam Filippus en Cyrilla bij zich. Moeder en Johannes zaten op de tweede kameel en Diphilus bereed de derde.

'n Paar maal nog keken ze om... maar met enkele stappen waren de dominee en de mannen in 't donker van de holle weg verdwenen. Niemand zag, dat achter 'n rotsblok iets bewoog.... Kijkl.... Daar komt iemand voor de dag....

Enkele ogenblikken tuurt hij de kleine karavaan na.

„Zo, zo.... die gaan er van door.... Waarom zou Basilius midden in de nacht op reis gaan? 'k Snap er niets van.”

En verwonderd z'n schouders ophalend, verdween ook hij in de holle weg.

„Diphilus, jij bent de gids, rijd jij maar voorop,” verzocht vader.

„Goed, heer,” en zo trok het kleine gezelschap in zuidwestelijke richting.

Zie, daar lagen de laatste akkers al.... nog 'n enkele hut — en voor hen lag de grote, onbekende woestijn.

Vanzelf werd de gang van de kamelen vlugger. 't Was maar goed dat ze warm gekleed waren! De hitte van de dag is bij die heldere, wolkenloze hemel zó maar in 't oneindige heelal verdwenen. 't Kan 's nachts vriezen in die streken.

„Vindt u dat niet raar, moeder?” vroeg Johannes. „Nu zijn we nèt weg en 't lijkt al zo lang geleden.”

„Ja,” zei moeder, „de verandering is ook wel erg groot! Als er in een paar dagen zoveel gebeurt, lijkt 't altijd langer te zijn.”

„Hoe vindt u dat geschommel, moeder? Moet u zien, die lange hals en de kop zwaaien telkens mee.”

„'k Vind 't niets prettig, Johannes. Er zijn veel mensen, die dat geschommel niet verdragen kunnen.”

„Kijk 's naar de grond. Zie je die schaduwen bewegen? Precies levende wezens.”

Johannes keek wel, maar 't onophoudelijk deinen van de kameelrug maakte hem slaperig.

Uur na uur trokken ze verder. Langzaam ging de maan onder.

't Bruine zand verloor in 't donker z'n kleur. Onhoorbaar stapten de kamelen voort.... al maar verder....

Geen wonder, dat niemand lust had iets te zeggen. 't Was ongeveer een uur of vier in de morgen, toen vader plotseling „halt” riep.

De kamelen stonden stil. Verwonderd keken ze allen naar vader.

„Rijden we wel goed, Diphilus?” vroeg hij.

„Zeker, heer,” was 't antwoord. „Al was het nog donkerder, dan zou ik me nog niet vergissen.”

„En je zei, dat we op onze tocht géén woning voorbijkomen, vóórdat we de eerste rustplaats bereiken.”

„Dat heb ik ook gezegd, heer,” antwoordde Diphilus. „Daar zijn we over 'n half uur.”

„En ik heb al wel drie keer een stem horen roepen aan m'n linkerhand,” antwoordde vader verwonderd. „Hoe kan dat dan?”

„Een stem?” vroegen ze allemaal.

„Ja, hoor maar!” zei vader 'n beetje ongeduldig. „Is dat 'n stem of niet?”

Ja, 't was 'n geluid of iemand om hulp riep.

„Niet naar luisteren, heer! Laten we direct doorrijden!” drong Diphilus aan.

„Dóórrijden?? Misschien heeft iemand onze hulp nodig. Hóór, daar heb je het weer! Ik ga kijken,” zei vader vastbesloten.

„Om de hele wereld niet, heer,” smeekte Diphilus. „Ik heb er wel 's meer van gehoord. We moeten verder rijden!”

„Ja maar, wat is er dan?” vroeg vader. „Ik wil het weten.”

„Als u het weten wilt, heer. . . 't Is niet de stem van 'n mens,” fluisterde Diphilus. „Toen ik nog een heiden was, hebben ze me verteld, dat het woestijngeluiden zijn, die proberen reizigers van de karavaanweg te lokken. Als u gaat zoeken, hoort u de stem steeds verder, maar u vindt niets. . . Misschien zijn 't woestijngeluiden, ik wéét 't niet. . . Maar ik weet wèl, dat u níét moet gaan. . . U begeeft u in gevaar!”

„Laten we alstublieft verder gaan,” huiverde Cyrilla.

„Luister naar Diphilus, Basilius,” raadde moeder.

Heel dichtbij klonk nu 't geluid, angstig en schel. . . Was 't misschien 't nare gehuil van 'n paar hyena's?

„Verder rijden!” commandeerde vader. „Als ik alleen was, ging ik 't onderzoeken. Maar ik mag jullie niet in gevaar brengen.”

Ieder luisterde. . . Zou 't geluid zich herhalen?

Ja, nog één. . . twee keer hoorden ze het. Toen bleef het stil.

Jaren later, toen de vervolging al weer geschiedenis was, vertelde de stadhouder van Opper-Egypte aan Johannes een soortgelijk verhaal. De stadhouder reisde met 'n grote karavaan aan de oostelijke kant

van de Nijl. 't Was al schemerig, toen hij achter 'n zandheuvel een stem hoorde roepen.

De anderen waarschuwden hem niet te gaan zien. Maar Marcus Trebonius was niet bang. Hij reed om de heuvel heen....

Waar was die roeper?.... Niets te zien....

Wacht.... daar klonk de stem vanachter 'n andere heuvel 'n heel eind naar rechts. Vooruit maar.... dan dáár eens kijken....

Niets te vinden! Dan maar terug naar de karavaan. Hé.... wéér dat geluid.... vlak achter hem.

Gelukkig haastte hij zich naar de karavaan terug. Zo snel valt de duisternis in de woestijn, dat hij met moeite zijn reisgenoten terugvond!

„Zijn we haast bij onze rustplaats, Diphilus?” vroeg vader.

„We moeten er vlakbij zijn, heer, maar ik zie nog niets,” was 't antwoord.

„Wat is dát?” vroeg Johannes. „Dáár rechts.... nee.... nog iets meer naar rechts....”

Allen keken. Ja, daar zagen ze 'n zwart silhouet tegen de donkerblauwe hemel.

„Dát is het,” zei Diphilus. „Gelukkig, 't wordt tijd om 's wat te rusten.”

„Wat is dat eigenlijk? 't Lijkt wel 'n groot huis,” meende Johannes. „Je hebt gelijk,” antwoordde vader. „'t Is de ruïne van 'n kleine grensvesting. In vroeger tijd hebben de Romeinen er verschillende gebouwd om Egypte te beschermen tegen de woestijnrovers.”

„Cyrilla, word 's wakker,” zei moeder en slaperig en verwonderd keek 't meisje rond.

„Waar zijn we?” vroeg ze.

„Bij 'n oud huis, waar je beter kunt slapen, dan op 'n kameelrug,” antwoordde moeder.

„Ik heb geen slaap!” riep Filippus.

„Dat geloof ik best,” zei vader. „'t Was goed dat ik je vasthield, anders was je van de kameel afgeduikeld! Zo zat je te knikkebollen!”

Kijk.... daar was 'n opening in een der muren en Diphilus stuurde zijn rijdier door die bres, terwijl de anderen vanzelf volgden.

Zonder een bevel knielden de kamelen neer en stijf van 't lange zitten, stonden de reizigers even later huiverend van de koude nachtlucht op de binnenplaats.

„Laten we eens kijken, of er nog 'n geschikte plaats is om te slapen,” stelde vader voor. „De kamelen zullen we daarna wel afladen. Steek je even 'n fakkel aan, Diphilus?”

Even maar ketste het staal tegen de vuursteen en direct daarop wist Diphilus met zachtjes blazen 'n fakkel te doen ontbranden. Hah.... nu konden ze zien!

Rondom de binnenplaats stonden hoge muren, hier en daar ingestort, maar ook was een enkel gedeelte nog aardig bewoonbaar gebleven.

„Ik wou dat die vesting van mij was!” riep Filippus.

„Zo, en wat wou je er mee doen?” vroeg moeder.

„Nou, ik zou haar laten opbouwen en soldaten huren; dan werd ik de koning en dan zou ik de Romeinen uit Egypte wegjagen!”

„Wil Zijne Majesteit even deze riem losmaken?” plaagde vader, „dan kunnen we de dekens pakken. Johannes, help jij Diphilus even?”

Zo had ieder wat te doen en moeder en Cyrilla gingen vast op zoek naar 'n geschikt vertrek om te slapen.

„Diphilus, heb je voor ons 'n fakkel?”

„Alstublieft, mevrouw. Kijkt u goed uit, want in zo'n ruïne krioelt het soms van slangen!”

„We zullen goed uitkijken,” beloofde moeder. „Kom, Cyrilla, kijk goed waar je loopt!”

Bij een van de nog gave gedeelten, ja!... daar vonden ze wat!

Een trap van 'n tree of zes liep naar beneden en dat leek wel de toegang tot een onderaardse ruimte.

„Basilius, hier is geloof ik wel iets!” riep moeder.

„Even wachten!” klonk vaders stem. „Ik kom!”

Met dekens onder de ene en de fakkel van moeder in de andere hand ging vader voor, de trap af, de donkere gang in.

„Hé, dat is prachtig! Zie eens.... aan de linkerkant twee kamers!

Nu eerst goed rondkijken, of alles veilig is!” En vader hief de fakkel hoog op, zodat het licht in alle hoeken viel!

Gelukkig! Niets te zien!

Diphilus bracht wat hooi en in een ommezien was voor moeder en Cyrilla de slaappleats in orde.

Toen nog de andere kamer voor vader en de beide jongens, terwijl Diphilus 't eerst de wacht zou houden bij de kamelen.

Filippus was hélemaal niet slaperig.... wel nee.... maar hij lag nog niet onder de dekens, of hij vergat welterusten te zeggen en.... sliep als 'n marmot.

3. EEN ONVERWACHTE, NACHTELIJKE BEZOEKER

Johannes had 'n uurtje geslapen, toen hij plotseling wakker schrok. Wat was dat? Liep er iets over 'm heen? Wat aaide hem zo zacht in 't gezicht?

In 'n tel zat hij overeind en vlakbij zag hij twee glinsterende ogen; 't leken wel 'n paar lichtende punten in 't donker.

„Vader! Filippus!” riep hij verschrikt. Meteen was 't dier verdwenen, zeker de deur uit, de lange gang in.

„Wat is er? Jôh, laat ons niet zo schrikken! Je roept de hele boel wakker!” bromde vader. „Droomde je?”

Daar kwam Diphilus ook al aan met de fakkel in de hand.

„Wat is er, heer, waarom roept u?” vroeg hij.

„Er zat 'n beest vlakbij m'n hoofd. 'k Heb z'n ogen duidelijk gezien!”

Of Diphilus de fakkel al hoog boven z'n hoofd hield en naar alle kanten rondzag. . . . er was niets te bespeuren.

„Weet u wat?” stelde Diphilus voor, „ik zal de toegang zo goed mogelijk afsluiten. 'n Groot dier is 't vast niet geweest. Gaan jullie maar weer slapen, ik zal wel goed opletten.”

't Was volop dag, toen de jongens ontwaakten. Daar kwam Diphilus de kamer binnenstappen; op z'n arm had hij 'n prachtig dier. 't Was zo groot als 'n kleine hond, maar de huid was gevlekt, net als bij een luipaard.

„Hier heb ik de bezoeker van vannacht,” lachte hij. „Als we dat geweten hadden, hadden we niet bang behoeven te zijn.”

„Wat is 't voor 'n dier?” vroegen de jongens.

„Een irbis, hij is nog heel jong, zie je wel? 't Is eigenlijk een soort vos.”

„Waar heb je hem gevangen?” vroeg Filippus.

„Hij zat in de gang, vlakbij deze kamer. Toen hij me zag, liep hij verder de gang in. Achterin liet hij zich gewoon pakken. De oude dieren zijn misschien dood. 't Beestje is zo mager, zeker niet veel gehad de laatste tijd.”

„Mag ik 'm hebben, vader?” riep Filippus. „We kunnen 'm best tam maken; dat is leuk zo'n beestje meenemen.”

„Dat kan niet,” besliste vader. „Hoe wil je dat doen? En hij moet eten hebben!”

Gelukkig voor Filippus kreeg hij hulp van Diphilus.

„Ik geloof, heer, dat 't nog zo dom niet is, om de irbis mee te nemen. Hij is gemakkelijk af te richten voor de jacht. Misschien hebben we er dan nog wel plezier van.”

„Hoe wil je 'm meenemen, Diphilus?”

„Wel, heer, we doen hem in 'n zak en die hangen we aan 't zadel.”

„Nou, mij best,” gaf vader zich gewonnen. „Als jij er maar voor zorgt, Diphilus!”

Blij kwam Filippus wat dichterbij.

„Kom maar hier, beestje,” en hij wilde 'm over de kop aaien.

„Au, lelijkerd, krab je zelf!” schold de dierenvriend.

Vader en de anderen lachten.

„Dat moet je er voor over hebben,” plaagde vader. „Kom, jongens, helpen jullie Diphilus 'n handje, dan zal ik moeder en Cyrilla roepen. Is er water in de buurt, Diphilus?”

„Vlakbij is 'n bron, heer, ik ben d'r al geweest,” was 't antwoord.

De jongens stapten naar buiten en even later stonden ze zich te wassen.

„Lekker,” zei Filippus, „daar fris je van op!”

„Er zijn maar weinig mensen die dit plekje weten,” vertelde Diphilus. „Dat is wel vreemd, want zo'n bron is iets kostbaars voor de reizigers.”

Uit een zadeltas haalden ze voor ieder een broodkoek, wat rozijnen en vijgen. Ieder nog wat water uit de bron en dat zou hun ontbijt zijn deze morgen.

„Hoever hebben we nu al gereden, Diphilus?”

„Ik denk zo ongeveer driehonderd stadiën,¹ Johannes.”

„En hoeveel dagen moeten we nu nog rijden, voor we in veiligheid zijn?” vroeg Filippus.

„Dat weet ik niet zo precies,” was 't antwoord. „Maar we moeten beslist de oasen voorbij. Je vader is rijk. Ze zullen hem verder zoeken, dan 'n gewoon mens.”

Even later gingen ze allemaal zitten om te ontbijten. Nee, toch niet allemaal. Filippus was er niet.

„Waar zit ie nou toch?” mopperde Johannes, die trek had. „Wacht, daar komt ie aanhollen. Wat heeft ie nou weer?”

„Vader! de zee... de zee... kom 's gauw kijken!”

¹ Vijf en zeventig kilometer.

Vader, Diphilus en Johannes liepen direct mee. Vol verbazing keken ze, buiten de muur gekomen, naar 't noorden. Op 'n afstand van ruim 'n kilometer zagen ze 'n nauwe zeestraat. Helder blauw was 't water. Op de ene oever stonden rijen statige bomen. Aan de andere kant zagen ze 'n heuvel. En op die heuvel een tempel. Zelfs de pilaren waren duidelijk te zien!

„Wat is dat mooi!” zei vader. „Zo iets heb ik nog nooit eerder gezien.” „Hebt u nog nooit de zee gezien? En u bent toch in Europa geweest?” riep Filippus.

„Dacht jij, m'n jongen, dat dat de zee is?”

„Dat zien we toch? En die heuvels. . . . En die tempel?”

„Nee, jongen, 't is een luchtspiegeling. Ze noemen 't met een mooie naam „fata-morgana”,” vertelde vader.

„'t Komt in de woestijn wel meer voor,” ging vader verder, „maar zo mooi, nee, dat wist ik niet.”

„Ik heb er al veel gezien, maar zo iets prachtigs nog nooit,” zei Diphilus.

„Filippus, roep je moeder en Cyrilla even. Zeg dat ze gauw komen kijken.”

Beide jongens holden de ruïne binnen.

„Moeder! Cyrilla! Kom 's gauw! D'r is zo iets moois te zien!”

„'k Wou eerst de dekens opvouwen,” zei moeder. „Dat moois zal niet weglopen, denk ik.”

„Dat weet ik nog niet,” meende Johannes.

Moeder en Cyrilla stapten mee naar buiten.

Wat was dat? Wèg was de zeestraat, wèg de tempel. In de verte glansde, eindeloos ver, de zee. En daarin lagen drie eilanden, met bomen begroeid.

Terwijl ze geboeid stonden te kijken naar dat prachtig schouwspel, steeg de zon langzaam hoger, 't werd warmer. . . . de kleuren verbleekten. . . . zee en eilanden verdwenen langzaam. . . . en. . . . voor hen lag weer de eindeloze woestijn.

„Dat was werkelijk 'n mooi gezicht,” herhaalde vader nog 'n keer.

„Maar nu opschieten, jongens. Vlug de kamelen opladen. Denk er om, niets vergeten, hoor! 't Is nu een uur of zeven. Als we direct op weg gaan, hebben we tegen de middag weer een flinke afstand afgelegd. Wat zeg jij er van, Diphilus?”

„U hebt gelijk, heer, we moeten de morgenuren goed gebruiken.”

4. EEN REIS MET GEVAREN EN VERRASSINGEN DE ZANDSTORM

Die morgen trok de kleine karavaan dus weer verder in zuidwestelijke richting. Al maar zand. . . dit was werkelijk 'n stuk barre woestijn.

Wat waren de reizigers blij, toen ze tegen de middag een groepje dadelpalmen ontdekten!

„Hoe kan dat, Diphilus, bomen in de woestijn?” vroeg Filippus.

„Wel,” was 't antwoord, „daar is natuurlijk een bron.”

„Ja,” vulde vader verder 't gesprek aan, „woestijn heb je, waar geen water is. De grond is vaak vruchtbaar genoeg. Maar ja, zonder water wil er natuurlijk niets groeien. Zeg, Diphilus, jij rust vanmiddag maar 's extra goed uit!”

Wat was het goed in de schaduw der palmen! De lucht trilde van de hitte, waarheen ze ook zagen! Ongelofelijk stil was 't. . . geen enkel geluid drong tot ze door. . . .

Tegen 'n uur of vier trokken ze weer verder. 't Weer was veranderd.

De kamelen waren onrustig.

„Ik wist niet, dat 't zo benauwd heet kan zijn,” klaagde Cyrilla.

„'t Lijkt wel of de hitte van 't zand tegen je opslaat.”

„Er is zeker iets bijzonders op komst,” zei moeder. „'t Is zo stil en drukkend, als ik nog nooit heb meegemaakt.”

Johannes zag wel, dat Diphilus telkens met 'n bezorgd gezicht naar de lucht keek.

„Is er wat aan de hand, Diphilus?”

„k Vertrouw de lucht niet, ik wou maar, dat we bij de rustplaats voor deze nacht waren.”

Meer woorden kwamen er niet. Diphilus was zeker niet in de stemming om veel te praten.

„Kijk 's,” riep Filippus. „De lucht wordt donkerbruin! D'r komt 'n ring om de zon!”

't Was toen ongeveer een uur voor zonsondergang. De lucht in 't westen werd donker. Een wonderlijk gevormde wolk steeg langzaam omhoog. Uit de bovenrand kwamen lange strepen te voorschijn. Soms rekten ze uit, dan weer werden ze korter. Geen ogenblik was de wolk in rust. Telkens veranderde de vorm.

Kijk, recht naar 't zuiden kwam een kleine heuvel in 't gezicht, hier en daar met een armelijke struik begroeid.

Diphilus keek nu eens naar de wolk, dan weer naar de kleine heuvel, waar we ons nachtverblijf zouden vinden.

Wat was dichterbij? Zouden ze de heuvel bereiken, vóór de wolk hen inhaalde?

„Wat doen we, Diphilus?” vroeg vader.

„We halen 't niet, heer.”

Al hoger steeg de wolk. Dreigend, zwart kwam hij àl dichterbij.

„Waren we maar wat verder, dan reden we hem net mis,” zei Diphilus. „Nu moeten we 'm hier afwachten, bijna zonder beschutting.”

„Wat is 't eigenlijk, Basilius?”

„Een zandstorm, Thekla, en niet zo'n kleine. . . . die grote wolk is allemaal zand, opgejaagd door de storm.”

„En komt dat allemaal over ons heen?” riep Cyrilla angstig.

„Wees maar niet bang,” bemoedigde vader. „We zullen halt houden, Diphilus.”

Vanzelf stonden de kamelen stil en knielden neer.

„Die dieren kennen 't gevaar,” zei Diphilus.

In spanning keken allen naar de aanstormende wolk. De onderste helft zwart, naar boven vurig geel. . . .

„Als al dat zand op ons neerkomt, stikken we,” zei Filippus angstig.

„Dat kan toch?”

„'t Kan,” zei vader, „maar déze storm raast over ons heen.”

„Denk er om!” raadde Diphilus ons aan. „Als ik waarschuw, gaan we op de grond liggen. Zo dicht mogelijk achter de kamelen. Houd 'n doek of iets anders voor de neus. 't Gezicht vlak tegen de grond!”

„Kijk,” zei vader, „de kamelen steken hun neus ook al in 't zand.”

„Beur 't hoofd niet op, al krijgen jullie 't nóg zo benauwd,” waarschuwde de gids. „Dan krijg je de volle laag in 't gezicht.”

Daar schoof de bovenrand van de wolk voor de zon. 't Werd angstig donker. Hier en daar kwam een streep geel zonlicht door de wolk heen.

„Ogen dicht houden!” riep Diphilus. „'t Zal een minuut of vijf duren.”

Toen hoorden ze voor 't eerst 't dof geloei van de aanstormende zandwolk.

Een regen van scherp zand zwiepte neer. 't Prikte in 't gezicht als kleine hagelkorrels.

„Nu liggen!” commandeerde Diphilus.

Heel dicht tegen de kamelen aan schuilden ze weg. Met 'n wonderlijk geruis joeg de storm over ze heen.

Wat hadden ze 't verschrikkelijk benauwd! Dat hete stof, dat met 't ademen je neus binnenkwam. . . .!

Johannes wou een ogenblik z'n hoofd opheffen. Gelukkig dacht ie nog net aan Diphilus' woorden. En Johannes hield vol.

Hoelang 't duurde? Een kwartier? De ademhaling werd weer lichter. „Sta maar weer op,” hoorden ze zeggen.

„Dat was ongeveer vier minuten,” zei vader, „ik heb geteld.”

„Vier minuten?” vroeg moeder twijfelend? „'t Leek wel 'n kwartier! 'k Dacht dat er geen eind aan kwam.”

„Zeg, Filippus, waarom riep jij „au?”” vroeg Johannes.

„Ik beurde m'n hoofd te vroeg op,” zei Filippus. „M'n gezicht doet nog zeer, 't schrijnt nog.”

Af en toe kuchend keken ze de wolk na.

„Van deze kant zie ik 'm 't liefst,” meende Cyrilla. „Kijk eens, de lucht is weer helder.”

„Zullen we dan maar weer opstijgen en verder rijden?” vroeg vader.

„Nog een half uur, dan gaat de zon onder, we moeten voortmaken,” antwoordde Diphilus.

't Was bijna donker toen ze hun tweede nachtverblijf bereikten.

Dit keer was 't een oude begraafplaats. In heel oude tijd had daar een stadje gelegen. Alleen een vijftal grafgebouwen tegen de helling van een heuvel was nog over als een herinnering aan vroeger. 'n Enkele dorre struik vormde de enige plantengroei in deze troosteloze streek.

Een van die grafkamers was ruim genoeg om in te overnachten.

't Was wel 'n sombere plaats, maar toch waren de vluchtelingen dankbaar 'n dak boven hun hoofd te hebben.

Bij 't licht van een fakkel gebruikten ze 't avondeten.

„Tot nog toe is 't me meegevallen. Ik denk, dat er niet veel kans is, dat de stadhouder ons zó ver zal zoeken.”

„Ik hoop 't, Basilius,” zei moeder. „Ik heb vandaag vaak gedacht aan onze vrienden in Egypte. . . . Wat jammer, dat ze moesten blijven!”

„Misschien valt 't mee,” troostte vader. „Ik hoop, dat we binnenkort iets zullen horen. Dominee en ik zullen proberen elkaar bericht te sturen.”

„Hoe wil je dat doen, Basilius?”

„Wie weet, we ontmoeten allicht iemand, die 'n boodschap wil wegbrengen. 'k Heb Filémon 'n flinke som gelds gegeven, om de broeders in geval van nood te kunnen helpen. Maar waar zit Filippus toch?”

„Die zal wel met z'n irbis spelen,” bedacht Cyrilla, „en Diphilus zorgt voor de kamelen.”

„Ga 'm nu maar roepen, Johannes,” zei moeder. „'t Wordt tijd om te gaan slapen.”

Pikkedonker was 't buiten. Diphilus verzorgde de rijdieren bij 't licht van 'n fakkel en Filippus lag er bij en speelde met de jonge vos.

„Wat is ie al mak, hè,” en de eigenaar aaide zachtjes 't dier over de kop.

„Doe 'm nou in de zak, joh, moeder wacht op ons.”

„Hup, daar gaat ie,” zei Filippus en de irbis verdween in z'n „bed”. Nog even keek Johannes rond. Wilde schaduwen bewogen over de grond en over de grafkamers, als Diphilus langs de fakkel liep. 't Maakte alles zo'n spookachtige indruk. . . .

„God ziet jullie ook in de woestijn.” Wie had dat ook weer gezegd? O ja, de dominee, vóór ze op reis gingen. En stil keek Johannes omhoog, naar de vriendelijk glanzende sterren, voor hij naar binnen ging om z'n slaappleats op te zoeken.

5. „DAT WAS OP 'T NIPPERTJE, FILIPPUS!”

In die nacht was er gelukkig niets, dat de rust verstoorde. Vroeg in de morgen werd de reis voortgezet. Gedurende de middaguren rustten ze bij 'n bron.

Langzamerhand kwam er 'n heerlijk gevoel van veiligheid in 't hart van de vluchtelingen. Hoever lag Egypte al niet achter hen!

De volgende middag verliet de kleine karavaan de troosteloze zandwoestijn.

„Hoever zijn we nog van de eerste oase, Diphilus?”

„Morgen vóór de middag kunnen we er zijn, heer,” was 't antwoord.

„Fijn!” riep Cyrilla. „Kijk eens, de grond wordt nú al anders!”

En werkelijk, 't verschil was duidelijk te zien. Meer struiken, hier en daar gras, 'n enkele bloem. Neen, deze grond was niet zo droog, dat er niets groeien kon.

Een uur voor zonsondergang liep de karavaanweg verder langs de bedding van 'n beekje.

Wat 'n heerlijkheid! Water!! Gretig slurpten de kamelen van 't heerlijke vocht.

„Zo'n kameel kan wat opl!" zei Filippus verbaasd. „'t Lijkt wel of ze ná 't drinken dikker zijn dan er vóór."

„Zo is 't," bevestigde Diphilus. „Maar nu kunnen ze, als 't moet, ook wel vijf dagen verder zonder iets te drinken!"

„Waar komt dit beekje vandaan?" wou Johannes graag weten.

„Uit de Soedan, daar is 't nu de regentijd. Over een paar maanden is het weer uitgedroogd," vertelde de gids.

„Hier moesten we vannacht maar blijven, Diphilus," stelde vader voor. „Kijk, de kamelen gaan al liggen. Helpen jullie even afladen, jongens?"

Dat was gauw gebeurd en terwijl vader en Diphilus de tenten over-eind zetten, slenterden de jongens nog een eindje langs de oever van 't beekje.

„Wat is 't hier fijn, Johannes!"

„Ja en weet je hoe dat komt, Filippus?"

„Nou?"

„Wel, jòh, alleen omdat we dagenlang niets anders hebben gezien, dan dat gele zand!"

Al pratend liepen ze een eind met de stroom mee. 't Dal werd smaler; aan beide kanten verhieven zich nu tamelijk steile rotsheuvels.

„Kijk eens, daar zitten allemaal gaten in die rotswand. Kijk!... daar vliegt 'n vogel uit die opening," wees Johannes.

„Zouden ze daar hun nest hebben?" vroeg Filippus. „Zie maar, daar vliegen er nog meer!"

„Hè, dat is 'n mooie!" en opgetogen wees de jongste van de twee naar een grote, zwartbonte vogel, die net uit zo'n opening wegvloog.

„Als ik 'n gat zie, dat niet zo hoog zit, zal ik eens kijken of er wat in is."

„Doe 't maar niet, jòh, ze kunnen je lelijk pikken," waarschuwde Johannes.

„Och, ga weg," zei de ander 'n beetje minachtend. „Als je zo bang bent... Wacht eens... dáár kan ik net bij." En... z'n hele arm verdween in 'n opening.

„Wat is dat diep... ha... daar voel ik wat... ik hèb 'm! Aull!"... Op 'tzelfde ogenblik, dat Filippus z'n hand terugtrok, schoot 'n kleine slang bliksemsnel weg tussen de struiken.

„Hi! heeft me gebeten!" jammerde de held van' zoëven. „Als ik maar niet doodgal!"

„Waarom doe je 't ook?“ verweet Johannes hem. „Maar niet alle slangen zijn vergiftig,“ probeerde hij z'n jongere broer te troosten.

„Deze well!“ kermde Filippus. „Kijk 's, m'n hand wordt nou al dik! 't Lijkt wel of 't brandt tot in m'n schouder!“

„Vooruit, joh, gauw naar vader. . . . lopen!“ haastte Johannes. „Mischien weet Diphilus raad,“ en meteen rende hij met Filippus aan de hand naar de tent. In 'n ommezien waren ze er.

„Diphilus! Diphilus!“ schreeuwden ze allebei.

Verschrikt door 't angstig geroep kwam deze er al aan.

„Wat is er? Toch geen ongeluk?“ vroeg hij bezorgd.

„Een slang heeft me gebeten,“ snikte het slachtoffer. „Kijk eens!“ Bevend liet hij z'n hand zien. Verschrikkelijk, wat zag die er uit! In die paar minuten was ze al vreselijk opgezwollen. Duidelijk zag Diphilus de paarse wondjes, door de gifstanden in de hand gestoten.

„Een slang?“ riep Diphilus verschrikt. „Wát voor 'n slang?“

„Ik weet 't niet,“ zei Johannes.

„Hoe zag ie er uit? Je hebt 'm toch gezien?“

„Nou, zowat een voet lang, blauwgroen geloof ik; de schubben bij de staart waren bijna wit.“

„O God, help ons!“ riep Diphilus, „dat is de dispas. Ze noemen 'm ook wel de dorstslang.“

Daar kwam vader aanlopen.

„Wat is er gebeurd, Diphilus? Waarom huilt Filippus zo?“

„Hij is gebeten, heer, door 'n dispas. Wilt u de wond wat uitwassen? Verder is er nu niets aan te doen.“

„Is er dan geen middel tegen?“ vroeg vader.

„Er is maar één kruid, dat de beet onschadelijk maakt, heer. 't Groeit bij het water. Als u uw zoontje helpt, ga ik zoeken,“ en Diphilus stapte zo vlug hij kon naar de waterkant.

„Ik ga meel!“ en meteen liep Johannes hem achterna.

„Is die slang erg vergiftig, Diphilus?“

„'t Kon niet erger,“ antwoordde Diphilus bedrukt. „Als we die plant niet vinden, is je broer over een paar uur dood. En die tijd weet hij zich geen raad van de dorst.“

„Hoe ziet die plant er uit?“ hijgde Johannes.

„'t Is een klaversoort met kleine, rode bloemen. Niet vlak aan 't water — 'n beetje hoger op de oever moet je zoeken. Laten we 'n eindje van elkaar lopen, dan hebben we meer kans, dat we 'm vinden.“

Angstig gejaagd speurden ze rond. Geen hoekje, geen graspol werd overgeslagen. Maar wat ze vonden... geen klaverplant. Hah! daar zag Johannes iets roods. Ja, wel 'n plant, maar niet die ze zochten. Dáár dan... mis... een paar rode steentjes tussen 't lage gras. Onwillekeurig herhaalde Johannes, o zo echt gemeend, de woorden van Diphilus: „O God, hêlp ons toch... laat ons toch als 't U belieft die plant vinden.”

Even keek hij achterom naar de tenten. Kijk, daar stapte Cyrilla met 'n kan in de hand naar de oever... om water voor Filippus te halen... arme jongen!

Gebogen voortstappend, speurde ook Diphilus. Links... rechts... niets... géén klaverplant...

Juist wou Johannes naar hem toelopen, toen ie plotseling tussen 'n paar rotsblokken 'n bloeiende plant zag met... rode bloempjes. Eén sprong... een greep... een ruk... en met de plant in de hoogte holde Johannes naar Diphilus toe.

„Diphilus!! Diphilus!! Is dit de goeie?”

„Ja, m'n jongen! Goddank! Nu is je broer gered! Vlug!”...

Beiden liepen wat ze konden naar de kamelen. Moeder zat buiten met Filippus op haar schoot. Beschermend, troostend, hield ze haar armen om hem heen.

Vreselijk, wat zag die arm er uit... verschrikkelijk opgezwollen... rode strepen waren duidelijk te zien.

Maar 't gekerm van de kleine jongen om water was wel 't ergst. 't Sneed je door de ziel. „Ik heb zo'n dorst... laat me nou drincken... ik wil wáter hebben... Toé nou... nog méér water...”

Diphilus greep 'n stenen kom, deed de plant er in en holde toen naar de beek om er water bij te doen.

„'t Moet eigenlijk gekookt worden,” hijgde hij, „maar zó kan 't ook,” en met een steen wreef hij de plant zo fijn hij kon.

„Hier, m'n jongen,” zei hij, „drink maar gauw, dan word je weer beter.”

Gulzig slurpte Filippus de kom leeg.

Angstig keken ze allen naar de zieke jongen. Ook z'n hoofd zag er rood, opgezet uit.

„Wat denk je, Diphilus?” fluisterde vader.

„Wees niet ongerust, heer,” bemoedigde de aangesprokene. „'t Is een erg gevaarlijke slang, maar dit middel helpt beslist. Kom, ik ga nog meer planten zoeken.”

Natuurlijk stapte Johannes mee. Na een poosje vonden ze nog 'n flinke plant.

„Dat is meer dan genoeg!” en blij maakten ze rechtsomkeert.

„Nou ben ik niet bang meer! Al was 't een uur geleden, dan zou Filippus tòch nog beter worden.”

„Hoelang is 't dan, dat Filippus gebeten werd?” vroeg Johannes.

„Een goed half uur geleden,” zei Diphilus.

Zorgvuldig wreef hij ook deze plant fijn in de korn met water en stapte toen naar Filippus toe.

„Nou, hoe is 't er mee?” vroeg de „dokter” opgewekt.

„Ik heb.... niet zo'n dorst.... meer....” hijgde de patiënt. „Maar ik ben.... zo moe.... Ik wil.... slapen.”

„Dat mag, hoor.... maar eerst moet je nog wat van deze drank innemen.... toe maar.... drink er maar flink van.... U hoeft u niet meer bezorgd te maken, mevrouw. Hij zal zo wel slapen. Als hij wakker wordt, laat u hem nog maar 's drinken.”

Vader en moeder wisten niet hoe ze de trouwe slaaf zouden bedanken.

„U hoeft mij niet te bedanken.” Diphilus schudde glimlachend 't hoofd. „Ik ben net zo blij als u!”

„Kom,” zei vader, „we moesten Filippus nu maar in de tent brengen; dan kan hij gaan slapen. Zie je wel, Thekla, de dorst gaat al over.... zijn hoofd is niet zo rood meer.... 't gaat goed! Wat doen we nu morgen, Diphilus?”

„We kunnen morgen niet verder reizen,” zei deze beslist.

„Hoever zijn we nu nog van de oase, denk je?”

„'n Uur of drie rijden, heer. Als u 't goedvindt, ga ik er morgen alleen naar toe om te zien, of we er veilig dóór kunnen trekken.”

„Dat is 'n goed idee,” gaf vader toe. „Ga jij je even wassen bij de beek, Cyrilla. Je hebt zwarte strepen in je gezicht. Als je klaar bent, gaan we eten.”

„Ze heeft zo gehuild,” zei moeder zacht.

Ja, 't avondeten stond klaar, maar niemand had veel trek.

„k Denk dat de schrik ons allemaal nog te pakken heeft,” meende moeder en niemand sprak 't tegen.

„Zullen we nu samen danken voor de genezing van Filippus?” vroeg vader en eerbiedig luisterden ze allen naar vaders gebed.

'n Ogenblik later keken ze nog even naar de rustig slapende Filippus en vader zei zachtjes met z'n zware stem: „Filippus.... Filippus.... dat scheelde 'n haartje!”

6. „VAN WIE IS DIE STEM?”

Toen de anderen nog sliepen, stonden vader en Diphilus al druk te overleggen, hoe de reis naar de eerste oase 't best gemaakt kon worden.

Een ogenblik later stapte ook Johannes met 'n nog slaperig gezicht de tent uit.

„'t Zal Filippus geen kwaad doen, als we verder trekken,” hoorde hij Diphilus zeggen, „maar 'n dag rust is beter voor hem en dan kan ik de oase gaan verkennen.”

„Mag ik mee, Diphilus?”

„'t Lijkt me beter dat ik alleen ga. Gebeurt er iets bijzonders, dan red ik me zelf makkelijker, dan dat ik voor twee moet zorgen.”

„Je hebt gelijk, Diphilus,” stemde vader toe. „Stel je voor, dat de bewoners al iets weten van de vervolging... dan kunnen we er beter met een omweg omheen rijden.”

„Zo is 't, heer, maar de jongeheer behoeft zich vandaag niet te vervelen! Hij kan best 'n tochtje maken langs 't riviertje. Als ie maar oppast voor slangen!”

„Wees maar niet bang,” stelde Johannes hem gerust. „Ik heb er respect voor gekregen! Maar zijn er geen andere wilde dieren in de buurt?”

„Misschien 'n enkele hyena, maar die laten zich overdag niet zien,” zei Diphilus.

Terwijl ze zo praatten, kwam Cyrilla de tent uit.

„Filippus is ook wakker, vader. Hij voelt zich niet ziek meer. Alleen z'n hand doet nog pijn.”

„Prachtig!” antwoordde vader. „Dat hadden we gisteravond niet durven hopen.”

Een uur later vertrok Diphilus. Nog even keek hij om. „Tegen zons-
ondergang hoop ik weer terug te zijn!” riep hij nog.

„Goede reis, Diphilus!” wensten de achterblijvenden en keken de ruiter nog even na.

„Nu ga ik aan Filémon schrijven. Kom 's hier, Johannes, dan zal ik je ons geheimschrift leren! Kijk, hier heb ik 'n plankje met langwerpige gaten er in. Daaronder leg ik 'n stuk perkament, even groot als het plankje. Nu schrijf ik enkele woorden dóór die openingen op 't perkament en dat is de boodschap.”

„En dan?” vroeg moeder nieuwsgierig.

„Dan neem ik 't plankje weg en schrijf tussen die woorden van alles en nog wat om 't perkament vol te maken.”

„Maar als Filémon dat verhaal leest, hoe weet ie dan, wat de boodschap is, vader?”

„Heel eenvoudig, Johannes, hij heeft precies zo'n plankje met gaten, dat legt hij op mijn brief”

„Reusachtig!” verwonderde Johannes zich. „Uw boodschap leest hij dan in de openingen van zijn eigen plankjel?”

„Precies! Goed bedacht of niet?”

„Prachtig,” prees Johannes.

„Vindt u goed, dat ik de omtrek 's ga verkennen?”

„Ga je gang,” stemde vader toe, „maar oppassen, hoor! En kom over 'n paar uur terug, anders worden we ongerust.”

„Ik neem m'n boog en pijlen mee. Misschien vang ik wel wat!”

„Breng je zelf maar heelhuids terug,” zei moeder. „Ik houd niets van zo'n zwerftocht.”

„Ik zal heus geen slang bij de staart pakken,” beloofde Johannes en stapte weg.

„k Wou dat ik mee kon,” mopperde Filippus, en hij keek spijtig z'n broer na.

„Houd jij je vandaag nog maar kalm,” raadde moeder hem aan.

Opgewekt volgde Johannes de loop van 't riviertje stroomafwaarts.

Wat 'n genot! Fris gras, kleurrijke bloemen, hier en daar wat struikgewas! Wat 'n verschil met de troosteloze woestijn!

Ongeveer een uur had hij zo gelopen, toen hij opeens stilstond. Wat was dát? Een stem? Hier woonde toch niemand?

't Was zeker verbeelding. Neen. . . . toch niet. . . . daar was 't weer!

't Leek wel zingen. . . . Johannes herkende de wijs. 't Was 'n lofzang, die hij meer dan eens had meegezongen in Ombi in de kerk. Gerustgesteld deed Johannes nog wat stappen verder. Ha. . . . daar zag hij de zanger!

In de berghelling aan de overkant van de beek was 'n hol. Er vóór stond 'n hoge dadelpalm en aan de voet van die palm zat een oude man.

Met eerbied keek de jongen naar de grijsaard. Hij had daarnet dat loflied gezongen.

De kluizenaar stond op en keek verwonderd naar Johannes.

Onbevreesd stapte deze op hem af en ook de oude man kwam een paar passen de helling af, Johannes tegemoet.

Nieuwsgierig nam Johannes hem op van 't hoofd tot de voeten. Hij had wel eens gehoord van Antonius de kluzenaar, maar dat hij nu zelf er een ontmoette!

Een linnen kleed tot de voeten.... lange haren en een baard....! „Die man is wel bijna honderd!” dacht Johannes. Geboeid keek hij de heremiet aan. Wat 'n frisse kleur nog.... zeker van 't buitenleven.... En wat 'n vriendelijke ogen.... En wat liep hij nog flink rechtop!....

„God zegene je, m'n jongen. Ben je verdwaald, of zoek je me misschien?”

„Nee, vrome vader, ik liep zo maar de beek langs, ik wist niet, dat u hier woonde.”

„Hoe kom je dan hier?” vroeg de oude man verder.

Aandachtig luisterde hij, toen Johannes hem vertelde over hun vlucht en wat ze verder van plan waren.

„Zo, zo,” zei hij nadenkend. „Is er weer een vervolging uitgebroken? God moge zich ontfermen over hen, die dat moeten doormaken. Jullie willen door de oase trekken, zei je? Dan mag je wel oppassen! Als de bewoners 't weten van de vervolging, zullen ze jullie gevangennemen, als ze merken, dat jullie Christenen zijn.”

Even dacht hij na.

„Wacht eens,” ging hij verder. „Ik zal je een goede raad geven. In 't tweede dorpje van de oase, 't heet Zerica, daar woont een mandenmaker. Hij heet Pambo. Hij is al jaren 'n Christen. Zeg 'm maar, dat je Euthymius hebt gesproken. Die zal jullie helpen als je nieuwe voorraad voedsel nodig hebt en hij kan jullie óók 'n goede schuilplaats wijzen.”

„Dat is fijn!” riep Johannes dankbaar. „Zal ik vader naar u toesturen? Onze tent staat hier een uur vandaan.”

„Nee, m'n jongen,” was 't antwoord. „Ik ben 't liefst alleen. 't Is niet toevallig, dat je me ontmoette. God bestuurt alle dingen. Ik heb je geholpen... nu moet je maar weer gaan.”

„Maar als die Pambo ons niet vertrouwt?”

„Ja, dat is 'n goede opmerking,” gaf de kluzenaar toe. „Zeg hem maar, dat we samen zijn afgodsbeeldjes begraven hebben in zijn tuin, toen ik hem gedoopt heb. Dat weet niemand anders. Dan weet hij zeker, dat jullie me gesproken hebben. Als je me later nog eens nodig

mocht hebben, stuur je me maar bericht door Pambo. Vaarwel, jongen, God moge jullie behoeden.”

„Dank u wel, vrome vader” . . . en Johannes haastte zich terug.

Vader was net van plan eens te gaan zien, waar z'n oudste zoon toch bleef, toen hij hem zag aankomen.

„Gelukkig, dat je d'r bent, jôh. We werden ongerust. Waar is je jachtbuit?”

„Niets gevangen,” lachte Johannes, „maar 'k heb goed nieuws.” En blij vertelde hij z'n ontmoeting met Euthymius.

„Jongen!” zei vader dankbaar. „Dat is een meevaller! Nu hebben we meteen iemand, die berichten kan overbrengen.”

Vader verdween in de tent om z'n eerste brief aan Filémon te schrijven.

Hij rekende er al op, dat Pambo voor 'n goede beloning als boodschapper zou willen optreden.

Toen vader klaar was, mochten moeder en Johannes de brief lezen, maar ze snapten er niets van. De brief luidde als volgt:

Flavius Turbo groet zijn vriend

Sedert je ons verliet, zijn „*alle*” zaken naar wens verlopen. Konden we weer „*briefwisseling*” houden zoals vroeger, dan kon ik je veel goeds vertellen; ik „*moet*” het nu uitstellen tot we elkaar weer zullen ontmoeten. Onze beste wensen „*worden*” bij dezen „*gezonden aan*” Onyphrius, „*Pambo*” en Frumentius. Gisteren woedde een zandstorm „*bij Zerica*”. De man, „*die*” 't vertelde en die „*vertrouwd kan worden*”, zei, dat de Samoem in de buurt van Latopolis grote schade heeft aangericht.

„Hoe moet Filémon daar nu wijs uit worden?” vroeg moeder verbaasd. „Ik begrijp er niets van!”

„Die Flavius Turbo ben ik,” legde vader uit, „dat hebben we afgesproken.”

„En die vriend is de dominee,” vulde Johannes aan.

„Precies, en nu leg ik mijn plankje met openingen op de brief. Wat lees je nu?”

„Alle briefwisseling moet worden gezonden aan Pambo bij Zerica, die vertrouwd kan worden,” las moeder langzaam.

„Nu, wat zeggen jullie?” vroeg vader.

„’t Bestaat niet, dat ’n vreemde daar achter komt!” beweerde Johannes.

„Dat was de bedoeling, snap je?” lachte vader. „Maar kom, nu ga ik ’n eindje wandelen en Johannes blijft bij de tent.”

En om Euthymius niet te storen, ging vader precies de andere kant uit.

7. PAMBO, DE MANDENMAKER

Vader droeg ’n grote haas, toen hij van de wandeling terugkwam. Vlak voor vaders voeten was hij opgesprongen, maar een klap met de stok betekende het eind van z’n hazeleven. Tegen ’n uur of vijf keken ze allemaal vol spanning naar ’t zuidwesten. Zou Diphilus haast terugkomen?

„Daar komt iel!” riep Filippus, die al weer rondstapte.

Diphilus was nauwelijks afgestegen, of hij werd met vragen bestormd.

„Stil eens even,” zei vader. „Hoe was ’t in de oase?”

„Goed, heer, we kunnen er rustig doortrekken. Niemand weet nog iets van de vervolging af.”

„Wanneer gaan we verder?” wou Filippus graag weten.

„Morgenvroeg,” besliste vader. „En nu gaat Diphilus eerst ’s poosje zitten. Rust maar ’s uit!”

„Wat voor mensen wonen daar?” informeerde Johannes.

„Allemaal heidenen,” was ’t antwoord. „Voor zover ik weet, is er in de hele oase geen Christen te vinden!”

„Ik ken d’r wel een,” was ’t onverwachte antwoord. „Pambo, de mandenmaker in Zerica.”

’t Was de moeite waard ’t verbaasde gezicht van Diphilus te zien.

„Hoe weet u iets van Zerica af? U bent er nog nooit geweest!”

„Vertel ’t maar, Johannes, Diphilus kijkt zo ongelovig!” zei vader en even later wist ook hij ’t geheim.

„Dat komt goed te pas! Nu moesten we zó doen,” stelde onze gids voor. „We rijden de eerste oase door; niemand zal ons iets vragen. Tussen de eerste en tweede oase gaan we naar ’t westen, de rotsbergen in. Hebben we ’n goede schuilplaats gevonden, dan ga ik terug

naar de tweede oase om de kamelen te verkopen. Hoe minder ze ons zien, hoe beter."

Vader vond het plan uitstekend, „maar," meende hij, „dan moeten we toch wèl proberen, of Pambo mee wil, om ons 'n goed toevluchtsoord te wijzen."

't Duurde niet lang of alles lag in diepe rust.

Morgen... wat 'n fijne afwisseling! Dan hoopten ze huizen te zien en mensen en tuinen en akkers!...

Toen Johannes de volgende morgen de tent uitstapte, stak hij meteen z'n neus in de lucht. Jongens, wat rook dat lekker!

Diphilus had 't vuur aangelegd en was al bezig de haas te braden. Voorzichtig draaide hij hem telkens om.

Na 't ontbijt werd alles zorgvuldig bijeengezocht en opgeladen. Ieder nam z'n plaats in; brommend en knorrend stonden de kamelen op, en voort ging de tocht.

Op raad van Diphilus droeg Filippus z'n arm in een doek. 't Was wel niet nodig, vond de „patiënt", maar hij deed toch wat 'm gezegd was.

Na een paar uur rijden hield de woestijn op. Eerst wat meer cactussen langs de weg, hier en daar een palm, waarvan de grote bladeren zacht ruisten in de morgenwind.

Ha! akkers met vlas, met gerst, een huisje met 'n dak van palmbladeren!

Nieuwsgierig keken de reizigers rond. Kijk, daar stroomde weer een zijriviertje van de Nijl! Dat gaf aan de oase zijn vruchtbaarheid, dat wisten ze nu.

Bosjes van dadelpalmen volgden; de huizen stonden dicht bij elkaar. Dat was 't eerste dorpje, Talmis. Wat vreemd... 't Leek wel of alle bewoners op straat stonden... Was dat om de kleine karavaan te zien? Neen... dat niet... Sommige mensen keken naar de lucht. Anderen stonden druk te redeneren. Ze leken wel bang voor iets, dat ze niet begrepen.

Als vanzelf keken de vluchtelingen ook naar omhoog... Hé... werd 't schemerig?... midden op de dag?...

Wat werd 't stil... de vogels zwegen...

„Dat moet een zonsverduistering zijn!" riep vader. „Maar waarom zijn die mensen daar bang voor?"

„Weet u dat niet, heer?” vroeg Diphilus. „De heidenen geloven, dat een reuzendraak de zon wil opslokken. Nu kijken ze bang naar de lucht wie 't winnen zal.”

„Ik vind 't best,” zei vader, „niemand let op ons, dat kan niet beter.” Vader had gelijk. Bijna onopgemerkt reden ze 't dorp door. De oase vernauwde zich tot 'n smal dal tussen hoge bergen. 't Werd steeds donkerder, alsof de avond reeds viel.

„'t Lijkt wel een totale verduistering,” meende vader. „Zie eens, 'n heel smal sikkeltje van de zon is nog maar te zien.”

De onnatuurlijke stilte midden op de dag maakte de kamelen bang. „We moesten maar halt houden, heer,” verzocht Diphilus. „De dieren zijn angstig.”

„Kijk eens,” wees Filippus opgewonden, „ik zie de sterren! Eén, twee . . . daar nóg een!”

Angstig stil was 't in de natuur. Zelfs 't gesjirp van de sprinkhanen was verstomd. De totale verduistering duurde 'n minuut of drie. Een heel smal zonneseikkeltje kwam weer voor de dag en spoedig straalde het zonlicht als te voren.

De kamelen waren weer gekalmeerd en vervolgden met deinende gang hun weg.

„Dat moet Zerica zijn,” en Diphilus wees naar de hutten en huisjes, die nu volgden.

„Zal ik 's vragen, waar Pambo woont?” vroeg Diphilus en zonder 't antwoord af te wachten, wendde hij zich tot 'n oude vrouw.

Ze wees een hut, die op enige afstand van de hoofdweg lag. Verwonderd kwam Pambo naar buiten. Wat betekende dat bezoek?

„Bent u Pambo, de mandenmaker?” vroeg vader.

„Jawel, mijnheer! Wat is het doel van uw komst?”

„Een oude vriend van u heeft ons hierheen gestuurd. Mogen we even bij u binnenkomen?” vroeg vader.

„Ik heb hier geen vrienden,” zei Pambo achterdochtig. „Ik zou niet weten, wie mij bericht moet sturen.”

„'t Is iemand uit de woestijn; ik denk, dat hij van u zijn voedsel ontvangt,” verduidelijkte vader.

„Sst,” en Pambo legde de vinger op z'n mond. „Daarover praten we buiten niet. Komt u maar even binnen.”

Veel was er in de hut niet te zien. Een paar stoelen, 'n tafel, 'n slaapmat en wat aardewerk.

Verder natuurlijk bossen biezen en riet om manden van te vlechten.

Voor 't huis was 'n vijvertje, waarin ook riet lag, om het voor uitdrogen te behoeden.

Pambo was niet getrouwd. Hij vertelde later, dat hij de enige Christen was van die ganse streek.

Vragend keek de man z'n bezoekers aan, en daarom begon vader maar: „We hebben 'n paar dagen geleden Euthymius ontmoet. Die vertelde ons, dat u 'n Christen bent, en óók, dat u heel goed bekend bent in de woestijn. Wij komen uit Ombi. We zijn gevlucht, omdat er een vervolging dreigde. Nu zoeken wij 'n schuilplaats in de bergen. Zoudt u ons willen helpen?”

Pambo had zijn argwaan nog niet overwonnen.

„Kunt u bewijzen, dat de kluisenaar u stuurde?” vroeg hij.

„Ja,” zei nu Johannes. „Toen hij u gedoopt heeft, hebben jullie de afgodsbeeldjes begraven in de tuin!”

„Dat is zo,” gaf Pambo toe. „Neemt u me niet kwalijk, mijnheer, dat ik u niet direct vertrouwde. Een mens kan niet te voorzichtig zijn.”

„Je hebt volkomen gelijk,” zei vader. „Onvoorzichtigheid is nooit goed, vooral niet in deze gevaarlijke tijd.”

„En waarmee denkt u, dat ik u helpen kan?”

„Wel, Pambo, als je ons 'n goede schuilplaats kunt wijzen, zullen we je dankbaar zijn. Maar we moeten ook eten! Zou je ook kans zien ons af en toe van 'n nieuwe voorraad voedsel te voorzien?”

Nadenkend keek Pambo voor zich.

„Bent u bang?” vroeg hij toen.

„Bang? Waarvoor?” was vaders vraag.

„Ik weet 'n groot hol en er dichtbij is een bron. Maar 't spookt er, zeggen de heidenen.”

„'t Spóókt er?” herhaalde vader „en wie doet dat?”

„Ze zeggen, dat Pan, de „god van de schrik”, er wel eens komt. Ik weet in ieder geval, dat géén oase-bewoner er overdag zal heengaan en 's nachts helemaal niet.”

„Dat kan niet beter,” zei vader. „We waren slechte Christenen, als we dáár bang voor zouden zijn! Als Christus met ons gaat, kan niets ons deren! Maar hoe moeten we dat hol vinden?”

„Dat zal ik jullie wijzen,” bood Pambo aan. „Maar we gaan niet samen. U rijdt door... laten we afspreken tot honderd stadiën voorbij de eerste oase. Daar wacht u deze nacht. En morgenvroeg kom ik bij jullie en dan gaan we samen verder. 't Is beter als niemand ons samen ziet.”

„Dat is 'n goed plan,” stemde vader toe.

„En hoor eens, zou er een mogelijkheid zijn, deze brief naar Ombi te laten brengen? 't Geld is geen bezwaar, ik heb 'n flinke som meegenomen.”

„Dat komt ook wel in orde,” beloofde Pambo. „Maar als ik help, doe ik het uit vriendschap, niet om geld.”

„Dat geloof ik graag, Pambo, maar een arbeider is z'n loon waard of niet?”

„Geef u mij de brief maar; als ik geen bode kan vinden, doe ik 't zelf.”

„Hij is voor Filémon, de presbyter in Ombi,” lichte vader nog toe.

„Er staat niets in, dat u last kan bezorgen. Hij is in geheimschrift geschreven,” en vader reikte de brief over.

„Kom, Johannes, nu moeten wij verder gaan. Tot morgen, Pambo!”

„Tot morgen, mijnheer!”

8. ZIJN ZE VEILIG IN „T HOL VAN PAN”?

Pambo hield woord.

In de morgenschemer, terwijl Johannes en Filippus net de tent uitstapten, kwam hij er aan.

„Hé. . . Pambo op 'n ezeltje!” riep Filippus. „Zie je dat. . . z'n voeten raken bijna de grond.”

„Allicht,” meende Johannes, „een ezel is nu eenmaal niet zo hoog als een kameel.”

Al gauw na de aankomst van de nieuwe gids ging 't gezelschap op reis.

„Ik denk wel van niet,” legde Pambo uit, „maar 't blijft altijd mogelijk, dat iemand ons tegenkomt. En dat heb ik liever niet.”

De weg was moeilijk. De dieren hadden het zwaar te verantwoorden. 'n Nauw, steenachtig dal, aan beide zijden begrensd door bergen van 'n paar honderd meter hoog. O zo behoedzaam zetten ze de poten neer.

Enkele kilometers hadden ze zo tussen de bergen afgelegd, toen 't dal doodliep. Pambo stapte af, de kamelen knielden en daar stond 't troepje. Vragend keken ze hem aan.

„Bind de kamelen hier maar vast,” zei Pambo en hij bond z'n ezel-

tje aan 'n kale doornstruik. „De rest moeten we te voet afleggen. Kom maar mee,” en hij ging 't troepje vóór de tamelijk steile berg-helling op.

„Lastig, die losse steenbrokken,” hijgde moeder.

„Niet praten, mevrouw,” waarschuwde Pambo, „dan houdt u 't beter vol.”

„Waar is 't hol, Pambo?” vroeg Johannes.

„Nog even volhouden, aan de achterkant van de berg.”

't Afdalen ging niet veel vlugger en bijna aan de voet gekomen, stonden ze plotseling voor 'n donkere opening in de bergwand.

In de onmiddellijke nabijheid hielden vier grote palmen als het ware de wacht.

„Wat een eenzaam oord!” riep vader uit. „Hoe wist jij deze plek, Pambo?”

„'t Is de derde keer, dat ik hier kom,” vertelde de nieuwe vriend.

„Vader heeft er vier maanden gewoond bij een vroegere vervolging.

Hij heeft me vaak gezegd: Waar ik veilig was, kunnen ook anderen een schuilplaats vinden. Ik hoop, dat niemand jullie zó ver zal zoeken!”

„Dat hopen en bidden we allemaal,” zei vader. „Vertel 's, Pambo, hoe kan ik je 't beste belonen?”

„Als u gered wordt, ben ik al genoeg beloond. Voedsel, dat moet u kopen, dat spreekt vanzelf, maar voor deze kleine dienst hoeft u me niet te betalen. Weet u wat u nu moest doen, mijnheer?”

„Wel?” vroeg vader.

„U richt 't hol zo huiselijk mogelijk in, en Diphilus gaat morgen in de tweede oase de kamelen verkopen. Ze moeten hem niet voor de tweede keer zien. Later, als alles rustig is, kunt u altijd weer rijdieren kopen om terug te keren.”

„En water?” vroeg Diphilus. „Hoe komen we daaraan?”

„Ik zal jullie straks de bron wijzen, een kwartier lopen hier vandaan.”

„Kom,” zei vader. „Moeder, Cyrilla en Filippus blijven hier, wij gaan de kamelen afladen.”

Dat viel niet mee! Telkens heen en weer sjouwen in de brandende hitte. Op raad van Pambo droegen ze niet te veel tegelijk. Moe en toch ook dankbaar legden ze na 'n paar uur 't laatste vrachtje vóór 't hol.

„Weet u hoe groot 't hol is?” vroeg Filippus. „Zestien grote stappen in het rond.”

„De „zolder” is niet hoog,” zei moeder. „Weet je, Basilius, wat ik doe? We hangen onze tentgordijnen op en maken zo drie slaapkamertjes achterin. In 't voorste deel van 't hol kunnen we dan wonen. Dat is ook veel lichter.”

„Nu zitten we nog met één moeilijkheid,” meende Diphilus. „Hoe moeten we brood bakken van ons meel?”

„Maak je niet ongerust,” zei Pambo. „De berghellingen in de buurt zijn met droge struiken begroeid. Je zult eens zien hoe best dat hout branden will”

Ook dat probleem was dus opgelost. Niemand sprak veel die avond. Snel ging de schemer over in de nacht. Peinzend keken ze in de vlammen van 't vuur, dat op raad van Pambo vóór 't hol was aangelegd.

Egypte.... Ombi.... de Nijl.... 't oude huis.... 't leek alles zo ver.... Hoelang zouden ze in deze eenzame woesteni j moeten doorbrengen?

Droefgeestig klonk 't gehuil van 'n hyena in de verte, dan hier.... dan daar....

„'t Verwondert me niets,” zei moeder, „dat de bewoners van de oase deze plaats schuwen. Ik zou niet weten, wat je hier moest doen, als 't niet is om je te verbergen.”

„De heidenen worden vaak gekweld door de angst voor boze geesten,” zei Pambo. „Weten jullie, dat Euthymius ook eens iets heel wonderlijks heeft beleefd in een ander hol?”

„Natuurlijk niet,” zei vader. „Als je wilt, Pambo, moet je 't ons vertellen, we willen graag iets meer weten van die kluzenaar.”

En Pambo begon.

„'n Jaar of vijftien geleden woonde er nog geen enkele Christen in de oase. Theonas, de bisschop van Alexandrië, stuurde toen Euthymius naar deze streken, om te proberen mensen voor Christus te winnen. Onbevreesd was hij ijverig werkzaam. Om weer nieuwe kracht en nieuwe moed op te doen, trok hij zich van tijd tot tijd terug in de woestijn, om daar te bidden.

Aan de andere kant van de oase is ook 'n groot hol. Niemand durfde er te komen, net als hier. De heidenen vertelden elkaar allerlei vreselijke dingen, die daar gebeurden. Zelfs de pas gedoopte Christenen waagden 't niet er heen te gaan.

Dat was Euthymius te kras. Dat moest er nog bijkomen! „Waar ter wereld kan de boze ons kwaad doen, als de Heiland ons beschermt?”

Ik ga d'r naar toe!" Dat zei hij en hij deed 't ook!

Een tafel, 'n stoel, 'n waterkruik en wat voedsel, dat was alles wat hij daar in dat hol had. De eerste veertien dagen was er niets bijzonders aan de hand.

Op zekere avond zat hij tot diep in de nacht te lezen in een Bijbelrol. Met 't hoofd in de handen zat de oude man al maar na te denken over de betekenis van 't boek, dat hij las.

Wat was dat? Was er nòg iemand in 't hol? Euthymius keek op en zag tegenover zich 'n gestalte, waar hij wel even van schrok.

De kluisenaar kon me nooit goed zeggen, hoe die gedaante er precies uitzag, maar wel, dat 't de dapperste man bang zou maken."

Gespannen keken ze allemaal Pambo aan.

„Was Euthymius dan zo dapper?" vroeg Cyrilla 'n beetje ongelovig.

„Nee," vervolgde Pambo, „hij bedoelde met die dapperste man iemand, die op zichzelf vertrouwt, en dat deed Euthymius niet.

De verschijning strekte dreigend 'n arm naar hem uit en zei met 'n angstaanjagende stem: „Weet je waarom jij niet bang bent? Omdat dat licht brandt."

„Dat is 'n leugen," antwoordde de oude man rustig. „Christus beschermt mij, en daarom vrees ik niets!"

Meteen blies de kluisenaar het licht uit en knielde neer om net als altijd, vóór hij ging slapen, God om bescherming te vragen."

„En hoe liep 't af?" kon Johannes niet nalaten te vragen.

„Wel, Euthymius sliep evengoed als de andere nachten, er gebeurde niets bijzonders.

Maar de vrees voor 't hol was bij de Christenen verdwenen, dat weet ik wel."

„Onthouden jullie dit, jongens," voegde vader er nog aan toe. „Onze Heiland is de Almachtige. Zonder Zijn wil kan niets ons deren."

„Ziezo, jongens, nu gaan jullie slapen," zei moeder. „'t Is al weer laat!"

De volgende dag vertrokken Pambo en Diphilus. De eerste naar Zericca, de andere naar de tweede oase. Pambo had de brief bij zich en beloofde terug te komen, wanneer hij nieuws uit Opper-Egypte had ontvangen. Vader en Johannes brachten ze weg tot onder aan de berg, waar de kamelen zich bevonden.

„Kom," zei vader, terwijl ze de beide ruiters nog even nazagen, „we gaan terug, er is nog heel wat te doen, voor alles goed in orde is."

De volgende morgen kwam Diphilus terug. Hij had een goede prijs voor de rijdieren ontvangen en niemand had hem gevraagd waar hij vandaan kwam, of wie hij was.

Toen de holbewoners eenmaal alles in orde hadden, kwamen er een-tionige dagen. Houthakken op de berghellingen, water halen bij de bron.... Dat was 't voornaamste werk. De jongens maakten af en toe een ontdekkingsstocht verder de bergen in. Wàt 'n holen!....

„Ik wist niet, dat 'n mens zich zo vervelen kon,” zuchtte Filippus. „Elke dag zie je die kale rotsgebergten.... ik kan ze met de ogen dicht wel uittekenen”....

Wisten we maar iets van de toestand in Egypte,” zei vader op bezorgde toon, „ik vind dat Pambo lang uitblijft”....

Zo verliep bijna 'n maand. 't Uur voor zonsondergang zaten zemeestal buiten, maar zelfs 'n mooie, koele avond na 'n brandend hete dag kon hen niet altijd in 'n opgewekte stemming brengen.

„Weet je wel, dat onze voorraad aardig minder wordt, Basilius?”

„Dan zal Diphilus er eens op uit moeten, Thekla. Met geld en goede woorden komen we wel klaar, denk ik.”

„Zeg, Diphilus, wat vind jij 't beste?” vroeg vader.

„Ik zou zeggen, niet naar de tweede oase, heer, daar zouden ze me herkennen. Ik moest morgen eens gaan zien of Pambo thuis is. Die zal ons wel kunnen helpen”....

Plotseling sprongen ze allemaal verschrkt op.

„Daar komt iemand aan!” en Johannes wees naar de berghelling tegenover 't hol.

Filippus herkende de aankomende 't eerst.

„'t Is Pambo, vader!”

„Welkom, Pambo!” riep vader en liep hem tegemoet. „We zaten juist over je te praten! Je komt of je geroepen bent!”

„Is hier alles goed?” was Pambo's vraag.

„We zijn allemaal gezond, Pambo, maar we vervelen ons 'n beetje.” Nadat ze Pambo begroet hadden, nam hij plaats in de kring.

„Ben je moe?” vroeg vader.

„Dat zal waar zijn, mijnheer! Ik ben zelf gegaan. Wat 'n reis heen en terug!”

„Ben je helemaal naar Ombi geweest?” riep moeder. „Dan begrijp ik, dat we je zo lange tijd niet gezien hebben!”

„Nee, niet naar Ombi,” lichte Pambo nader toe. „Ik ben naar Syene

(Assoean) gegaan. Daar wonen kennissen van me. Dat was veiliger.”
„Voor je ons gaat vertellen, moet je wat eten en uitrusten,” besliste vader. „Thekla, wil jij zorgen, dat Pambo wat krijgt?”

„Hè, hè,” zuchtte de mandenmaker voldaan na 't eten, „daar ben ik van opgeknaapt.”

„Vertel 's, Pambo, zijn de berichten goed of slecht?”

„Niet best,” was 't korte antwoord. „Bijna alle Christenen in Ombi zijn gevangengenomen en naar u zullen ze wel zoeken.”

Moeder verschoot van kleur.

„U behoeft niet te schrikken, mevrouw,” stelde de verteller haar gerust. „Ik denk, dat ze u zullen zoeken, maar daarom zijn ze nog niet hier!”

„Vertel ons alles eens vanaf het ogenblik dat je hier wegging,” verzocht vader.

„Goed,” zei Pambo. „Dan kunt u zelf uitmaken, of u hier gevaar loopt of niet.

Zoals ik al zei, ben ik eerst naar Syene gereisd. Buiten de stad woont een oude vrouw, die ik goed ken. Toen ik er op 'n avond laat aankwam, stapte juist 'n man naar buiten.

Wat schrok hij, toen ik zo plotseling voor 'm stond. Ik maakte me maar gauw bekend als 'n Christen en vriend van Euthymius.

„Maar m'n beste man,” zei hij, wat kom je hier doen? Weet je niet, dat geen Christen hier veilig is?”

„Ik kom rechtstreeks uit de oase, dus ik weet van niets,” antwoordde ik.

Hij vertelde me, dat in Ombi net twee dagen tevoren alle Christenen waren opgeschreven, en een dag later was 'tzelfde gebeurd in Syene. De voorganger Filémon hebben ze niet te pakken gekregen.”

„Die zal zich wel bij een of andere vriend schuilhouden,” meende vader. „Ook onder de heidenen had hij vrienden.”

„Toen heb ik naar u gevraagd,” ging Pambo verder. „Uw bureu, uw slaven, ze zijn allemaal ondervraagd, maar niemand wist te zeggen, waarheen u gevlucht was.

De stadhouder was woedend en zei, dat als Basilius niet binnen een maand terugkeerde, z'n goederen verbeurd verklaard zouden worden.

Wat denkt u, mijnheer, zou iemand in Ombi uw schuilplaats weten?”

„Alleen de voorganger, en die is verdwenen,” zei vader. „Ik denk dus niet, dat we gevaar lopen.”

„'t Is nu ruim veertien dagen geleden, dat ze in Ombi naar u vroe-

gen," rekende Pambo uit. „Toch lijkt 't me verstandig een veiliger plaats te zoeken."

„Maar waar moeten we dan heen?" vroeg moeder aan Pambo.

„Nog verder de woestijn in, mevrouw; er zijn daar holen genoeg."

„Maar kun jij ons vóór we verder trekken nog een flinke voorraad voedsel bezorgen, Pambo?"

„Laat dat maar aan mij over, mijnheer, ik zal 'n paar ezels volladen en zonder dat iemand 't merkt, 't u bezorgen."

Enigszins gerustgesteld, dat niemand in Ombi hun schuilplaats wist, gingen ze allen ter ruste.

Pambo had eens moeten weten, dat een centurio met vijftig man reeds op weg was naar de oasen!

9. AAN DE AFGODEN OFFEREN OF.... STERVEN!

Wat 'n drukte in Ombi!

De dag was aangebroken, dat alle Christenen op 't marktplein moesten komen en.... kiezen: Christus of.... Isis en

Osiris, de goden van Egypte.

Een gedeelte van 't plein was afgezet. Daar stonden de zetels voor de stadhouder en enkele voornamen uit Ombi.

Wat 'n geroezemoes van stemmen, lachende, pratende heidenen, en daartussen zwijgend en ernstig de Christenen.

De inkwartiering van een honderdtal soldaten had het vluchten der Christenen belet.

„Kijk!" en een heiden wees naar de zetel van de stadhouder, „zie je dat kleine altaar daar staan? Er ligt vuur op, kijk maar, 't rookt"....

„Ja, waarvoor is dat?" vroeg 'n ander.

„Wel, straks zullen alle gezinshoofden een voor een opgelezen worden en dan zullen we moeten offeren ter ere van Isis en Osiris"....

„Stil, daar komen ze aan!"

Trompetgeschal schetterde en in volmaakte orde marcheerde een sterke afdeling soldaten 't plein op. Midden in de troep reed de stadhouder op 'n wit paard. Een centurio plantte dichtbij zijn zetel een vaandel met de bekende letters S.P.Q.R. (Senatus populusque Romanus). 't Betekent: de senaat en het volk van Rome.

Die wat naar achteren stonden, benijdden hen, die een mooie plaats

vooraan hadden en gingen op de tenen staan, om toch vooral niets te missen van 't schouwspel.

Stram in de houding stónden links en rechts de soldaten. 'n Heraut en enkele voorname mensen uit Opper-Egypte namen plaats achter Marcus Trebonius, de stadhouder. De priesters stonden natuurlijk dichtbij 't altaar.

„Stilte!” riep de heraut met 'n stem als 'n klok.

Direct daarna stond de stadhouder op van z'n zetel en hield 'n korte toespraak tot het volk.

„Mannen van Ombil

Het is de wil van de keizer, dat de vervloekte secte der Nazareners van de aarde wordt verdelgd!

Hij eist van zijn stadhouders, dat dit gebeurt van Perzië tot Spanje en van de Donau tot Opper-Egypte!

Hij wil evenwel, dat we ze met zachtmoedigheid behandelen. Hij verlangt slechts, dat ze in dit vuur een handvol wierook strooien, om daarmee te bewijzen, dat ze gehoorzame burgers zijn.

De gehoorzamen wordt alles vergeven, de ongehoorzamen gaan direct naar de gevangenis en krijgen morgen hun straf.

Moge Jupiter onze keizer altijd beschermen!

Heraut, lees de namen!”

Plechtig ontrolde deze 'n lijst met namen en begon:

„Filippus de Oudere!

Met vlugge stappen begaf de geroepene zich naar voren.

De priester reikte hem een schaal met wierook toe en zei: „Strooi 'n handvol in 't vuur van 't altaar, tot 'n teken, dat ge onze goden en de keizer eert!”

„Graag,” antwoordde de man en voegde meteen de daad bij het woord.

Een wolkje steeg op boven 't altaar en na 'n buiging voor de stadhouder gemaakt te hebben, begaf hij zich weer naar z'n plaats.

„Leve Filippus! Weg met de Christenen.” Dat waren de kreten, die van alle kanten weerklonken.

Drie, vier namen werden gelezen, niemand weigerde.

„Babrias van Anti-Ombil!”

Met nog meer belangstelling keek de menigte toe.

„Een Nazarener, heer!” fluisterde Kallisthenes de stadhouder toe.

„Hij heeft niet veel haast,” spotte deze. „Wacht, daar komt hij!”

Met 't gezicht bijna verborgen in de wijde mantel, alsof hij zich schaamde, naderde langzaam de geroepene.

Hij sprak geen woord, nam haastig een handvol wierook, offerde en stapte weer heen.

„Babrias is dus afvallig geworden,” zei een Christen, die naast Filémon stond.

„Kijk eens goed,” fluisterde deze. „'t Is Babrias niet! Die is immers niet zo lang! Hij heeft zeker een heiden gehoord en is zelf thuisgebleven.”

„U hebt gelijk!” verbaasde de ander zich. „Nu zie ik 't ook! Maar ik vind het een laffe manier van doen!”

„Niet zo vlug oordelen, Gennadius!” zei Filémon. „Ik vind 't ook niet dapper, maar meer dan één concilie heeft het de zwakke broeders toegestaan. Laten we liever bidden om straks zelf standvastig te blijven!”

Weer las de heraut enkele namen, maar ieder bracht het verlangde offer. De een onverschillig, 'n ander plechtig. . . .

„Zijn hier geen Christenen?” vroeg de stadhouder.

„Meer dan me lief is, wacht u maar, die komen zo wel.”

„Gennadius!” klonk de stem van de heraut.

„Nu zal ik u 's wat laten zien, vader,” zei deze tot Filémon en stapte resoluut naar voren.

„k Wou, dat ik ook zo dapper was,” zuchtte 'n ander, die 't gesprek had gehoord.

„Ik wou dat hij wat minder op zichzelf en wat meer op Christus vertrouwde,” antwoordde Filémon bedrukt. „Petrus was ook zo dapper en verloochende kort daarna zijn Meester driemaal”

„Wil jij offeren?”

„Geef op de wierook!” zei Gennadius onverschrokken.

Hij gooide de zilveren schaal op de grond en trapte er op. En voor de priesters het verhinderen konden, sloeg hij met 'n hamer, die hij plotseling onder zijn overkleed vandaan haalde, 't Isisbeeld de kop af. Kreten van schrik werden gevolgd door 'n woedend geschreeuw.

„Gooi 'm in de Nijl!” „Laat de krokodillen hem verslinden!” „Scheur die kerel in stukken!”

Schijnbaar rustig wachtte Gennadius af wat komen zou.

Een tweetal soldaten greep hem vast en bracht hem tot vlak voor de stadhouder.

„Je bent dus 'n Christen?”

„Ja!”

„Dan veroordeel ik je om in de Nijl geworpen te worden! Maar eerst zullen je beide handen in 't vuur van 't altaar verbrand worden! Pak die kerel! We zullen hem laten zien, hoe we met een verachter van de goden handelen!”

Die dichtbij stonden, zagen dat Gennadius verbleekte en hoe hij met knikkende knieën naar 't altaar stapte.

Twee soldaten knelden z'n arm in een schroef, terwijl zes anderen hem vasthielden.

En toen hij de hitte van 't vuur voelde?

„Nee.... nee! Ik wil niet.... ik wil niet. Breng me naar de stadhouder.... Ik wil de stadhouder spreken”....

Krankzinnig van angst spartelde de overmoedige van zoëven tegen.

„Breng 'm hier!” klonk 't bevel.

„Wat wil je?”

„Ik wil offeren, heer! O.... laat me alstublieft offeren.... Heb medelijden met me, heer.... Ik was daarnet m'n verstand kwijt....

O, alstublieft, heer.... ik wil 't weer goedmaken”....

„Dat zie ik,” klonk 't spottend. „Maar dat gaat zó niet. Jij hebt de goden expres beledigd. Ik geloof niet, dat ik je de straf kan kwijtschelden!”

Gennadius viel in z'n angst voor de stadhouder op de knieën.

„Om Christus' wil.... ik bedoel om Jupiters wil.... heb toch medelijden. Ik wil alles herroepen,” kermdde de afvallige.

Trebonius wenkte de priester.

„Wat moeten we met die man?”

„Schenk hem vergiffenis, heer. Breng hem niet tot wanhoop; dan sterft hij misschien toch nog als 'n Christen. Zó is 't beter!”

„Goed!” stemde Trebonius toe. „Ik schenk je het leven! Sta op en luister! Je offert, je zorgt voor 'n nieuw beeld van Isis en je betaalt honderd drachmen boetel!”

„Ik zal 't doen,” beloofde de ongelukkige met klankloze stem en strooide met sidderende hand de wierook in 't vuur.

Hij draaide zich om en wilde naar z'n plaats gaan.

„Wacht eens even!” zei de priester. „Ik wou die man nog even iets vragen, stadhouder!”

„Ga je gang,” stemde deze toe.

„Beken je, dat de Nazareners bij hun samenkomsten te middernacht 'n ezelskop aanbidden?”

„Bekennen! of ik trek de vergiffenis in!” dreigde Trebonius. Ja, wat moest de ongelukkige doen? Om z'n leven te redden, had hij z'n Meester verloochend. Och, dan kon deze leugen er ook nog wel bij.

Met 'n hoofd rood van schaamte zei hij: „Ja.... het is zo”....

„Nu nog één vraag,” vervolgde de priester. „Lokken de Christenen kleine kinderen naar de bijeenkomst om ze dan te doden en op te eten?”

Toen werd het Gennadius te erg. Schreeuwend en gillend riep hij dwaze dingen, vloekte en wist zelf niet meer, wat hij deed. Na 'n hevige worsteling werd hij geboeid naar de gevangenis gebracht. „Laat hem daar, tot hij weer bij z'n verstand is,” beval de stadhouder. „Vreselijk!” zuchtte Filémon. „Arme Gennadius. Wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle!”

De heraut las verder. Toen kwam 'n zekerē Domentius aan de beurt. „Stadhouder,” fluisterde de man naast hem, „deze man gaf me twee honderd vijftig drachmen voor u, als zijn naam werd overgeslagen!” „Dat kan!” was 't korte antwoord.

„Neem de volgende!” beval hij daarop.

„Filémon!”

„Vaarwel,” groette deze z'n buurman. „Ik kom niet terug. Blijf trouw!”

„Hier is de wierook,” spotte de priester, die de voorganger goed kende.

„Ik offer niet. Ik ben 'n Christen,” sprak de oude man rustig.

„Heer, deze man weet vast wel, waar Basilius, de koopman, gebleven is!” waarschuwde een der omstanders.

„Je helpt me op een goed idee,” prees Trebonius en hij dacht even na.

„Luister goed,” zei hij met nadruk. „Je hebt je leven verbeurd! Toch wil ik je genadig behandelen en je sparen, onder één voorwaarde.”

„Als ik mijn leven kan redden, zal ik het doen,” gaf Filémon ten antwoord. „We mogen 't niet wagen zonder noodzaak. Maar de vraag is: welke voorwaarde stelt u me?”

„Je spreekt als 'n verstandig man,” prees de stadhouder. „Als je me zegt, waarheen Basilius is gevlucht, ben je vrij!”

„'t Spijt me, heer, dat kan ik niet doen! Ik wil m'n leven niet redden, door een ander te verraden.”

„Dus je weet, waar hij is?”

„Dat heb ik niet gezegd, maar nu u 't vraagt.... ja.... ik weet 't.”

„Dan zullen we eens zien of we je niet kunnen dwingen!” klonk het dreigend.

In de dichte haag van toeschouwers ontstond plotseling beweging. Een jongeman wilde zó maar naar voren stappen.

„Achteruit, vent!” bulderde een soldaat. „Wacht je beurt af!”

„Stadhouder! Stadhouder!”

„Wat wil die schreeuwer? Breng 'm eens hier!” beval Trebonius.

„Zo, jongeman, waarom riep je me?”

„Edele heer, ik weet waar Basilius heengegaan is. Ik zal 't u zeggen, als u hem loslaat!” en hij wees op Filémon.

„Waarom? Ben jij soms ook een Christen?”

„Nee, genadige heer, maar hij was altijd goed voor me.”

„Als je me werkelijk dankbaar bent, zwijg dan,” viel Filémon hem in de rede.

„Nee!” was 't antwoord. „Als ik u redden kan, dan dóe ik dat!”

De stadhouder dacht na.

„Als 't wáár is, wat je zegt, goed.... dan schenk ik Filémon 't leven. Vertel nu maar wat je weet!”

„De avond, dat Basilius vertrok, was ik toevallig bij Farao's palmboom. Daar lagen drie kamelen zwaar beladen en een paar slaven van Basilius hielden de wacht. Ik verschool me achter 'n rotsblok, want ik was nieuwsgierig wat die daar zo laat moesten doen. Een poos later kwam hij met z'n gezin. De voorganger was er ook bij. Ik kon niet alles verstaan wat ze zeiden, maar ik begreep, dat ze naar de oasen wilden gaan en daar in de buurt een schuilplaats zoeken. En in die richting zijn ze ook vertrokken, heer.”

„Prachtig!” prees de stadhouder. „We zullen deze man voorlopig vasthouden en soldaten naar de oasen zenden.”

„Heraut, roep nu Basilius!”

Driemaal werd diens naam afgeroepen en toen hij na de derde keer nog niet verscheen, zei Trebonius: „De eigendommen van Basilius behoren aan de keizer! Zijn huis wordt verzegeld!”

Van alle Christenen uit Ombi was er slechts één, die offerde.... Gennadius, de afvallige.

10. EUTHYMIUS KOMT TE HULP

Zacht ruisten de palmen van de eerste oase in de avondwind.
Heérlijk, die koelte na de brandend hete dag.

Enkele vrouwen, met de waterkruik op 't hoofd, begaven zich naar de bron. Jongens dreven 't vee binnen de veilige omheining. . . .
Zachte fluittonen dreven door de schemer. . . .

„Soldaten, jongens!” En die uitroep was voldoende, om 't hele dorpje op te schrikken. Bij de nieuwsgierige toeschouwers bevond zich ook Pambo. Hij was de enige, die vermoedde, waarvoor de soldaten zich zo ver buiten Egypte vertoonden. . . . maar hij zou de vluchtelingen in 't hol waarschuwen. . . . en. . . . Pambo verdween.

Nog vóór de zon onder was, stonden de legertenten overeind. Na de vermoeiende marsen lagen de meeste soldaten languit in 't gras, blij dat ze konden rusten.

Enkelen zaten gehurkt om een pot, waaronder een houtvuurtje brandde en roerden in de soep.

Wel wat bevreesd keken de oase-bewoners op enige afstand toe. Er heerste bij de Romeinen wel strenge discipline, maar tòch. . . . neen. . . . soldaten zagen ze liever gaan dan komen.

De centurio stapte 't dorp in om hier en daar eens te informeren, of misschien ook enige weken geleden een klein reisgezelschap door de oase was getrokken.

Beleefd en bereidwillig stonden de mannen de centurio te woord.
„Een reisgezelschap? . . . Neen. . . . Wanneer komen hier vreemdelingen door?

„Wacht eens,” herinnerde iemand zich, „een poos geleden. . . . wat was er toen ook weer. . . .? O ja. . . . die middag dat de zon zo maar verdween. . . . toen zijn er 'n stuk of drie kamelen doorgetrokken.”

„Ja,” viel een ander in, „op die éne kameel zat een man met een paar kinderen.”

Niemand wist 't precies, ze hadden immers allemaal naar de lucht gekeken?

Alleen 'n oude vrouw wist iets meer. Zij had de reizigers de weg gewezen naar Pambo.

Direct zond de bevelhebber een soldaat naar Pambo's hut, maar hij kwam al spoedig terug met de boodschap, dat de deur op slot was.

„Dan ga ik zelf,” besliste de centurio.

„Trap de deur open!” beval hij, na 'n paar maal vergeefs geklopt te hebben.

Al spoedig bezweek de zwakke deur en de vreemde bezoekers stapten naar binnen.

Alles wees er op, dat Pambo overhaast verdwenen was. Een korfje, half afgemaakt, stond nog naast de mat, waarop hij had zitten werken.

„Straks heb ik 'm nog gezien!” wist een ander te vertellen.

De centurio dacht na. „We zijn op de goede weg,” meende hij, „en Pambo is er op uit om de vluchtelingen te waarschuwen!”

De vervolging opgeven? Hij dacht er niet aan! De stadhouder had hem vijfhonderd drachmen beloofd!

„Morgen trekken we verder!” Met dat besluit zocht de centurio z'n tent op.

„Gaan jullie nog even mee, jongens?”

„Waarheen, vader?” vroeg Johannes.

„Ik wou nog even voor 't donker die bergtop beklimmen; daar zie je de zon zo prachtig ondergaan.”

De kinderen liepen al vooruit. Zwijgend staarden ze vanaf de top naar 't westen. Al maar bergruggen, hoever je ook zag. Hier en daar wat struikgewas of wat spichtig verdord gras. Hoever ging dat zo door? Kwam er wel 'n eind aan die woestijn?

Ze genoten van de prachtige zonsondergang telkens weer, en vaak benauwde hen tegelijkertijd de onuitsprekelijke eenzaamheid.

„Hé, wie komt daarginds aan?”

Geschrokken keken ze in de richting die Filippus wees. Ja, hij had gelijk! Met rustige stappen, steunend op 'n stevige stok, naderde een oude man.

„Dat is Euthymius!” riep plots Johannes blij.

„Wat zou hij hier komen doen? Kijk, hij komt naar ons toe,” zei Cyrilla.

„We gaan 'm tegemoet!” besliste vader.

„God zegene u, vader Euthymius,” groette vader hem, toen ze bij elkaar waren.

„God behoede u,” antwoordde de kluizenaar even plechtig. „Ik zocht jullie, daarvoor heb ik deze tocht gemaakt.”

„Gaat u mee naar ons hol en rust wat uit,” nodigde vader vriendelijk.

„Moeder, dit is nu vader Euthymius, de kluzenaar, weet u wel?” stelde Johannes hem voor, toen ze 't hol bereikten.

„Gaat u zitten en rust wat uit, vader,” zei moeder, bezorgd de oude man aanzierend.

„Er zal vannacht van rusten niet veel komen. Ik kom jullie waarschuwen,” zei Euthymius. „In Zerica zijn deze middag vijftig soldaten aangekomen. Ze zoeken u, om de prijs te verdienen, die op uw hoofd is gezet.”

„Dus die kunnen morgen al hier zijn. . . . wat moeten we toch beginnen?” vroeg moeder in grote angst.

„Wees niet bang, dochter,” stelde de kluzenaar haar gerust. „Ik breng jullie naar 'n ander hol, dat moeilijk te vinden is.”

„En als ze ons toch ontdekken?” vroeg Diphilus twijfelend.

„Dan kunnen ze er toch niet inkomen,” zei Euthymius beslist. „Nu moeten jullie 't allernodigste bij elkaar leggen,” ging hij verder. „Denk vooral om de levensmiddelen!”

„Ik zal 't meel in een paar kleine zakken gieten, heer, dat draagt makkelijker,” bedacht Diphilus.

„Ik kan wel een paar waterkruiken dragen!” riep Filippus.

„En ik wat dekens!” zei Cyrilla ijverig.

Zorgvuldig werd alles, wat onontbeerlijk was, vóór 't hol gelegd.

„Zouden we 't overige niet beter kunnen begraven?” opperde vader.

„Béter was 't wel,” gaf de kluzenaar toe, „maar we hebben daar geen tijd voor. Als ieder nu zoveel neemt, als hij gemakkelijk dragen kan, moesten we maar vertrekken. De mannen kunnen dan nog een keer teruggaan, om de rest te halen.”

„En m'n irbis?” bedacht Filippus verschrikt.

„Laat die maar vrij, m'n jongen,” zei vader.

„Ik vind 't jammer,” zei de kleine baas en beurde de vos uit een kleine ruimte achterin 't hol, waar hij zelf wel in- maar niet uitspringen kon.

„Kom, we moeten gaan,” en Euthymius stapte voorop, om de weg te wijzen.

Wat 'n overgang, uit de veilige, bekende schuilplaats, de zwijgende, bijna oneindige wildernis nog verder in. Wat voelden ze zich nietig onder de wijde, met duizenden sterren tintelende hemelkoepel. En toch. . . . zag de hemelse Vader hen niet vanuit de hoge hemel? Niet één, die daaraan twijfelde.

Na een uur, waarin ze over verschillende bergruggen waren heen ge-

trokken, stonden ze hijgend stil op een tamelijk steile berghelling, die met rotsblokken als bezaaid was.

„Leg alles maar neer,” klonk de stem van Euthymius. „We zijn er.”

„Hier?” vroegen vader en Diphilus verwonderd.

„Eens even zien. . . . 't is zoveel jaren geleden, dat ik hier was. . . . ja. . . . we zijn toch op de goede plaats,” en de oude man wees op 'n grote steen, die, tussen wat struikjes verborgen, ongeveer voor de helft boven de grond uitstak.

„Die steen moet op zij,” verduidelijkte Euthymius, maar pas op, dat je geen takje breekt, 't zou ons kunnen verraden.”

Vader en Diphilus sjorden met veel moeite de steen uit de grond en schoven hem weg.

„Dit is de ingang,” en Euthymius wees op de donkere opening, die vrijgekomen was.

De oude man kroop de nauwe koker in en de anderen gaven hem alles aan, wat ze hadden meegebracht.

„Komen jullie nu maar,” en achter elkaar verdwenen ze in de nauwe gang. Deze liep eerst iets omhoog, maar verder was de vloer horizontaal.

„Hé, daar zie ik de lucht met de sterren!” riep Filippus verbaasd.

„Pas op!” waarschuwde Euthymius. „Aan die kant zou je 'n zestig voet naar beneden vallen. Kom niet te dicht bij de rand!”

Nu begrepen ze het! Dwars door de berg liep 'n tunnel. De ene opening kon afgesloten worden door de steen, terwijl de grote opening wel twintig meter boven de voet van de berg en zeker tien meter onder de top was.

En die kant was loodrecht. Met geen mogelijkheid zou iemand er daar in kunnen komen.

„Geef me maar 'n groot tentkleed, dan zal ik de grote opening afsluiten.”

Stil keken de anderen toe, hoe de kluizenaar aan een paar haken in de zolder, 'n meter of vier van de opening af, 't kleed ophing.

„Nu kan de koude nachtlucht niet binnenkomen en we kunnen 'n lichtje aansteken,” verklaarde hij.

Spoedig brandde 't lampje en konden ze 't hol wat beter bekijken.

„Daar hangt 'n touwladder!” wees Filippus. „Hé,” ging hij verder, „hier staat iets op de wand geschreven.”

Nieuwsgierig kwamen ze er allemaal bij staan.

„Ik, Archelaüs, vond hier een toevlucht,” las Johannes.

„Ja, en hij werd niet ontdekt,” bemoedigde de grijsaard.
Op 'n andere plaats stond: „De martelaar Charilaüs leed te Thebe.”
„Jullie zien,” zei Euthymius, „dat er meer Christenen hier geweest zijn. Dit hol is al bekend sinds keizer Decius. 't Geheim wisten alleen Christenen, die volkomen te vertrouwen waren.”
„Maar die Charilaüs is toch 'n martelaar geworden?” bedacht Diphilus.
„Ja,” gaf de kluzenaar toe, „omdat hij niet verborgen wou blijven, terwijl zijn gemeente zo lijden moest. Met velen van zijn schapen ging deze trouwe herder de hemel in.”
„Blijft u nu bij ons?” vroeg moeder.
„Neen,” was 't antwoord. „Er zijn meer vluchtelingen in de woestijn. Als 't nodig is, kom ik nog wel eens. Maar luister nu 's goed. Als ik weg ben, trekken jullie de steen weer op z'n plaats. Kijk, hier ligt zand, dat gooien jullie aan de binnenkant er tegenaan, zóveel, tot de steen niet meer te zien is. Dan is 't onmogelijk, dat ze de ingang vinden. Overdag moeten jullie in het achterste gedeelte van 't hol blijven, dan kan niemand je zien. De berg aan de overkant is te ver weg, en vanuit de holle weg onder aan de voet kunnen ze er ook niet inkijken.”
„Maar hoe moeten we aan water komen?” vroeg Diphilus.
„Daarvoor is de touw ladder!” legde Euthymius uit. „Bij de rand zitten twee sterke pinnen in de vloer, daar kun je 'm aanhangen, en zo klim je dan 's nachts naar beneden.”
„Je moest de grote kruik eerst maar gaan vullen, Diphilus,” zei vader. „'t Lijkt me wel goed, voor enkele dagen water in 't hol te hebben.”
„Ga maar even mee, dan zal ik je de bron wijzen,” en Euthymius kroop al weer door de nauwe koker naar buiten. „Die bron ligt hier 'n vierhonderd pas vandaan, in die holle weg.”
Nog vóór zonsopgang was alles naar 't hol gebracht, wat onmisbaar was. De opening werd zorgvuldig afgesloten en dankbaar legden de vluchtelingen zich ter ruste, nadat ze eerst het zwarte tentgordijn hadden weggenomen.

11. EEN LIST, DIE MISLUKTE

Na 'n nacht in Zerica gerust te hebben, trok de troep soldaten met hun centurio verder in de richting van de tweede oase.

De dadelkoopman Ammonius kwam daar juist vandaan en vertelde hun, dat ze zo ver niet behoefden te gaan.

„Enkele weken geleden is er een man in ons dorp geweest om kamelelen te verkopen,” herinnerde hij zich. „Verder hebben we niemand gezien.”

„En ik,” viel een bewoner van Zerica hem in de rede, „heb een keer een paar kinderen zien spelen op 'n bergtop tussen de oasen.”

„En wat denk je dan?” vroeg de centurio aan de laatste spreker, die Serap heette.

„Ze zijn beslist tussen de oasen de bergen ingetrokken, heer; daar zijn holen genoeg om een schuilplaats te vinden.”

De centurio dacht niet lang na.

„Wil jij onze gids zijn? Ik zal je een goede beloning geven,” beloofde hij. Dankbaar aanvaardde Serap die uitnodiging. Was dat even een buitenkansje?

„Ik zal u naar een hol brengen, dat heel geschikt is, maar . . .”

„Wat maar?” vroeg de centurio.

„'t Hol staat slecht bekend, heer; iedereen gelooft, dat 't er spookt’ . . .”

„Wij zijn met zoveel,” spotte de centurio. „Voor 'n spook gaan we niet op de loop. En wie maakt 't hol onveilig?”

„Wij noemen 't altijd „'t hol van Pan”,” verduidelijkte de gids.

„Dan brengen we Pan een offer,” besliste de centurio.

„Breng ons er heen en je krijgt een flinke beloning!”

„Overdag durf ik wel,” bekende de held, „maar 's nachts zou ik er niet graag heengaan!”

Na 'n mars van een paar uur beduidde de gids, dat ze halt moesten houden.

„Ziet u die berg?” wees hij, „die moeten we over en we zijn er!”

„Stilte, mannen,” beval de centurio. „Als het kan, moeten we ze plotseling overvallen!”

Behoedzaam werd 't laatste stuk afgelegd. Op 'n wenk van de aanvoerder verspreidden ze zich en stormden toen van verschillende kanten op 't hol af.

„Bij Mars!” riep de centurio, „een kruik! een zak! Hier zijn ze!”

Beteuterd keken ze elkaar aan. . . . 't hol was leeg! . . .

„Ze kunnen niet ver weg zijn!” meende de gids. „Zie eens, er zit nog water in deze kruik. . . . en kijk die tak eens. . . . die is misschien gisteren afgebroken”

„Mannen,” zei de centurio, „ik weet wel zeker, dat die Pambo ons is voor geweest. Hij heeft natuurlijk deze mensen gewaarschuwd. Wat zullen we doen, Serap?”

„We moesten in vier of vijf groepjes er op uitgaan, heer. Elk 'n verschillende kant uit. Misschien hebben we ze voor 't donker wordt nog te pakken.”

„'n Goed idee,” prees de centurio. „We zullen eerst wat uitrusten en tegen de avond komen we hier weer samen.”

„En als we ze niet vinden?” opperde een soldaat.

„Dan gaan een paar mannen morgen naar Zerica voedsel halen en wij zoeken rustig verder. We móeten ze hebben!”

„Ik heb dorst,” zei 'n soldaat. „Is hier water in de buurt?”

„Ga maar mee. . . . ik zal je een bron wijzen. . . . wacht. . . . laten we meteen een paar kruiken vullen!” antwoordde Serap, die goed met de omgeving bekend was.

Een half uur later weerklonken overal de luidruchtige stemmen van troepjes soldaten, die hol na hol zorgvuldig onderzochten.

„Hoe laat is 't ongeveer, vader?” vroeg Johannes.

„Als ik naar de zon zie, zou ik zeggen 'n uur of vier,” was 't antwoord.

„Je mopperde, dat je je verveelde in 't vorige hol, Filippus,” herinnerde moeder hem. „Maar toen kon je gaan waar je wou, en nu zitten we opgesloten.”

„Ja, deze dag duurt verschrikkelijk lang,” zuchtte de aangesprokene. „Wanneer zullen we onze watervoorraad wat aanvullen, heer?” vroeg Diphilus.

„Wat denkt u er van, vader?” vroeg Basilius aan de kluzenaar.

„Nooit overdag, alleen 's nachts,” zei deze beslist.

„Sst. . . .” en moeder stak waarschuwend een vinger omhoog. Ogenblikkelijk was 't doodstil.

„Ik hoorde iemand roepen. . . . hoor maar!” fluisterde moeder.

„Je hebt gelijk, Thekla. Er zijn mensen in de holle weg, beneden ons,” sprak vader op gedempte toon.

„Niet zo dichtbij de opening!” Dit laatste was voor Filippus bedoeld, die nieuwsgierig een paar stappen naar de rand had gedaan.

Gespannen luisterden ze.... Zouden dat hun vervolgers zijn?.... Zouden ze 't hol, zo hoog in de berg, ontdekken?....

„Hallo, Cajus, waar ben je?” klonk 'n stem uit de diepte.

„Ik zie hier.... ik kom al.... wat is er?” klonk 't antwoord.

„Kijk eens naar boven, man! Daar zit een groot hol!” wees de eerste.

„Bij Herkules! Daar zitten ze misschien wel in!”

„Daar geloof ik niets van. Hoe moet je daar inkomen?”

„Misschien is er een opening aan de andere kant. Kom, dan gaan we kijken!”

„Wacht even, ik zal d'r een steen ingooien,” en een paar tellen later ketste 'n grote steen tegen de zolder van 't hol, viel op de vloer en rolde vlak voor de voeten van de bewoners.

„Ga wat terug, kinderen,” fluisterde Euthymius.

De soldaten verlieten de weg, 't stemgeluid klonk zwakker. Spoedig was de stilte buiten 't hol weergekeerd.

„Ik ben bang, dat ze zullen proberen in ons hol te komen,” zei vader.

„Ik denk 't niet. Zorg maar, dat ze niets van jullie te zien krijgen. En er is nog altijd een uitgang aan de achterkant,” bemoedigde de kluizenaar.

„Zal ik even de touwladder onderzoeken, heer? Eén zwakke plek kan ons 'n ongeluk bezorgen.”

„Ga je gang maar, Diphilus,” en samen onderzochten ze knoop voor knoop. 't Viel mee.

„Kom,” zei vader, „ik zal de deken weer voor de opening hangen. 't Is bijna donker,” en hij voegde meteen de daad bij 't woord.

't Schuchter pinkelend olievlammetje verspreidde maar 'n heel zwak schijnsel.

Nadat ze 't avondeten gebruikt hadden, daalde Diphilus 't eerst de touwladder af en hield 't ondereind vast om 't zwaaien te beletten.

Euthymius nam afscheid en verdween eveneens over de rand. Een eindje stapte Diphilus met hem mee, maar kwam spoedig terug.

De touwladder werd opgetrokken en 'n gevoel van veiligheid en tegelijk ook van dankbaarheid vervulde 't hart der vluchtelingen.

Waar was Pambo toch gebleven?

Slechts een ogenblik had hij geluisterd naar de gesprekken der soldaten, toen ze Zerica binnenkwamen, en was toen zo vlug hij kon verdwenen.

In de donkere nacht, terwijl de kluizenaar de vluchtelingen in veiligheid bracht, was hij verdwaald.

's Morgens, ongeveer tien uur, kwam hij bij 't hol van Pan, maar vond tot z'n verbazing niemand.

Lang bleef hij er niet; stel je voor, dat de soldaten hem vonden!

„Wist ik maar, waar ze gebleven zijn,” mompelde hij zacht bij zich zelf. „Ze zijn natuurlijk verder de woestijn ingetrokken!”

Zonder 't te weten liep hij vlak langs hun nieuwe schuilplaats en verborg zich toen zo gauw hij kon in een rotsspleet tegenover 't hol, omdat hij twee soldaten zag aankomen. Duidelijk verstond hij hun gesprek en zag hoe een soldaat 'n steen in de opening wierp.

Hij was 't roerend eens met de soldaat, die beweerde, dat daar niemand in kon zitten. Pambo wist als Christen heus wel, dat geen toverij helpen kan om zo'n sprong te maken!

In de vroege morgen schrok hij wakker. Vlakbij hoorde hij stemmen. De twee soldaten hadden nu de centurio en Serap de gids meegebracht, om hun 't hol te wijzen, dat zich zo hoog in de rotswand bevond.

„'t Zou een prachtige plek zijn,” zei de centurio peinzend, „maar waar is de ingang? Van deze kant komt niemand er in.”

„Maar waar moeten ze dan zijn?” vroeg Cajus.

„Ze hebben 't hol van Pan misschien een paar uur geleden verlaten. 't Lijkt wel of ze in de grond verdwenen zijn!”

„En hier is water gemorst!” riep de andere soldaat. „Dat hebben wij niet gedaan.”

Hoofdschuddend, niet begrijpend, keken ze alle vier naar de vochtige plekken in 't zand.

„Er is toverij in 't spel, mannen,” meende de aanvoerder. „Wat moeten we daartegen doen?”

Pambo grinnikte zacht. Dat water had hij de vorige avond gemorst, toen hij naar de bron was geweest. Geen ogenblik kwam de gedachte bij hem op, dat 't viertal wel eens gelijk kon hebben dat de vluchtelingen er werkelijk inzaten!!

„Zullen we in Zerica ladders laten maken?” stelde de centurio voor.

„Dat is niet nodig,” meende de gids. „Als ze er in zitten, weet ik een middel om ze er uit te laten komen. Kom maar 's mee, tot vlak onder 't hol, dan zal ik 't u wijzen.”

Pambo vond 't jammer, dat hij de rest van 't gesprek niet verstaan kon.

Die avond zaten de vluchtelingen aan de maaltijd. Aardedonker was 't buiten en ook de verste hoeken van 't hol werden door 't zwakke vlammetje niet verlicht.

„Als u 't goedvindt, heer, ga ik straks de grote waterkruik vullen.”

„Ik zou liever niet gaan, Diphilus,” waarschuwde vader. „Er konden wel eens soldaten in de buurt zijn.”

„Ping!” Wat vloog daar van buiten af tegen 't kleed?

„Blaas 't licht uit!” fluisterde vader. „Wat zou dat zijn, Diphilus?”

„Een pijl of 'n steen,” was 't antwoord.

Doodstil was 't, zowel buiten als binnen; zó stil, dat ze elkanders ademhaling konden horen.

„Zal ik eens kijken?” verbrak Diphilus de stilte.

„Wees voorzichtig!” vermaande vader.

„Geen nood, heer!” was 't antwoord. „'t Is buiten zo donker als in de onderwereld!”

Diphilus kroop geruisloos naar 't kleed, toen er onderdoor. In benauwende stilte wachtten de anderen.... hoelang?....

Daar kwam hij weer aan.

„Een brief, heer!.... met 'n pijl er in geschoten!.... De punt van de pijl zat dóór 't kleed heen.... Ik heb 'n poosje geluisterd, maar ik heb niets gehoord.”

„Een brief??” was de vraag.

„Zouden we 't licht kunnen aansteken?” opperde vader aarzelend.

„Gerust, heer, die dikke deken sluit de opening geheel af.”

Een ogenblik daarna flakkerde 't vlammetje weer en zes paar nieuwsgierige ogen keken naar 't stukje perkament en naar de pijl.

Vader las 'm voor. „Aan de edele Basilius” stond er boven.

„Silvanus, de bisschop van Syene, groet zijn geliefde zoon Basilius.

Onze broeder Aristides heeft uw voorbeeld gevolgd en is ook gevluht. Wil hem bij u nemen, en geef hem wat hij nodig heeft. Help uw broeder om Christus' wil.

Syene, de 10e dag van Hamlé.”

„Ik vind 't vreemd,” zei vader. „Hoe weet die bisschop, dat wij hier zijn?”

„Herken je het handschrift, Basilius?” vroeg moeder.

„Ik heb nooit eerder 'n brief van 'm gehad, Thekla, maar ik vertrouw 't niet. We moeten die vluchteling bij ons nemen en hem geven wat hij nodig heeft. Dat laatste doen we dan toch vanzelf?”

„Zal ik nog 's even luisteren, heer? Misschien is het een list, om te zien of we hier zijn of niet!”

„Als je maar oppast, Diphilus!” en wéér verdween onze gids achter 't kleed, nadat vader eerst het licht had uitgeblazen.

„Misschien heeft Euthymius hem hierheen gestuurd,” opperde Johannes.

„Dat zou kunnen,” gaf vader toe, „maar dan moet de schutter beneden in de holle weg staan. Die zal zich dan heus wel laten horen.”

Na 'n minuut of tien kwam Diphilus weer terug.

„'n List, heer!” was 't eerste wat hij zei. „Beneden in de holle weg staan drie personen op post. Ze wachten, of wij naar buiten komen!”

„Gelukkig, dat we daar niet ingelopen zijn,” zei moeder met 'n zucht van verlichting.

„Weet je wat 't mœoiste is, Thekla?” vroeg vader. „Nu ^deze list is mislukt, zijn ze misschien vast overtuigd, dat 't hol onbewoond is! Kom, we moesten gaan slapen,” voegde hij er aan toe. „En laten we God danken, die zo trouw voor ons zorgt!”

Diphilus had goed gezien! Maar 'n ander hoorde hun gesprek; dat was Pambo.

Vlæk voor z'n schuilhoek stonden de centurio, de gids en de soldaat Cajus. Onafgebroken hielden ze het onbereikbare hol in 't oog. 't Verzoek om hulp, met de pijl naar binnen geschoten, zou de vluchtelingen naar buiten lokken. . . . als ze er tenminste inzaten.

„Hier staan we goed, mannen. Nu opletten of we iets zien” . . . en de centurio tuurde zelf ook of hij iets bewegen zag.

„Ben je er heus zeker van, Serap?” vroeg Cajus.

„Beslist,” was 't korte antwoord.

„Heb jij dan omgang met de Christenen gehad?” vroeg Cajus weer, die nog altijd niet overtuigd was.

„Ik zal jullie eens iets vertellen, dan zullen jullie me wel geloven,” ging Serap verder. „Die Christenen hebben de wonderlijke eigenschap, dat ze iemand, die in nood zit, willen helpen. Niet alleen hun vrienden, maar zelfs hun vijanden.”

„Hun vijanden?” viel de centurio hem in de rede, „dat is dwaas! Dat zal een Romein nooit doen!”

„Toch is 't zo,” hield Serap vol. „Ze zeggen dat Christus dat zo wil. En ik heb 't zelf ondervonden ook!”

„Wat zachter praten!” waarschuwde de centurio. „Maar.... wat hebben ze dan met jou gedaan?”

„Met mij niets, maar wel met m'n vader. In de plaats, waar ik als jongeman woonde, heerste de pest. Niemand durfde het huis binnen te gaan, waar 'n zieke was, maar de Christenen wel. Ze verpleegden de zieken en begroeven de gestorvenen.”

„Is je vader toen ook gestorven?” vroeg Cajus.

„Ja, op 'n avond kwam ik thuis en vader lag doodziek te bed. De dokters hadden 't zó druk met de rijken, dat ze naar de armen niet omzagen.”

„Dat komt meer voor,” spotte Cajus.

„Stil nou!” verzocht de centurio. „Vertel verder, Serap!”

„Ik wist niet, wat ik doen moest. Ik haalde net wat water, om vader te laten drinken, toen er een oude man binnenkwam. Eerst dacht ik:

„Ha.... daar heb je een dokter!” Mis, hoor.... 't was de bisschop van de Christenen.

„Man, ga gauw weg, vader heeft de pest,” zeg ik tegen 'm. Weet je wat ie antwoordde?”

„Dan moet ik juist hier zijn!” ”

„Raar volk!” meende de centurio.

„'t Wordt nog vreemder, centurio. Die man ging rustig bij 't bed zitten en begon met vader te praten. Weet je wat hij vertelde?”

„Nou?”

„Hij zei, dat iemand, die in Christus gelooft, niet sterft!”

„Dat zijn leugens!” zei de centurio verontwaardigd. „Die Christenen gaan toch evengoed dood als wij?”

„Dat weet ik wel, centurio, maar hij bedoelde 't anders. Hij zei, dat dit leven niet 't voornaamste is. Na de dood komt een leven zonder eind, voor de ziel. En wie in Christus gelooft, is na z'n dood voor eeuwig gelukkig. Dat zei hij zo ongeveer.”

„En die niet in Christus gelooft?”

„Die krijgt eeuwige straf. Vader lag maar stil te luisteren, en ik ging weg; ik kreeg 't er benauwd van.”

„'n Vreemde geschiedenis,” merkte Cajus op. „En hoe liep 't af?”

„Ik was 'n paar uur weg geweest en kwam weer thuis en wat ik toen zag, vergeet ik mijn leven lang niet”....

„Was je vader béter?”

„Nee, centurio, dat niet, maar zó veranderd.... niet te geloven”....

„Hoe dan?”

„Wel, eerst was vader zo bang. . . . vreselijk bang om te sterven en toen ik 'm weerzag, zo rustig. . . . alle angst was weg. En dat gelooft u misschien niet. . . . alles was klaar om vader te dopen. . . . en 't is gebeurd ook. . . . Mijn vader is als Christen gestorven.”

„Weet je, wat ik niet begrijp?” vroeg de centurio. „Waarom we de Christenen zo vervolgen. Wat doen die mensen eigenlijk voor kwaad?”

„Omdat de keizer 't wil,” zei Cajus schouderophalend. „En als we die koopman te pakken krijgen, hebben we 'n goede vangst. Maar ze zitten er niet in, Serap!”

„Nee,” gaf de aanvoerder toe. „Ik heb ook niets gezien.”

„Dan kunnen we gerust naar 't hol van Pan gaan,” antwoordde Serap.

„Als ze na zo'n brief zich niet laten zien. . . . nou, dan zijn ze er niet.”

Pambo, die 't gesprek afgeluisterd had, was 't er volkomen mee eens.

12. 'T SPOOKT IN 'T HOL VAN PAN! . . .

In plaats dat Pambo ging slapen, stapte hij behoedzaam de zich verwijderende soldaten na. Natuurlijk was hij nieuwsgierig geworden. Gevaar voor ontdekking was er niet, de nacht was te donker. Eén ding vooral was voor hem van belang. Zou hij weer naar Zerica kunnen terugkeren? Wie weet, wat hij nog te horen kreeg!

De centurio met z'n mannen stapte regelrecht naar 't hol van Pan, teleurgesteld, dat hun list geen succes had gehad, onbewust, dat ze vlak op de hielen gevolgd werden.

Hal daar zagen ze 't kampvuur voor 't hol, maar vreemd genoeg. . . . geen soldaat was zeker binnen, maar wel stond 'n grote groep druk pratend bij 't vuur.

„Wat is er aan de hand, mannen? Nog geen zin om te gaan slapen?” informeerde de centurio.

„'t Is niet pluis in 't hol, centurio,” antwoordde 'n soldaat.

„Wat is er dan?” wou de aanvoerder weten.

„Nú is 't stil,” vertelde 'n ander. „Maar straks klonken er zulke akelige geluiden achter in 't hol”

„Als 't geen toverij is, dan weet ik 't niet,” beweerde 'n derde.

„Hebben jullie 't allemaal gehoord, mannen?”

„Allemaal” bevestigde de laatste spreker. „Hóór, daar heb je 't weer!” En werkelijk, 'n gerekt, naargeestig gehuil weerklonk; er was geen twijfel aan, 't kwam achter uit 't hol. „Hoe.... oe.... oe....” Ook Pambo vroeg zich verwonderd af, wat er aan de hand kon zijn. Spoken?.... Onzin! Toverij?.... Daar geloofde hij niét aan. Maar wat was er dan??

„Hoe.... oe.... oe....”

De soldaten keken met angstige blikken naar de opening, of er zó maar een of ander spook te voorschijn kon komen.

„Ze zeggen, dat de Nazareners de nachtgeesten kunnen bezweren,” zei Cajus. „En nu sturen ze die op ons af.”

„En ik zeg, dat Pan 't doet!” beweerde Serap de gids. „Ik heb 't jullie toch gezegd?”

„Als Pan 't doet, zullen we hem een offer brengen,” beloofde de centurio, „maar tegen de toverij van de Christenen weet ik geen middel.”

„Hoe.... oe.... oe....”

„Daar heb je 't weer,” en onwillekeurig deed de spreker een paar stappen achteruit van 't hol àf.

„We zitten hier dichtbij de onderwereld!” zei er een met angstige stem, „laten we alstublieft ergens anders heengaan, centurio!” En wéér klonk 't nare geluid.

De centurio maakte geen bezwaar meer.

„Vooruit, mannen, we zoeken dadelijk een andere plaats. Dat is niet om uit te houden!”

„Goed zo!” riepen er 'n paar en de soldaten volgden opgelucht hun aanvoerder.

„Onder aan de berg staat nogal wat dor gras, laten we daar de tenten opslaan.”

Dat was 't laatste wat Pambo kon verstaan. Hij keek de troep na, tot hij zag, dat ze halt hielden in het dal.

Nieuwsgierig stapte Pambo 't hol van Pan in. Waar kwam dat geluid toch vandaan? Wie deed dat? Krabbelde daar iets? „Hoe.... oe.... oe....”

Hier moest 't zijn! Al luisterend was Pambo achterin 't hol gekomen. Even ging hij terug en haalde een brandend stuk hout van 't kampvuur. Pambo keek en . . . schoot in de lach. De irbis van Filippus was

teruggekomen, in z'n oude slaappleafts gewipt en . . . kon er zonder hulp niet uitkomen. De mandenmaker gaf 't dier de vrijheid. 't Spook was verdwenen; en dankbaar voor 't dak boven zijn hoofd en voor 't voedsel, dat hij er vond, sliep de vermoeide man spoedig in.

13. ONTDEKT!!

De volgende morgen stond Diphilus op de uitkijk. De deken was weggenomen en de frisse morgenlucht maakte de vluchtelingen klaar wakker. Zonder gevaar van gezien te worden, hadden ze 't uitzicht op 'n groot gedeelte van de bergrug aan de overkant.

Moeder zorgde voor 't ontbijt, ieder had wel iets te doen.

Plotseling hoorde ze stemmen uit de verte en Diphilus riep op 'tzelfde ogenblik: „Bij Herkules! Ze krijgen 'm te pakken!”

Diphilus sprak nog wat, vooral in ogenblikken van opwinding, op heidense manier.

„Wie?” riepen ze allemaal en deden tegelijk een paar passen naar de opening.

„'t Is Pambo!” En werkelijk, Diphilus had gelijk. Op de bergrug aan de overkant draafde de mandenmaker wàt hij kon, op korte afstand gevolgd door vijf soldaten. Op grotere afstand volgde de centurio, eveneens met vier man en ook aan 't begin van de holle weg verschenen er een paar om hem de pas af te snijden.

„Hij haalt 't niet! Hij zit in de val!” meende Diphilus.

„Moge God hem helpen,” zei vader. „Hij weet niet, dat zijn vrienden toezien, maar wij kunnen toch niets voor hem doen!”

„Jongens, iets achteruit!” waarschuwde moeder. „Moeten we ontdekt worden?”

„Pambo komt voor!” zei Johannes, die evenals de anderen in spanning de wedloop volgde. „De centurio is te dik, die kan niet zo hard!”

„Hij redt 't niet,” zei Diphilus weer. „Kijk maar, van drie kanten zit hij ingesloten.”

Pambo liep best, maar zoveel honden zijn des hazen dood.

„Kijk, heer!” wees Diphilus opgewonden. „Hij komt regelrecht op de holle weg af!”

Werkelijk, Pambo zou vlak onder langs het hol komen en dan . . . ?

„Honderd drachmen voor die kerel, dood of levend!” schreeuwde de centurio.

Vader stond in twijfel. Pambo helpen. . . . en zijn gezin er aan wagen? Een mede-Christen in de steek laten. . . . en dan zelf veilig buiten schot blijven? De tweestrijd duurde kort.

Vastbesloten klonk vaders stem, toen hij zei: „Diphilus, de ladder neer, vlug!”

„Maar heer!” protesteerde Diphilus.

„Neer! direct!” beval vader kortaf en hing vlug als de wind de ladder aan de haken.

„Basilius, denk aan je vrouw en kinderen!”

„God zal voor ons zorgen, Thekla; ik laat een mede-Christen niet in de steek!”

„Pambol Pambo!” riep vader zo hard hij kon en meteen rolde de touwladder neer.

„Pambo, lopen, lopen!” riepen de twee jongens, want 'n ondeelbaar ogenblik stonden de vervolgde en vervolgers stom verbaasd stil. . . .

„Redding!” dacht de een en repte zich nog meer om de reddende ladder te bereiken.

„Daar heb je de vluchtelingen,” begrepen de soldaten en met 'n kreet van woede stormden ze Pambo na; hij zou hun niet ontkomen!!!!

„Honderd drachmen voor die kerel! Tweehonderd voor wie 't eerst in 't hol is!” moedigde de centurio aan.

„Lopen, Pambol Lopen! Toe dan, volhouden!” klonken de stemmen van boven uit 't hol.

En Pambo deed z'n best. Hij bereikte de touwladder en haastte zich zo snel hij kon naar boven.

„Geef me de bijl, Diphilus!” beval vader. „Vóór Pambo boven is, zijn de anderen er ook. Als hij binnen is en een soldaat is 'm nageklommen, sla ik de ladder stuk.”

Pambo was net halverwegen, toen twee soldaten eveneens de ladder bereikten. Zonder enige aarzeling klauterden ze hem na.

Trillend van spanning wachtten de holbewoners, hoe het zou aflopen. Wat duurden die paar minuten lang!

Daar verscheen Pambo's hoofd. . . . een hand. . . . en vóór hij 't goed begreep, hadden vader en Diphilus hem al naar binnen getrokken.

„Sla!” commandeerde vader en twee keer flikkerde de bijl.

„Ooh! help! help!” klonk 't angstgeschreeuw van buiten.

De ene soldaat smakte van een hoogte van 'n meter of zeven neer

en bleef roerloos liggen. De andere greep in zijn doodsangst 'n struikje, en hield zich krampachtig vast. Zijn voeten tastten naar een steunpunt. Akelig klonk zijn geschreeuw om hulp, vooral toen hij zag, dat het struikje hem niet dragen kon, maar langzaam losscheurde uit de rotswand.

Versuft van schrik staarden z'n makkers naar boven, naar hun spartelende kameraad.

Z'n strijd duurde niet lang. Met 't struikje nog in z'n klemmende vingers, plofte ook hij naar beneden. . . .

„Ik heb jullie in 't ongeluk gestort.” Dat was het eerste wat Pambo, nog hijgend van z'n snelle vlucht, zei.

„We hebben je voorlopig gered!” was vaders antwoord.

„Ja maar. . . . wat moeten jullie nu beginnen? Je bent ontdekt!”

„Er is nog een uitgang,” en vader wees hem het geheim van 't toevluchtsoord.

„Hoor de soldaten eens te keer gaan!” zei Diphilus. „Zal ik naar voren gaan, heer? We behoeven ons nu niet meer te verbergen!”

„Ga je gang maar!” stemde vader toe.

Nauwelijks vertoonde Diphilus zich in de opening of de centurio snauwde hem toe: „Geef je je nu over? Anders komen we bij jullie!”

„Hoe wou u dat doen?” vroeg Diphilus rustig.

„Met de touwladder! Vanaf de top naar beneden!” legde de centurio ongeduldig uit. „Nu. . . . wat doen jullie?”

„Als wij 't niet willen, komt niemand van jullie in dit hol,” antwoordde Diphilus beslist.

„Wat je zegt!” hoonde de centurio. „Ik heb hier twintig man en jullie?”

„U kunt bij ons komen, maar. . . . één voor één. . . . en drie man is wel genoeg om die ene van de touwladder af te slaan!” rekende Diphilus hem voor.

De centurio dacht na. Hij begreep, dat 't nog zo eenvoudig niet was, om met geweld binnen te willen dringen.

„Dan zullen we jullie dwingen door de honger en de dorst,” dreigde hij opnieuw.

„Dat kan!” erkende Diphilus. „Maar als we ons overgeven, zul je ons dan sparen? Zullen jullie ons geen kwaad doen?”

„We brengen jullie naar de stadhouder,” was 't antwoord. „Reken maar, dat je behoorlijk gestraft zult worden! Je hebt daarnet twee soldaten voor hun leven verminkt!”

„Maar hoe moeten we bij jullie komen? Jullie hebben de touwladder!” zei Diphilus.

„We zullen 'm vanaf de top neerlaten, de opening is dichterbij de top dan bij de voet van de berg.”

„Goed!” zei Diphilus. „Morgenvroeg bij zonsopgang mogen jullie binnenkomen, we zullen ons dan overgeven!”

„Waarom vandaag niet?”

„Omdat we deze dag rust willen hebben en ook vannacht! Er komen nog moeilijke dagen genoeg voor ons!” verduidelijkte Diphilus.

„Mag ik wat zeggen, centurio?” vroeg Cajus.

„Wel?”

„Centurio, u kunt ze beter geen uitstel geven! Misschien ontsnappen ze weer door hun toverij!”

„Dwaasheid!” zei de centurio kortaf. „Ze gebruikten toch ook 'n touwladder?”

„Zouden we ze niet beter kunnen dwingen?”

„Nee, Cajus, dat kost ons soldaten. Laten we liever geduld hebben, dan nog meer levens te wagen!”

„De beloning is verdiend!” grijnsde Cajus. „Dood of levend... we zullen ze hebben!”

„Zo is 't!” stemde de aanvoerder toe.

„Wacht maar, als ik ze in m'n macht heb!”

Natuurlijk paste de spreker wel op, dat 't laatste boven niet verstaan werd.

„Neemt u ons voorstel aan?” riep Diphilus naar beneden.

„Goed! Als je belooft, dat we morgenvroeg mogen binnenkomen!”

„Afgesproken!” beloofde Diphilus. „We zullen u niets in de weg leggen!”

De soldaten maakten van speren en stokken een tweetal draagbaren, legden er wat kledingstukken overheen en droegen zo de onfortuinlijke klimmers weg.

„U hebt het gehoord, heer,” wendde Diphilus zich tot vader. „Vóór morgenochtend moeten we zorgen wèg te zijn. 't Is eerste kwartier. Tegen middernacht is het donker.”

„Ja,” antwoordde vader. „Dan kunnen we een flink eind weg zijn vóór de zon opkomt.”

„Zouden ze geen soldaten op wacht zetten aan de achterkant?” bedacht moeder.

„Ik denk 't niet, Thekla,” stelde vader haar gerust. „Ze zullen de

berg wel goed onderzoeken en als ze niets vinden. . . . waarom zouden ze dan op wacht gaan staan?"

„Ik hoop, dat je gelijk hebt, Basilius,” zuchtte moeder.

„Kom, kom,” bemoedigde vader haar.

„Heeft de Here tot nu toe niet wonderlijk geholpen? Blijven vertrouwen, Thekla!”

„Vertel 's, Pambo, hoe kwamen die soldaten jou op 't spoor?” vroeg Diphilus.

Uitvoerig vertelde de mandenmaker van z'n vlucht uit Zerica, om hen te waarschuwen, tot op 't ogenblik, dat ze hem zagen rennen met de soldaten achter zich aan.

Een ogenblik was er nog vrolijkheid in 't hol, toen hij vertelde van 't spook, waarmee hij de vorige avond had kennis gemaakt.

„Vanmorgen,” zo ging hij verder, „verliet ik 't hol en direct bij het overklimmen van de eerste bergrug ontdekten ze me. Nu, de rest weten jullie. Ik vind 't alleen maar heel erg, dat ik jullie, in plaats van te waarschuwen, in moeilijkheden heb gebracht.”

„Misschien valt alles nog mee,” monterde vader de anderen op.

„Vanmiddag moeten moeder en de kinderen zoveel mogelijk proberen te slapen. Ze hebben de komende nacht hun krachten nodig. En wij zullen alles klaarmaken voor de vlucht.”

14. LOPEN, DIPHILUS! MISSCHIEN ONTSNAPPEN WE!

Prachtig ging de zon die avond onder. Weldadig is de rust en de avondkoelte na een snikhete dag. Maar nòch de vluchtelingen, nòch de soldaten hadden daar oog voor.

„Vannacht. . . . verder vluchten. . . .”

„Morgenochtend! . . . dan gaan we mèt onze gevangenen terug naar Egypte”

„Wat is dat toch voor 'n geklop boven ons hoofd?” vroeg Cyrilla.

„Ze slaan pinnen in de top van de berg, om de touwladder aan te hangen,” legde Filippus uit.

„Ik wou die gezichten wel eens zien morgenochtend” verkneuterde Johannes zich. „Wat zullen ze op hun neus kijken!”

Al pratend keken ze alle drie onbevreesd naar beneden, naar de soldaten, die in groepjes heen en weer wandelden. 't Luidruchtig gepraat en gelach paste niet erg bij de avondstille. 'n Zachtrode glans

overstraalde nog de bergtoppen tegenover het hol. De dalen hulden zich al in schemer.

Plotseling weerklonk 't geluid van 'n trompet. Nieuwsgierig keken ze nu allemaal, wat dat te betekenen had.

„Ze zullen de wachtposten hebben uitgezet en ze geven nu 't signaal voor verzamelen,” meende vader.

„Kijk,” wees Johannes. „Daar gaan ze.... even tellen.... vijf.... zeven.... negen....”

„Hier beneden staan er vier,” vulde Filippus aan. „Dat is dertien.... twee gewond.... dat wordt vijftien.”

„Een paar soldaten om op de gewonden te passen,” bedacht vader verder. „Hoeveel waren er gisteravond in 't hol van Pan, Pambo?”

„Dat waren er meer dan twintig, mijnheer.”

Peinzend keek vader voor zich. „Ik denk, dat de achterkant ook be-waakt wordt,” was al wat hij zei.

„Geve God ons 'n donkere nacht!” Dat was 't gebed, dat als vanzelf bij allen oprees.

„Wil je 't licht aansteken, Diphilus, 't wordt donker, dan zal ik de deken weer ophangen.”

Diphilus deed wat gevraagd werd, maar op zijn raad werd de deken niet opgehangen.

„Laten ze buiten 't licht maar zien,” verduidelijkte hij zijn plan. „Dan laten we 't branden als we weggaan, en niemand zal vermoeden, dat we er niet meer zijn!”

„'n Goed idee,” prees vader. „Vooruit, jongens, jullie hebben vanmid-dag al flink gerust, maar probeer nòg wat te slapen!”

't Was tegen elven, toen vader de slapers wekte. Voorzichtig hadden de mannen de aarde weggeschept en nu zette Diphilus z'n sterke schouders tegen de steen om hem op zij te schuiven.

„Zouden ze 't licht van déze kant niet kunnen zien?” fluisterde hij eerst nog.

„De gang maakt 'n bocht, dat kan niet,” stelde vader hem gerust. Een koude tocht deed ze huiveren, de uitgang was vrij!

Diphilus gleed onhoorbaar naar buiten in de pikdonkere nacht. Slechts even raakte hij 'n struik met z'n ene voet. Alleen 'n zacht ge-ritsel was 't gevolg er van. En toch....

„Was jij dat, Calvus?” klonk op korte afstand 'n stem.

Allen hielden de adem in!

„Wat is er?” vroeg de ander.

„Ik hoorde iets ritselen”....

„Wel neen, man, ik heb niets gehoord.... misschien doet de wind dat in 't gras, of in de struiken.... 'k Vind 't koud, 'k wou, dat we 'n vuur konden aanleggen. En 't is zo donker. Je kunt geen hand voor ogen zien.”

„Kom, laten we wat heen en weer lopen. Ik word stijf van dat staan,” stelde de eerste voor en de twee wachters verwijderden zich.

„Kom nu maar!” fluisterde Diphilus en vader duwde Johannes en de twee andere kinderen na elkaar naar buiten.

„Doodstil, als je leven je lief is.”

Nu, die waarschuwing begrepen ze. Hoor.... daar kwam 't tweetal terug!

„Vind jij 't geen onzin, hier op wacht te staan?”

„Ja, ik vind 't ook dwaasheid.... 'k zal blij zijn, als die nacht voorbij is.”

De mopperaars stapten weer verder en ook de laatsten kropen naar buiten.

Alleen 't allernodigste droegen ze bij zich. Om onhoorbaar te kunnen lopen, hadden ze geen sandalen aan de voeten.

Wéér passeerden de soldaten op zó korte afstand, dat ze de een hoorden geeuwen! Maar nu was de gelegenheid gunstig, en in tegenovergestelde richting sloop het groepje de berg af. Pas na 'n duizend pas durfden ze goed ademen. En vader zei, wat allen dachten: „Als 't niet zo donker was geweest....”

Uren liepen en strompelden ze verder over de met stenen bedekte berghellingen. Waarheen? Niemand, die daar antwoord op geven kon.

Toen de morgen aanbrak, hadden ze wel heel wat kilometers afgelegd, maar teleurgesteld keken ze rond. Nergens een schuilplaats? Alleen maar die kale bergen, zover je zien kon?

Doodmoe en moedeloos nam 't troepje wat rust. Een gevoel van vreselijke verlatenheid overviel hen allen. Zouden ze ooit Egypte weerzien? 't Leek allemaal zo onbereikbaar ver....

„Ik kan niet verder, ik móet eerst rusten,” zuchtte moeder.

Filippus en Cyrilla volgden moeders voorbeeld en gingen ook zitten.

„Dat ziet er lelijk uit!” meende vader. „Weet je, wat we moesten doen?” ging hij verder. „Pambo en Johannes blijven om op moeder en

de anderen te passen en Diphilus en ik gaan 'n schuilplaats zoeken." Ieder zag in, dat 't niet anders kon.

„We komen zo gauw mogelijk terug!” beloofde vader.

Ze namen wat voedsel mee en stapten weg. Ze wisten niet, dat 't weken zou duren eer ze elkaar zouden wéérzien!

Hoe was 't die nacht met de centurio en zijn mannen gegaan?

't Was een uur of drie 's nachts, toen de aanvoerder uit z'n onrustige slaap wakker schrok. Stel je voor, dat er iets niet in orde was met die Christenen!!

„Cajus, word 's wakker!” en meteen stootte hij de soldaat, die naast hem sliep, aan.

„Wat is er, centurio?” vroeg deze slaapdronken.

„Luister eens, Cajus, ik kan de gedachte niet van me afzetten, dat de Christenen tòch weer ontsnapt zijn.”

„En gisteravond zei u....”

„Ja, ja, dat is zo.... ik wou maar dat 't licht werd.”

„Zullen we de anderen ook wakker maken en gaan zien?” stelde Cajus voor.

De soldaten werden gewekt en met een paar fakkels gewapend trok de troep de berg af naar de holle weg.

„Kijk,” zei de centurio tevreden, „'t licht in 't hol brandt nog!”

„En dáár staat de wacht!” wees Cajus.

„Wel, mannen, nog iets bijzonders gemerkt vannacht?”

„Niets, centurio!”

„Ik zal ze eens roepen,” zei de aanvoerder.

„Hallo!.... Hallo!”....

„Bij Jupiter, die slapen vast!” verwonderde zich 'n soldaat.

„Ik wou, dat ze er nog inzaten!” mompelde Serap de gids.

„Waarom denk jij van niet?” vroeg de centurio.

„Toverij, heer! Ik droomde vannacht, dat ze op 'n grote draak 't hol uitvlogen!”

„Och, jij met je dromen,” zei de centurio verachtelijk. „Ik zal nog 's roepen. Hallo!.... Hallo!”....

Nu kwam er antwoord, maar.... van de wacht op de top!

„Bent u daar, centurio?”....

„Ja.... we komen direct bij jullie!.... Twee man blijven hier, twee gaan mee naar boven,” besliste de aanvoerder. „Kom, mannen!” en de klim naar de top begon.

Ook deze wachters hadden als Romeinse soldaten trouw hun dienst gedaan.

„Is hier alles in orde?”

„Ja, centurio.”

„Niets bijzonders gehoord?”

„Ja . . . gehóórd wel” . . . zei de een. „Er ritselde iets, maar dat is al uren geleden, en 't was zó donker, we zagen niets” . . .

„De ladder hangt al, centurio. Wat zullen we doen?”

„Ga jij maar naar beneden, Cajus, neem 'n fakkel mee. Valerius volgt je direct. Ze zullen zich niet verzetten, dat hebben ze beloofd.”

Cajus was 'n dapper soldaat. Zonder enige aarzeling verdween hij over de rand. Beide handen klemde de touwladder vast en de fakkel hield hij tussen z'n tanden. Stukjes brandend pek vielen sissend naar beneden.

Toch werd 't hem angstig te moede, zo te zweven boven de afgrond. Was ie er haast?

Ja! Daar zag hij 't lichtje in 't hol, maar 't kostte moeite er in te komen! De ladder zwaaide en draaide. Tastend met de voeten voelde hij de bodem van 't hol. Voorzichtig draaide hij om de ladder heen en waagde ruggelings de sprong 't hol in!

Stevig hield hij de ladder vast en riep naar boven: „Kom maar!”

Weldra stond z'n makker naast hem en samen stapten ze nieuwsgierig het hol verder in.

„Hallo! Waar zijn jullie?” riep Cajus, maar geen antwoord volgde. Zouden ze zó vast slapen?

„Bij Mars! Ze zijn er niet!”

„Misschien zijn ze onzichtbaar geworden!” opperde Valerius.

Was er dan toch toverij in 't spel? . . .

Ontmoedigd deden ze nog enkele passen tot achter in 't hol. . . .

„Kijk dáár eens!” . . . wees Cajus stom verwonderd. „Dáár heb je de uitgang!”

„'t Zijn toch slimme kerels,” waardeerde de ander. „De lamp laten ze branden, om ons er tussen te nemen!”

Ze kropen het hol uit en stonden toen natuurlijk aan de andere kant van de berg.

De centurio stond aan de rand van de kloof en tuurde ongeduldig naar beneden. Kwamen ze haast?

„Centurio! Centurio!” riep Cajus.

't Leek wel of 'n wesp de centurio stak, zo plotseling keerde hij zich om.

„Bij alle goden! Waar komen jullie vandaan?!”

„Uit 't hol, centurio! Er is nog een uitgang.... de Christenen zijn weg!”....

Een ogenblik was de centurio sprakeloos.

„W.... w.... wèg?!” stotterde hij woedend. Maar hij was een te goede soldaat om zich door deze teleurstelling uit 't veld te laten slaan.

„Ze kunnen niet ver weg zijn, mannen! Ze hebben 'n vrouw en kinderen bij zich. In 't donker kunnen ze onmogelijk snel lopen. Als 't licht wordt, gaan we zoeken! We móéten ze hebben!”

Vanzelfsprekend bekeken ze 't hol en toen 'n uur later de komende dag 't oosten kleurde, trokken ze in vier groepjes er op uit om de vluchtelingen te zoeken. De centurio, de gids en nog drie man sloegen onwetend dezelfde weg in, die de opgejaagden die nacht hadden gevolgd.

Vergeefs hadden vader en Diphilus al een paar uur gezocht.

„Zeg, Diphilus, hoelang zoeken we nu al?”

„k Weet 't niet, heer, maar de zon staat al aardig hoog. 't Zal een uur of negen zijn.”

„Hoe lopen we eigenlijk? Ik weet 't niet meer”.... zei vader 'n beetje mismoedig.

„Dat hindert niet, heer, als we de weg terug maar weten, naar mevrouw en de kinderen!”

„Wat denk jij, Diphilus, zouden de soldaten tot vanmorgen gewacht hebben?”

„Waarom niet, heer? Die zullen we heus niet tegenkomen!”

„Vooruit dan maar, laten we die bergrug ook nog overklimmen, misschien zien we daar 'n schuilplaats.”

„k Hoop 't, heer, en dan gaan we gauw de anderen halen!”

„Hè, hè.... Wat 'n klim!” hijgde vader. „Oooh!” en geschrokken wees hij met uitgestrekte arm naar iets op de volgende bergrug.

„Wat is er, heer?”

„Kijk dan!.... vijf soldaten!.... ze zien ons!.... zie maar....!”

Onder gejuich stormde 't vijftal op vader en Diphilus af.

„Daar heb je d'r twee.... lopen, mannen, die ontsnappen ons niet meer!”

„Wat doen we, Diphilus?” vroeg vader besluiteloos. „Zullen we proberen weg te komen?”

„’t Zal niet veel helpen, heer.”

„Ja maar, dan lokken we ze mee.... verder van de anderen af!”....

„Ja, heer!.... Gauw dan.... lopen!”

Als de wind gingen ze er vandoor. De soldaten smeten helmen en schilden neer, ook hun speren en zetten de vluchtelingen na.

Wie zou de wedloop winnen?

Na een wilde jacht gaf de centurio het ’t eerst op. Maar de anderen hielden vol. Over stenen, door een uitgedroogde winterbeek.... verder....!

Krijsend vloog ’n gier op van een dode jakhals.

„We winnen, heer!” hijgde Diphilus.

„Ja.... niet praten.... volhouden!” pufte vader.

Werkelijk, ze komen voor! ’t Geschreeuw van de vervolgers klinkt verder weg!.... Maar plotseling loopt de weg dood tegen een tamelijk steile rotswand.

„Zouden.... we.... daar.... tegenop.... kunnen?”

„Jawel.... heer! Dáár.... iets naar.... links!”

Ze waren al halverwegen, toen drie soldaten beneden aankwamen. Ze lieten zich op de grond vallen en wilden de vervolging opgeven. Achter hen draafde de gids. Hij had ’n boog bij zich en drie pijlen, de rest was in de wilde ren verloren gegaan.

„Kom.... dan.... toch.... kerel! Misschien.... kunnen.... we ze nog raken!” En de beste schutter nam de boog, legde ’n pijl op de pees en mikte zorgvuldig op vader, die de reddende rand al dicht genaderd was.

„Zzzzzt,” floot de pijl en ketste vlak naast vaders hoofd tegen de rots.

„Vlug.... Diphilus! Dat.... scheelde.... niet veel!”

„Nog.... een paar.... meter, heer!”

„Zzzzzt.” De tweede pijl snorde op Diphilus af en schramde zijn schouder.

„’t Betekent.... niets.... heer.... nog even....!”

Daar snorde de derde pijl en.... trof vader verlamdend in de knieholte, net toen hij over de rand wilde kruipen....

Met een laatste krachtsinspanning werkte hij zich toch nog over de rand en bleef toen liggen, niet bij machte op te staan.

„Vlucht jij maar alleen, Diphilus!”

„Probeer ’t toch, heer, al is ’t maar ’n klein eindje. Als ze ’t niet mer-

ken, zullen ze de vervolging wel opgeven!”

„Hóór maar eens,” zei vader. „Of ze ’t gemerkt hebben!”

’t Gejuich uit de diepte liet geen twijfel over. Ze hadden gezien, dat ’t laatste schot raak was!

„Verspreid naar boven, mannen!” commandeerde de centurio.

„Diphilus, vlucht dan toch!”

„Nooit, heer, ik blijf bij u!”

„Als jij vlucht, kun je mijn vrouw en kinderen misschien nog helpen! Ga nu!”

„Dat is ’t ergste, wat u me ooit bevolen hebt, heer!” zei Diphilus bedroefd. „Maar u hebt gelijk!”

„Als ze jou ook pakken, kun je immers niets voor me doen? Nú misschien wel! Ga nu!”

„God helpe u, heer,” was ’t laatste wat Diphilus zei en toen holde hij weg, zo snel hij kon.

Daár kwamen de soldaten reeds over de rand!

„Nu is ’t uit met uw listen,” snauwde Valerius vader toe. „Centurio, we hebben hem!”

„Bent u de koopman Basilius?” vroeg de laatste kortaf.

„Ja,” was ’t antwoord.

„Waar is die ander gebleven?”

„Weggelopen natuurlijk!”

„Waar zijn uw vrouw en kinderen?”

„Die zult u moeten zoeken.”

„Dat is geen antwoord, maar ik beloof je, dat we die ook zullen vinden!”

„God is machtig ze te beschermen,” antwoordde vader rustig.

„Jammer, dat Hij ’t u niet deed,” spotte de centurio. „Opstaan nu en meel!”

„Ik wou, dat ik ’t kon,” steunde vader, „ik kan niet eens lopen! Jullie zullen we moeten dragen.”

„Met plezier!” grijnsden de soldaten. „De buit is binnen, centurio!”

15. ALS DE NOOD OP ’T HOOGST IS....

In grote spanning wachtten moeder en Pambo en de kinderen op de terugkomst van vader en Diphilus. Uur na uur verstreek....
Waar bleven ze toch?....

„Als ze maar niet verdwaald zijn!” bedacht moeder ongerust.

„Misschien hebben ze de soldaten ontmoet en zijn ze 'n andere kant uit gevluht,” opperde Johannes.

„We kunnen hier niet langer blijven, mevrouw,” besliste Pambo. „We moeten 'n onderkomen hebben voor de nacht. Laten we maar gaan zoeken, 'n andere kant uit”

„En als vader dan terugkomt dan zijn wij weg!” riep Cyrilla.

„We zullen 'n boodschap hier achterlaten,” loste Pambo deze moeilijkheid op.

Hij kreeg 't klaar om op 'n reepje perkament enkele woorden te krassen. Vervolgens sneed hij een takje van een struik en stak dat in de grond op de plek, waar ze zaten. 't Briefje werd als 'n vlagje er aan bevestigd.

Wat stond er op? „Zoeken schuilplaats. Komen met donker jullie halen.”

„Zo,” zei Pambo tevreden. „Een Romeins soldaat kan onze taal niet lezen en vader en Diphilus weten dat ze hier moeten wachten.”

En zo trokken ze weg, de ene bergketen na de andere klauterden ze over Waren er in deze streek geen holen?

Hijgend rustten ze 'n ogenblik uit op 'n top. Zoekend, speurend tuurden allen rond.

Filippus zag plotseling iets met z'n scherpe ogen, maar 't was geen holl!

„Daar komen soldaten aan!” en bleek van schrik wees hij naar 'n viertal mannen, die jubelend op hen afstormden.

Hoever waren ze verwijderd? De afstand was nog tamelijk groot, maar aan ontkomen viel niet te denken!

„Dat is 't eind van onze zwerftocht,” schreide moeder. „O God mijn arme kinderen”

„Ja,” zuchtte Pambo, „als de Here geen wonder doet, is 't afgelopen”

„Twijfel nooit aan Gods almacht!” klonk plots 'n stem vlakbij.

Als uit de grond opgerezen stond Euthymius, de kluisenaar, bij 't bevende troepje.

„En die soldaten dan?” twijfelde Johannes.

Ja, 't gevaar was dichtbij!

De soldaten renden de berg af, nu 't dal door deze berg nog op en dan?

Hoever waren ze nog verwijderd? Vijfhonderd meter?

„Kan de Here ze niet met verblindheid slaan, zoals eens de boze mannen van Sodom?” vroeg de kluizenaar.

„Kom mee, het dal in!” En zo snel ze konden daalden ze de berg af. „Kijk dáár!” wees Filippus verbaasd en onwillekeurig bleven allen 'n ogenblik staan.

Een plotseling opkomende nevel vulde het dal, kwam op hen toe. . . . en hulde hen in een dichte, grijze wolk. Geen vijf meter konden ze voor zich uitzien.

„Dat komt hier vaker voor, als de winterbeken zo sterk uitdrogen,” legde Euthymius uit, „maar 't is de Here, die ons zo onverwacht redding zendt.”

Ze gaven elkaar 'n hand en volgden de oude man, die zonder aarzeling doorstapte. De overgang van zo grote angst tot plotselinge veiligheid was haast te groot! Overweldigd, sprakeloos stapten ze zwijgend verder.

'n Grote eerbied voor Gods almacht en dankbaarheid voor Zijn goedheid vervulden aller hart.

't Vloeken en tieren van de soldaten vertelden hun, dat zij de mist niét zo welkom vonden als de vluchtelingen.

„Rechts!” fluisterde de gids en ze verlieten het dal en sloegen nu 'n nauwe kloof in, zó smal, dat ze aan weerszijden flauw de bergwanden konden zien. Hoor! . . . Even nog klónken de ruwe stemmen van de achtervolgers, toen stierf dat geluid weg.

In de mist, die bijna te snijden was, waren ze de nauwe zijgang voorbijgelopen.

Een paar minuten nog en Euthymius zei op blijde toon: „Ziezo, we zijn er. Hier kunnen jullie rustig 'n paar dagen blijven.”

Vermoeid gingen allen zitten. Pambo probeerde te zeggen wat ieder dacht.

„We danken onze redding aan u, vrome vader.”

„Nee, nee,” weerde deze af, „dank Gòd. . . . Hij zond deze mist. Ik ben maar 'n gewoon mens, net als jullie.”

„En hoe moet 't nu verder, vader Euthymius?” vroeg moeder. „We hebben maar voor een paar dagen voedsel bij ons.”

De oude man dacht na. „Hebben jullie wel wat geld bij je?” was zijn wedervraag.

„Ja,” antwoordde moeder. „Mijn man vond het 't veiligst, als ieder wat bij zich droeg.”

't Gezicht van de kluizenaar verhelderde. „Dan weet ik goede raad.

Luister maar eens. Weet jij de kleine oase Thmuïs?" wendde hij zich tot Pambo.

„Daar heb ik nog nooit van gehoord," bekende deze.

„Zoveel te beter!" glimlachte de oude man. „Dan weten de soldaten die oase zéker niet! Er staan maar weinig huisjes. En nu jullie wat geld bij je hebt, zullen ze jullie daar vriendelijk ontvangen!"

„Hoe moeten we er komen?" vroeg Pambo.

„Als de zon op 't hoogst staat, moet je zorgen, dat je die aan de linkerhand hebt. Ik kan net zo goed zeggen: zorg dat je de morgenzon in de rug hebt. In zes uur lopen kun je er zijn."

„En hoe moet 't dan met vader en Diphilus?" aarzelde moeder.

„Hoe 't met hen is, weet ik niet. Ik geloof vast, dat jullie elkaar weer zult ontmoeten. Als ik ze zie vandaag of morgen, zal ik ze daar ook naar toe sturen!"

„Vandaag?" schrok Pambo, „u gaat toch niet weg?"

„Wacht toch tot 't donker is," smeekte moeder bezorgd. „De soldaten zijn nog in de buurt."

„Nee, nee," weerde Euthymius af. „Er zijn er meer in de woestijn, die mijn hulp nodig hebben. Als de nevel optrekt, kunnen jullie zien, waar je bent en dan ga ik weg."

Na een uur werd 't lichter en nu merkten de vluchtelingen, dat ze zich in een erg nauwe kloof tussen twee rotsen bevonden. De toppen leunden bijna tegen-elkaar. Slechts een smal streepje van de hemel was te zien.

Euthymius maakte aanstalten om te vertrekken. Hoe dringend ze hem vroegen te blijven tot de avond gevallen was, hij was niet over te halen.

„Ik ben wel in groter gevaren geweest," zo trachtte hij de anderen gerust te stellen. „Als God 't wil, zien we elkaar in Thmuïs weer. Moge Hij jullie zegenen en behoeden!"

Euthymius vertrok. Nog even zagen ze z'n eerbiedwaardige gestalte.... voor 't laatst.... maar dat wist niemand.

Somber, terneergeslagen, dwaalde Diphilus rond. Vader gevangen, moeder en de kinderen.... waar waren die?.... Met geen mogelijkheid zag hij kans ze terug te vinden.

Toch was er een ding, dat 'm nog wat hoop voor de toekomst gaf. Hij was vrij man.... en.... hij wist waar z'n heer 't vele geld verborgen had.

„Goed, dat ik wegging,” mompelde hij, „wie weet, wat ik nog voor ze doen kan! Maar hoe?”

Daarover liep hij te piekeren. Bovendien moest hij maken, dat hij in de bewoonde wereld kwam! 't Weinige voedsel, dat vader en hij hadden meegenomen, was berekend voor één dag!

Plotseling legde iemand de hand op z'n schouder. Hevig verschrikt keek hij om. Wie.... deed.... dat?

Zijn vrees verdween als bij toverslag, toen hij in 't vriendelijk gezicht van Euthymius keek.

„Wat 'n ongeluksdag, vader!” kon hij niet nalaten te zeggen. „M'n meester gevangen.... en waar zijn de anderen?”....

„De soldaten brengen je meester door de oasen naar Ombi. Je moet hem volgen!”

„Ja maar....” weerstreefde Diphilus, „mevrouw en de kinderen dan?”

„Die zijn in veiligheid. Probeer nu eerst je meester te helpen. De anderen kun je later vinden in de oase Thmuïs, zes uur verder naar 't westen.”

Tegelijk wees de kluzenaar naar de zon, die de horizon al bijna raakte.

Toen scheidden ze. Diphilus trok naar Zerica en Euthymius zocht z'n hol op, om van 'n welverdiende rust te genieten, na zo'n vermoeiende dag.

16. ARME KLEINE!!

„**W**at doen we, Pambo?” vroeg moeder de volgende morgen.
„Als ik Euthymius goed begrepen heb, mevrouw, doen we 't verstandigste hier minstens twee dagen te blijven.”

„Als we op reis gaan naar Thmuïs, zouden we dan niet 's nachts gaan?” merkte Johannes op.

„Dat is wel 't beste,” gaf Pambo toe.

„Als we 's avonds ná zonsondergang 'n uur of drie lopen en de volgende morgen weer zo'n afstand afleggen, dan zijn we er wel.”

„Als we maar wisten, hoe 't met vader is!” zuchtte moeder ongerust.

„Als de soldaten hem gepakt hebben.... ik weet me geen raad.”

„Laten we blijven vertrouwen, mevrouw,” bemoedigde Pambo. „Hoe wonderlijk werden wij gered!”

Pas tegen de avond van de volgende dag ging het vijftal op reis.

„De ondergaande zon, dáár is 't westen,” wees Johannes. „Dáár moeten we heen!”

Maar in de snel vallende duisternis was dat gemakkelijker gezegd dan gedaan! Een al te steile berg dwong hen soms 'n omweg te maken. Liepen ze werkelijk nog in de goede richting?

Pambo hield 't langste vol, dat ze de juiste weg volgden, maar na 'n paar uur moest hij toegeven, dat het beter was maar te wachten tot de zon weer opging.

Och, erg vond niemand 't, er was wel niet veel voedsel meer, maar... geen vrees voor de soldaten... dat was ook wat waard!

Ze vonden 'n plaatsje, aan drie kanten beschut en de open kant werd bewaakt door Pambo en Johannes.

„Zouden we 'n vuur aanleggen, of 'n fakkel aansteken?” stelde Johannes voor.

„'t Is beter dat we 't niet doen,” oordeelde de mandenmaker. „'t Zou onze verblijfplaats kunnen verraden.”

Johannes moest toestemmen, dat dat waar was en drong er niet verder op aan.

„Ga jij nu ook wat slapen,” zei Pambo, „straks kun jij waken.”

„Ik kan niet slapen,” meende Johannes. „Hoor 's, hoe die jakhalzen huilen!”

„Nare beesten,” bromde Pambo. „Soms is 't net of ze lachen, maar op een enge manier. En in troepjes kunnen ze gevaarlijk worden.”

„Jammer, dat we geen vuur durven aanleggen,” herhaalde Johannes.

„Houd in ieder geval de vuursteen en de fakkel klaar,” raadde Pambo.

„Je weet nooit, wat er gebeuren kan!”

Stil was 't weer. Ritselde er soms 'n struik, dan keken beiden gespannen of ze de ogen van een of ander dier zagen glinsteren.

Binnen ieders bereik lag 'n flinke knuppel... 't Kon wel eens nodig zijn!...

Geen van beiden had lust nog wat te zeggen. 't Warme opperkleed trokken ze nog wat beter om zich heen. De nacht was koud....

Hoor... was dat een heel troepje hyena's, dat daar zo dichtbij jankte?...

Plotseling sprongen ze allebei op. Een gil... geroep om hulp... zo angstig, dat Johannes maanden later 't soms nog meende te horen!

„Wat... is dat... Pambo?” stotterde Johannes in grote angst.

„Daar is iemand in nood... hoor maar!” zei Pambo.

Moeder en de anderen waren ook klaar wakker. Wat 'n gejang van die beesten, en dat angstig roepen, dat al zwakker werd. . . .

„Maak vuur!” zei Johannes. „Vlug!”

Met bevende vingers sloeg Pambo vonken uit de vuursteen. Voorzichtig blazen. . . . Ja! de fakkel brandde!

Zonder zich nog 'n ogenblik te bedenken, snelde Pambo weg. Angstig, dicht opeengedrongen, keken de anderen de lichtschijs na.

Kijkl. . . . daar ging Pambo zeker omhoog, de berg op. 't Gejang van 'n hyena weerklonk. . . . Uit was de fakkel!

Direct daarop hoorden ze Pambo roepen: „Johannes, kom 's gauw! Kom dan!”

Wat moest hij doen? Moeder en Cyrilla smeekten: „Niet weggaan. . . . hier blijven!”

„Kom dan toch!” riep Pambo weer.

„Ik kom direct terug, moeder; toe, laat me nou gaan,” en met 't staal en de vuursteen in de ene, en 'n knuppel in de andere hand, rende Johannes Pambo te hulp.

„Waar ben je, Pambo? Ik zie je niet!”

„Hier!” klonk de stem, nu wat zachter, „maak alstublieft licht.”

Met bibberende vingers sloeg Johannes vonken uit de vuursteen. Gelukkig viel er 'n flinke vonk op 't tonde. . . . Zachtjes blazen. . . . de fakkel brandde weer. Maar wie schreide daar toch? Een kind?

Johannes hief de fakkel omhoog. . . . Hé. . . . op de knoestige takken van 'n lage struik lag een meisje, schreiend om haar moeder. . . .

Waar was die moeder?

„Schrik niet,” fluisterde Pambo en wees terzijde van de struik.

„Och,” was alles wat Johannes uitbrengen kon. Daar lag de moeder. . . . doodgebeten door de roofdieren.

„Ik kwam te laat,” zei Pambo. „Ik sloeg 'n paar hyena's met de fakkel op d'r snuit en ze gingen er van door, maar ik was m'n licht kwijt.”

„Kom maar, kleine meid,” zei Pambo wonderlijk zacht en beurde haar van haar veilig plekje. „Kom, we brengen haar bij je moeder, Johannes.”

Angstig nog, gelukkig niet begrijsend, wat er precies was gebeurd, klemde 't kind zich aan Pambo vast. Spedig waren ze terug bij de anderen, die in vreselijke spanning wachtten.

„Wilt u voor dit meisje zorgen, mevrouw?” vroeg Pambo en moeder sloeg beschermend haar armen om 't kind. Hoe oud was 't? Een jaar of zeven?

„Ik ga nog even terug,” en Pambo verdween weer. Na een minuut of tien was hij terug.

„Waarom komt moeder niet?” snikte de kleine.

„Moeder kan niet komen, die lelijke beesten hebben haar zo gebeten. . . . Kom, ga maar wat slapen bij dat grote meisje, dat heet Cyrilla. . . .” trachtte moeder haar gedachten af te leiden.

„Hoe heet jij?” vroeg Cyrilla.

„Aglaja,” zei 't meisje.

De overgrote vermoedheid maakte, dat ze tamelijk gauw insliep, dicht tegen Cyrilla aangedrukt, die beschermend 'n arm om haar heensloeg. Moeder dekte beide meisjes zorgzaam toe.

„Kijk eens, wat die arme vrouw aan haar hand had,” en Pambo liet 'n ring zien. In de platte zegelsteen was een kruis gegraveerd.

„Voor de moeder kon ik niets meer doen. . . . deze ring heb ik maar meegenomen, dan heeft 't meisje later een aandenken aan haar.”

„Arme kleine,” was alles, wat moeder op zachte toon zei. O, zo teer streefde ze even de wang van 't slapende kind. Wat duurde die nacht angstig lang!

De volgende morgen werd een deel van het geheim onthuld. Haar vader en moeder en zichzelf, zo vertelde 't meisje, waren uit Syene gevlucht voor de soldaten. Enkele weken hadden ze gewoond in 't dorpje Teloris, 'n oase-gehucht. Vader zou naar Thmuis gaan, om te zien, of het daar beter en veiliger was. Maar hij was nooit teruggekomen. „Moeder durfde niet langer blijven, en toen zijn we weggegaan. . . . 't Was niet zo ver, zeiden ze tegen ons. Maar we zijn verdwaald en toen kwamen die beesten”. . . .

„Had je moeder je in die struik gelegd?” vroeg Pambo.

„Ja” . . . en met trillende lippen en ogen vol tranen vroeg ze weer:

„Komt moeder nou nóóit meer terug?”

Wat moest moeder antwoorden?

„Nee, m'n lieve kind. . . . je moeder kan niet terugkomen”. . . . zei ze eerlijk, „maar je mag altijd bij ons blijven. Dan ben je mijn kleine meisje”. . . . en troostend drukte moeder 't bedroefde kind zacht tegen zich aan.

Zonder verdere moeite bereikten ze de volgende dag Thmuis. Geen soldaat had zich hier laten zien en betrekkelijk veilig konden ze daar wonen. Maar. . . . vader en Diphilus. . . . waar waren ze toch?

Die martelende onzekerheid wierp een droeve schaduw over hun eigen onbezorgd verblijf daar.

17. EUTHYMIUS, DE MARTELAAR

Woedend waren de soldaten, toen ze in de dichte nevel een zekere prooi zagen ontsnappen!
„Dat deed die oude tovenaar!” beweerde de een met grote zekerheid.

„Als ik 'm te pakken krijg!” dreigde 'n ander in machteloze woede.... 't Leek wel, of de woestijnbodem 't groepje Christenen had opgeslokt. Toen de nevel weer optrok, zochten en speurden ze nog 'n uur in alle richtingen, beklommen enkele hoge punten om de gehele omtrek te overzien.... alles vergeefs....

De schemer dwong ze tenslotte, 't hol in de berg weer op te zoeken. „Kom, mannen,” zei Cajus mismoedig, „we moeten naar de centurio. Anders lopen we kans, dat we ook nog verdwálen!”

Mopperend schikten de soldaten zich in het onvermijdelijke, nijdig over zoveel tegenslag....

„Ik ben benieuwd, of de anderen meer geluk hebben gehad,” zei Cajus.

„Ik hoop het,” bromde 'n ander, „maar ik geloof er niets van”....

„Hal daar heb je ze!” verwelkomde de centurio hen. „We werden al ongerust, mannen! Hebben jullie nog succes gehad?”

„Nee, centurio,” antwoordde Cajus. „En u?” voegde hij er meteen aan toe.

„En off!” glunderde de aanvoerder. „Wij hebben de koopman gevangen! Vier soldaten zijn al met hem op weg naar Ombi!”

„Dan hebt u meer geluk gehad dan wij, centurio! We hadden die vrouw en kinderen bijna te pakken”....

„Wát zeg je?.... Bijna te pakken?”

„Zoals ik zeg, centurio. We waren er nog maar een vijfhonderd pas vanaf en toen....”

„En toen?? Tòch niet te pakken gekregen??” kon de centurio niet nalaten te vragen. „Hoe kwam dat?”

„Wel, opeens stond er een oude man bij hen en zo maar verdwenen ze in de mist. Waar of niet, mannen?”

„Zo is 't precies gegaan, centurio,” bevestigde 'n ander.

„Dat deed die oude tovenaar!”

„Jammer!” zei de aanvoerder. „Weet je, wat we doen, mannen? De prijs is verdiend; we zullen nog 'n paar dagen zoeken en als we ze niet vinden, gaan we terug.”

Een ogenblik later gebruikten ze de avondmaaltijd en 't idee, dat ze weer spoedig de bewoonde wereld zouden bereiken, bracht ze in een betere stemming.

Onderzoekend keek de centurio de kring rond.

„Hé... waar zijn Sempronius en Curtius?”

Stom verbaasd keken ze allemaal op bij deze vraag van hun aanvoerder.

Even tellen... ja... de centurio had gelijk! Behalve de vier, die de gevangene wegbrachten, ontbraken de twee zo pas genoemden.

„Die zijn verdwaald... dat is vast...” beweerde Cajus.

„Of betoverd!” zei 'n ander, die aan de oude, grijze man dacht.

„We zullen 'n fakkel laten branden op de top van deze berg,” besliste de aanvoerder. „Misschien kan dat hun de weg wijzen. Fulvius, jij houdt de eerste twee uren de wacht. De anderen kunnen gaan slapen.”

Fulvius verdween met 't licht naar de top boven 't hol en de anderen legden zich te rusten.

Nog geen uur later werden ze wakker door geroep in de holle weg. Ha, daar zijn de laatkomers! dacht de schildwacht. „Ja... kom maar naar boven!” riep hij zo hard hij kon.

„Kom 's hier met die fakkell!” schreeuwden de anderen terug vanuit de diepte. „We hebben een gevangene! En we kunnen de weg omhoog niet vinden!”

Haastig verdween de schildwacht om ze op te halen. Onderwijl maakten de soldaten ook licht in 't hol.

Nieuwsgierig wachtten ze... Een gevangene?... Een man of een vrouw?... .

Ja, daar kwamen ze aan.

„Hoe komen jullie zo laat?” vroeg de centurio, maar 'n uitroep van Cajus voorkwam het antwoord.

„Bij Herkules, dat is die oude tovenaars, mannen!”

Inderdaad, 't was de kluizenaar Euthymius.

Terwijl hij geknield z'n avondgebed deed voor de ingang van zijn hol, hadden de twee verdwaalde soldaten hem gezien en gegrepen. Als gevangene en gids tegelijk hadden ze hem meegenomen.

De oude man ging zitten. Hij was doodmoe. O, zo rustig wachtte hij af, wat er komen zou.

„Dat is een goede vangst!” zei de centurio verheugd. „Hoe heet je?” „Euthymius.”

„Waar woon je?”

„In de woestijn.”

„Wat doe je daar eigenlijk?”

„Bidden en vasten.”

„Bidden? Tot wie?”

„Tot Christus, mijn Heiland.”

„Dus je bent 'n Christen! Was jij er bij, toen die vrouw en kinderen verdwenen?”

„Ja,” antwoordde Euthymius kort zonder enige aarzeling.

„Waar zijn ze gebleven?”

„Dat zult u van mij niet horen”

„Ik waarschuw je!” dreigde de centurio. „Moeten we je dwingen? Romeinse soldaten kennen geen medelijden!”

„Ik ben niet bang voor uw dreigementen,” antwoordde Euthymius kalm. „Ik ben een oud man. Als u me laat doden, kom ik alleen wat eerder dáár, waar ik verlang te zijn!”

„Je zult wel anders praten, wacht maar!” klonk 't wreed.

„Ik verlang er naar, bij mijn Heiland te zijn,” herhaalde de kluizeenaar. „En toch waarschuw ik u, centurio!”

„Mij waarschuwen? Waarom?”

„Als u 't toestaat, dat een onschuldige gedood wordt, zal God u straffen! Dan komt u niet levend in Egypte terug!”

„En meen je werkelijk, dat ik zulke praatjes geloof?” spotte de centurio. „Wou je me bang maken? Dacht je, dat ik je daarom sparen zou?”

„Nee, dáárom zeg ik 't niet, maar die soldaat dáár — en hij wees op Cajus — zal zèlf binnenkort Christen worden. Onthoudt u maar, wat ik u zeg!”

De soldaten sloegen zich van pret op de knieën.

„Die is goed! Cajus een Christen! Zeg, Cajus, wanneer zal dat gebeuren?”

Van alle kanten weerklonken spottende opmerkingen.

„En wat gebeurt er met mij?” wou een ander weten.

„Ik zeg niets meer,” zei Euthymius. „Wilt ge als heidenen verder leven en straks sterven, dan zult ge nooit 't eeuwig geluk vinden, dat Christus alleen u schenken kan”

„Je zult nog wel wat anders zeggen,” knarsetandde de centurio.

Nooit heeft Cajus, die kort na de vervolging Christen werd, willen vertellen, hoe Euthymius stierf.

Eens, toen in de kerk te Ombi werd herdacht 't sterven van de martelaar Simeon, luisterde Cajus zeer bewogen toe.

Die oude bisschop was zo standvastig gebleven onder de wreedste martelingen, dat zelfs de heidenen zijn geestkracht aan bovennatuurlijke invloed toeschreven.

„Zo iets heb ik ook eens gezien” Méér zei de vroegere soldaat niet.

Verachtelijk hadden de mannen 't dode lichaam van de kluizenaar uit 't hol gesmeten

Zoals in vroeger tijden de Christenen zich zelfs in het amphitheater te Rome waagden, om de overblijfselen der martelaren te verzamelen en dan te begraven in de catacomben, zo heeft ook Cajus met een paar mede-Christenen de reis naar de holle weg gemaakt. 't Weinige, dat van de kluizenaar over was, vond een rustplaats in de kerk.

In later tijden, toen de herinnering vervaagde, werd in 't gezin van Basilius de naam van Euthymius nog vaak met dankbaarheid genoemd.

18. DIPHILUS BEDENKT EEN PLAN

't **K**oste Diphilus weinig moeite om zonder argwaan te wekken zijn meester te volgen. Men hield hem voor een bediende van de Romeinse troep en verschaftte hem telkens alle inlichtingen.

Toen hij 's avonds Zerica bereikte, hoorde hij, dat juist die morgen vier soldaten met een gevangene waren vertrokken naar Egypte. Maar hoe dichter hij Ombi naderde, hoe benauwender de berichten werden over de vervolging.

In de drie maanden van zijn afwezigheid was de Christenvervolging als een alles vernietigende storm over 't Nijldal heengeraasd.

O als de Nijl eens vertellen kon, hoeveel honderden trouwe Christusbelijders in zijn golven de dood hadden gevonden!

In zijn trotse overmoed en boze vreugde had de keizer een gedenkteken laten oprichten met de woorden er op gebeiteld: „Christianitas devicta”. 't Christendom is geheel overwonnen!

In Ombi zelf durfde Diphilus zich niet vertonen, maar buiten de stad

kende hij een oude weduwe. Háár huisje zocht hij op na zonsondergang.

Zacht klopte hij op de deur, om niet de opmerkzaamheid der burens te trekken, maar binnenshuis bleef alles doodstil.

Voorzichtig trachtte hij nu de deur te openen en... 't lukte. Behoedzaam maakte hij met vuursteen en staal licht en keek toen eens rond in de kleine ruimte. Alles dik onder 't stof... 'n lege kruik in de hoek... Alles toonde, dat de hut geruime tijd onbewoond was geweest.

Bange vermoedens kwamen hij Diphilus op en met 'n zucht blies hij 't licht uit en ging weer naar buiten.

't Licht had de opmerkzaamheid van 'n buurman getrokken, die naar buiten kwam en argwanend vroeg: „Wat moest jij daar in dat huis?” „O,” zei Diphilus op 'n beetje onverschillige toon, „ik wou die oude vrouw spreken, die hier woont. 'k Ben er in jaren niet geweest. Is ze verhuisd?”

„Als je die wilt spreken, ben je te laat.”

„Wat hedoel je?... Is ze dood?”...

„Ja, ze was 'n Christin, ze is verdronken in de Nijl.”

„Zo... zij ook al?”

„Ja, man... rijk of arm... de stadhouder kent geen pardon”...

„Heb jij misschien iets gehoord van die rijke koopman Basilius? Die... was gevlucht, is 't niet?”

„Die hebben ze te pakken gekregen! Hij zit gevangen in zijn eigen huis. Over een paar dagen brengen ze hem naar de stadhouder, heb ik gehoord.”

„Is die niet meer in Ombi?”

„Wel neen. Voor zover ik weet, is hij in Apollonopolis. Die zal Basilius wel direct veroordelen.”

„Dat denk ik ook well” gaf Diphilus toe en na 'n korte groet stapte hij weg.

Waarheen?...

Ja, dat vroeg Diphilus zich ook af. Waar kon hij, zo laat in de avond, vrienden vinden?

De oude begraafplaatsen in de heuvels ten westen van de stad hadden in vroeger tijd wel als toevluchtsoord gediend.

„Laat ik daar gaan zien,” mompelde Diphilus... „wie weet.”

Gelukkig voor hem kwam de maan op en was 't niet moeilijk de weg er heen te vinden.

Neen, voor je plezier maak je zo'n tocht niet! Vergeten en verwaarloosde grafkamers.... Isis- en Osirisbeelden met spookachtige schaduwen op de grond.... 'n enkele geheimzinnig ritselende struik.... Zou z'n tocht vergeefs zijn geweest?....

Wacht eens!.... Was dat een struik.... of de gestalte van 'n mens?....

'n Mens!.... want 'n struik kan zo maar niet verdwijnen!....

Vlug stapte Diphilus naar de plek toe, waar de donkere schaduw had gestaan.

„Zeker iemand, die de wacht moest houden!” flitste het door z'n hoofd.

Kijk!.... 'n lichtstreep!.... maar direct daarop was alles donker. „Hier moet 't zijn,” en Diphilus klopte op de gesloten deur. „Doe maar open.... ik ben maar alleen!” riep hij geruststellend.

Een duw tegen de deur.... Hé.... die ging open!.... en Diphilus stapte naar binnen.

Hij zag niets in de volslagen duisternis en toch had hij 't gevoel, dat er mensen in deze ruimte waren.

„Doe 't licht maar weer aan.... ik ben maar alleen.... je hoeft voor mij niet bang te zijn.... ik ben ook 'n Christen”....

„Die stem herken ik,” klonk 't plotseling uit 't donker. „Steek 't licht maar weer aan!”

Toen kon Diphilus rondzien. Hé.... daar stond Filémon, de dominee!....

Verder waren er 'n vijftiental personen aanwezig. Ze hadden juist het Heilig Avondmaal gevierd. Er was heel wat te vragen en dus ook te beantwoorden!

Ja, Filémon was losgelaten, toen Basilius gevangen in Ombi was gebracht. De stadhouder hield dus zijn woord. En dit kleine groepje Christenen? Dat was alles wat van de christelijke gemeente in Ombi was overgebleven! Een gemeente, die vóór de vervolging meer dan tweehonderd vijftig leden teldde!

De voorganger sprak nog enkele woorden om ze te bemoedigen, te troosten en vermaande ze standvastig te blijven, wat er ook gebeuren mocht.

Aangrijpend was 't gebed, dat deze trouwe herder opzond tot God. Een gebed om bewaring voor de weinigen, die van Zijn kudde nog over waren.

Stil ging daarna ieder zijns weegs. Filémon en Diphilus bleven nog 'n ogenblik samen achter.

„Je kunt vannacht bij mij blijven,” stelde Filémon Diphilus voor. Hij woonde sinds zijn vrijlating in de hut van die oude vrouw, waar Diphilus tevergeefs had aangeklopt.

„Niemand weet 't,” zei de dominee. „Overdag houd ik me schuil, alleen 's nachts waag ik me naar buiten.”

Dankbaar gebruikte Diphilus wat brood en 'n beker wijn, want hij had die dag niet veel kunnen eten.

„En wat wou je nu doen?” vroeg Filémon, toen Diphilus hem alles had verteld.

„Ik wil proberen m'n meester te redden, vóór ze hem naar de stadhouder brengen.”

„Dat begrijp ik... maar de vraag is... hoe zul je dat kunnen?” sprak de voorganger nadenkend.

„Ik kan over genoeg geld beschikken,” zei Diphilus. „Als ik eens wat mannen huurde, om me te helpen?”

Dominee schudde 't hoofd. „Dat zal niemand durven,” meende hij.

„De soldaten zullen Basilius wel wegbrengen met 'n schip, dat is 't makkelijkst,” voegde hij er aan toe.

Diphilus knikte instemmend en berekende hardop de mogelijkheden.

„Van 't huis van m'n meester naar de boot hebben we geen schijn van kans... Vechten tegen die goed geoefende soldaten... dat kan niet.”

„Ze slaan je meester liever dood, dan dat ze hem laten ontsnappen,” verzekerde de presbyter.

„'t Gaat per schip van Ombi naar Apollonopolis”... peinsde Diphilus verder... „dat is een paar uur varen”...

Plotseling zag Diphilus de kans tot redding en met blijde stem, wel wat te luid, zei hij: „Ik ben er! Zó moet 't gebeuren!”

Tot diep in de nacht werd 't plan tot in bijzonderheden uitgewerkt.

19. „ROEIEN, MANNEN! HARDER!!!”

De volgende morgen begaf Diphilus zich rechtstreeks naar 'n lange, houten schuur aan de Nijl. Verschillende Nijlschippers gebruikten het gebouw als tijdelijke bergplaats.

Tot zijn blijdschap ontmoette hij daar Stratonikus, één van de mannen, die hij de vorige avond in de geheime vergadering gezien had. „Zou je me willen helpen m'n meester te bevrijden?” vroeg Diphilus hem op de man af.

„Wàt . . . wij met z'n tweeën?”

„Nee . . . natuurlijk niet . . . we moeten meer hulp hebben . . . Zou jij niet wat dappere kerels weten, die voor 'n goede beloning iets durven wagen?”

„Dat zal van de beloning afhangen” . . . meende Stratonikus. „Heb je flink wat geld?”

Diphilus toonde z'n volle buidel . . . dat was 't resultaat van z'n bezoek aan de tuin van zijn meester in 't holle van de nacht!
De ander knikte tevreden.

„Hoeveel man denk je nodig te hebben?”

„Probeer er een stuk of tien bij elkaar te krijgen.”

„En wanneer moet dat gebeuren?”

„Beslist vandaag nog! Morgen wordt mijn meester al weggebracht.”

„Wat moet ik ze zeggen?”

„Vraag, of ze vanavond na zonsondergang hier komen. Dan beuren ze direct hun geld en als 't lukt nog eens dubbel zoveel!”

„En als ze vragen, wàt ze moeten doen?”

„Zeg maar, dat ze het vanavond horen.”

„Ik zal m'n best doen, Diphilus.”

„Prachtig . . . nog iets . . . zou je iemand weten, die vandaag nog eens in Ombi kan onderzoeken, òf de soldaten morgen vertrekken en wannéér ze gaan?”

„Dat moest Nikomedes maar doen . . . dat is een voorzichtig man,” meende Stratonikus.

„Dan moesten we nu aan 't werk gaan,” stelde Diphilus voor. „Ik heb vandaag nog veel te doen! Veel succes,” wenste hij de ander nog toe en beiden begonnen aan de uitvoering van hun taak.

Diphilus kocht die dag twee kamelen en verder alles wat vader en hij op een eventuele vlucht nodig zouden hebben. Bepakt en bezakt

zouden ze die avond bij dezelfde schuur gebracht worden, waar Diphilus zijn mannen verwachtte.

Nu was 't dan zo ver!

Op de afgesproken tijd kwamen de helpers opdagen, niet wetend wat van hen werd verwacht. Ook Filémon was aanwezig.

„Zijn ze er allemaal?” vroeg Diphilus aan Stratonikus.

„Nog niet,” zei deze. „Nikomedes is er nog niet.”

„Laat ik jullie eerst betalen, mannen,” en Diphilus haalde z'n buidel met geld voor de dag. Hij telde de verwonderd kijkende mannen elk tien geldstukken in de hand en beloofde: „Als jullie je taak vannacht goed verrichten, krijg je na afloop er ieder nog twintig bij!”

„Dat is meer, dan ik anders in drie maanden met werken verdien,” zei er een dankbaar.

„Stil. . . . daar komt nog iemand,” waarschuwde Stratonikus.

De deur werd geopend en Nikomedes trad als laatste binnen.

„En?” vroeg Diphilus slechts.

„Ik heb de bewaker zelf gesproken!” deelde Nikomedes mee. „Morgenvroeg, 'n paar uur na zonsondergang, vertrekken ze.”

„Goed zo!” en Diphilus gaf ook hem tien geldstukken, die hij verheugd aannam.

„Nu willen jullie weten, wat er gebeuren moet, nietwaar?” vroeg Diphilus. „Luister! We gaan vannacht met een sterke boot ergens in 't riet liggen tussen Ombi en Apollonopolis. Jullie behoeven alleen maar te roeien, anders niets. Als de boot met mijn meester er in voorbijkomt, moeten we die met geweld rammen. Zeg, Nikomedes, heb je de boot van de soldaten misschien gezien?”

„Bij de landingsplaats lag hij al klaar. 't Is een kleine rivierboot. Een stuk of vier matrozen en een stuurman, dat is de gehele bemanning. En dan 'n paar soldaten met hun gevangene”

„Jullie horen 't, mannen,” zei Diphilus nu. „We varen die kleine boot met geweld lek en zullen dan een mooie kans hebben de gevangene te redden! Als mij een ongeluk overkomt, zal deze man jullie 't dubbele loon toch betalen,” en hij wees bij deze woorden op Filémon.

„En nu nog één ding, Stratonikus, wáár zullen we 't wagen?”

„Ongeveer in 't midden. . . . daar ligt een eilandje in de Nijl.”

„Ja, dat weet ik,” knikte Diphilus. „Dat is de beste plaats er voor. Vlak langs 't eilandje is de Nijl 't diepst, dáár varen de schippers. Als we die boot lek stoten, zullen ze allemaal hun best doen dat eilandje te bereiken en wij nemen je meester mee terug naar de oever. Laat ze

dan maar 's proberen, bij ons te komen!"

En zo werd afgesproken.

„Zijn jullie niet bang, mannen, dat de Romeinen jullie later zullen herkennen?" vroeg Filémon.

„Wel neen!" lachte er een, „we hebben allemaal de hoofddoek wat dichtgetrokken en dan lijken we allemaal op elkaar. Dat zoeken ze nooit uit!"

„Wat doe jij, Diphilus?" vroeg Stratonikus. „Wacht je bij de kamelen, of ga je mee in de boot?"

„Ik ga mee.... ik kan goed zwemmen.... misschien kan ik m'n meester helpen, als hij te water raakt."

„Best!" zei Stratonikus. „Kom, mannen, dan roeien wij de boot naar de afgesproken plaats. Er is voor brood en wijn gezorgd.... dan hebben we vannacht wat te eten!"

Even daarna voer het scheepje met de spitse boeg weg.... Filémon en Diphilus bleven nog even napraten.

„'t Plan zit goed in elkaar, Diphilus.... maar vergeet niet te bidden of God het wil doen gelukken"....

„Dat zal ik doen, vader Filémon. Ik heb gedaan wat ik kon.... maar ik weet 't.... van Gods zegen hangt nu alles verder af."

„Is er verder nog iets, Diphilus? Anders moest je nu maar de kamelen gaan wegbrengen."

„Ja, ik heb nog een boodschap van mijn meester voor u"....

„Voor mij?" vroeg Filémon enigszins verwonderd.

„Voor m'n meester vluchtte, heeft hij zoveel hij kon verkocht. Het geld ligt begraven in de tuin."

„Waarom moet ik dat weten?"

„Wel, als de aanvaring mislukt.... en als er niemand van de familie zou terugkomen, mag u die schat opgraven, om daarmee de overgebleven Christenen te helpen.... Dat moest ik u zeggen, als ik u zou ontmoeten."

„Ik hoop, dat 't niet nodig zal zijn.... maar waar is de plaats precies?"

„Bij die dikke boom.... achter in de tuin."

„Goed.... als ik jullie overleef, is die schat voor de Christenen van Ombi.... De vervolging heeft ons van alles beroofd.... God zij met jullie morgenvroeg!"

„God behoede u, vader Filémon!"

Zo scheidten ze.

De plaats voor de overval was goed gekozen. Achter 't hoge riet gingen de kamelen schuil. De boot lag onzichtbaar voor voorbijgangers tussen 't riet getrokken.

Een groot gedeelte van de nacht hadden de mannen in 't gras op de oever liggen slapen. Maar nu, in de vroege morgen, was ieder klaar wakker. Er werd nog wat brood uitgedeeld.... er was nog wat wijn.... en nu maar wachten....

De spanning steeg met 't ogenblik.... Hoelang zou 't nog duren?....

„Stratonikus, let goed op! Kijk nog 's even buiten 't riet!”

„Wees maar niet bang.... ik kan de rivier een heel eind overzien.”

„Vind je niet, dat 't lang duurt?”

„Wachten duurt altijd lang, Diphilus!”

Alleen 't suizen van de wind door de rietpluimen, 't zachte geklots van de golfjes tegen de deinende boot, verbrak de stilte.

„Kijk dáár 's, Diphilus.... Dáár bij de bocht! Is dat 'n zeil?”

„Waar?”....

„Dáár,” en Stratonikus boog de halmen wat uit elkaar.

„Ja, 't is 'n schip!.... Vlug, mannen, aan de riemen!”

Snel duwde de stuurman de boot door de uiteenwijkende stengels naar 't open water.

„Kijk!”.... wees Diphilus nog.... „In 't midden zitten de soldaten.... ik zie hun helmen.... en die éne, die burger tussen hen in, is mijn meester!”

„Ja.... ze hebben niets in de gaten.... de stuurman zit te praten met een matroos.”

„Pas op, mannen, trek de hoofddoek wat over je gezicht. Null roei op! harder!!!”

Snel schoot 't slanke vaartuig dwars de rivier over naar 't eilandje toe. Gelijktijdig sloegen de riemen in 't water.

„Gelijk, mannen!” commandeerde Stratonikus, die met vaste hand de roerpen hield en regelrecht naar 't andere scheepje stuurde.

„Gelijk, mannen! Eén.... twéé!! Eén.... twéé.... harder!! Harder zeg ik!”....

Vanaf 't andere schip bespeurde men plotseling het dreigend gevaar, maar niemand dacht nog aan opzet.

„Hé!.... kijk uit, sufferd!.... Pas op!”

„Harder!” bulderde Stratonikus. „Goed zol Hah.... daar gaat iel!”

Met 'n luid gekraak versplinterde de zijwand van 't aangevaren

scheepje, de mannen tuimelden door elkaar, schreeuwden om hulp.... Snel liep de leuke boot vol water.

„Achteruit!” commandeerde Stratonikus, bevreesd, dat het zinkende vaartuig hen mee zou trekken.

Kijk.... de mast met 't zeil helde nog meer over.... Daar verdween de boot.... Diphilus hield z'n meester in 't oog. „Hierheen, heer! Hierheen!.... Geef me uw hand! Gauw dan!”

Zo ver hij kon, boog de trouwe slaaf zich over boord en hielp zijn meester in de boot.

„Naar de oever terug, mannen!” klonk 't commando.

„Help.... help”.... en spartelend en ploeterend trachtten de soldaten en matrozen zich op 't eilandje te redden.

„Ben jij dat, Diphilus?” was 't enige, dat vader kon zeggen.

„U bent gered, heer!” en met stralende ogen keek Diphilus zijn meester aan. „Straks zal ik u alles wel vertellen!”

„Wat 'n schok, hè?” grinnikte de stuurman, „de zijkant van die boot was aan splinters!”

„Kijk,” wees 'n roeier, „daar staan ze op 't eilandje.... Daar trekken ze nog een soldaat op de kant!”

„Stop maar, mannen, we zijn er!” De boot gleed rustig door 't wuivende, wijkende riet naar de kant, en even later stonden ze allen op de oever.

„Mannen, ik dank jullie allemaal! 't Was prachtig! Hier is jullie beloning! Wil jij het uitbetalen, Stratonikus?”

„Geen dank, Diphilus!.... Je hebt ons ruim betaald.... Rijden jullie nu maar gauw weg!.... Goede reis!”

De matrozen en soldaten zwoeren bij alle goden van Egypte en 't Romeinse rijk, zich te zullen wreken, maar dat deed Stratonikus en zijn mannen niet, die in vlug tempo terugroeden. En evenmin deed hun machteloze woede vader en Diphilus, die de kamelen bestegen en wegrepen.... in zuidwestelijke richting.... de woestijn in!

20. HERENIGDI

Ik weet niet goed of ik wakker ben of dat ik droom.”
„U bent vrij, heer! Ik ben in m'n leven nog nooit zó blij geweest!”

„'t Is me nog te wonderlijk.... Ik verwachtte binnen een paar dagen de dood.... en nu vrij....! Hoe moet ik je bedanken?”....

„Dat is niet nodig, heer!”

„Maar moeder.... en de kinderen.... hoe zou 't met hen zijn?”....
't Was vader plotseling, of er een wolk voor de stralende zon trok, toen hij dat zei.

„Toen u gevangen was,” vertelde Diphilus, „heb ik 's avonds Euthymius ontmoet. Hij zei, dat ze in veiligheid waren en dat we ze zouden vinden in Thmuïs.”

„Waar is dat?”

„Een uur of zes verder dan de tweede oase. 't Is 'n onbekend, eenzaam plekje.”

„Dan gaan we dáárheen,” besliste vader. „Als we nu óók 't geluk mogen hebben, de anderen terug te vinden!”....

„Ik geloof 't zeker, heer.”

„Heer?.... Heer?.... Ik ben je meester niet meer! Voortaan ben je vrij!” zei vader plotseling. „Als vrij man zul je verder met mij samenwerken.... En we zullen ons leven lang vrienden zijn!”

Zo toonde Basilius zijn dankbaarheid.

„Dan verandert er toch niet veel,” merkte Diphilus lachend op. „Ik heb me bij u nooit slaaf gevoeld.”

Flink stapten de kamelen verder.

Zonder al te veel van hun krachten te vergen, legden ze die dag 'n flinke afstand af. Voor achtervolging waren ze in 't minst niet bevreesd. Eer de soldaten de stadhouder gewaarschuwd hadden....

En eer dan een expeditie was uitgerust om ze na te jagen....

Toch namen ze uit voorzorg hun weg iets meer zuidelijk.... wat minder ver van de Nijl. Dan hadden ze minder kans de terugkerende achtervolgers te ontmoeten.

De vijfde dag trokken ze door een bergachtige streek, die slecht bekend stond. Zonder noodzaak trokken de reizigers er liever niet door, omdat er veel wild gedierte leefde.

„Ik heb 't gevoel, dat we onverwachts wel eens een leeuw konden ontmoeten,” zei vader bezorgd.

„Overdag hebben we geen last,” meende de ander. „’s Nachts kunnen we niet te voorzichtig zijn”....

„We zullen ’n groot vuur laten branden.... elke nacht.... en maar goed de wacht houden.... méér kunnen we niet doen,” zei vader.

„We schieten gelukkig goed op.... de kamelen houden zich flink,” antwoordde Diphilus tevreden, maar meteen liet hij er verschrikt op volgen: „Oei!.... Kijk dáár eens!”

„Wat is er?” schrok vader.

„Dáár.... achter die struiken.... daarginds! Kijk.... daar komt ie weer voor de dag!”

„Alle mensen.... wat ’n leeuw!.... Zo’n knaap heb ik nog nooit gezien!” zei vader vol ontzag.

„Kijk.... hij komt niet naar ons toe.... hij loopt met ons mee.... laten we onze speren klaar houden!”....

„Hij zal nu niets doen, Diphilus. Hij heeft ons anders best in de gaten!”

„Wat dacht u?.... Hij kijkt telkens onze kant uit!”

„Ik wou dat ie ’n andere kant uitging,” wenste vader hartgrondig.

„’t Is al een oude,” constateerde Diphilus. „Wat ’n manen!.... Hij voert vast iets in zijn schild!”

„Ik ben bang, dat we vannacht niet veel zullen slapen,” voorspelde vader.

„Als we ’n open plek zien, met goed uitzicht naar alle kanten, moesten we maar halt houden,” meende Diphilus.

„Toch schijnt ie bang te zijn.”

„Pas maar op,” waarschuwde Diphilus, „hij wacht een gunstig ogenblik af.... Kijk, hij loopt maar mee!”

Dat was geen aangenaam gezelschap! En geen nacht hadden ze zo oplettend de wacht gehouden als dit keer, maar niets verstoorde de rust. En toen de morgen aanbrak en ze hun ontbijt gebruikt hadden, trokken ze welgemoed verder. ’t Werd middag en in de brandend hete middaguren hielden ze rust.

„Waar zou onze reismakker van gister gebleven zijn?” vroeg Diphilus.

„Houd asjeblieft op over dat onguere beest!” verzocht vader. „’t Verwondert me, dat we onze twee kamelen nog hebben”....

Plotseling zweeg hij en wees alleen maar voor zich uit. Diphilus keek in de aangeduide richting.

„Daar heb je 'm weer! Hoe bestaat 't!" was al wat hij zei.

Ja, daar stond ie weer, bovenop een rotsblok. Waar hij onverwachts vandaan kwam, was de reizigers een raadsel.

Gespannen keken ze naar het wonderlijke gedrag van het reusachtige dier. Hij dook in elkaar, nam een grote sprong en.... beklom het rotsblok weer.

Wel een keer of drie herhaalde hij dat spelletje. 't Was of hij zich oefende in verspringen.

„Wat zou dat beest toch willen?" vroeg vader zich af.

„Niet veel goeds voor ons. Hij heeft honger en durft ons tòch niet goed aanvallen," meende Diphilus.

Bezorgd trokken ze verder en kozen bij klaarlichte dag met de grootste voorzichtigheid hun rustplaats voor de nacht.

Terwijl ze bezig waren hun nachtverblijf in orde te maken, werden ze wéér gestoord. Ze konden hun ogen niet geloven.... en toch was 't waar.... daar kwam met inspanning van zijn laatste krachten een soldaat naar hen toe strompelen.

„Dat is.... de centurio, heer!" riep Diphilus in de grootste verbazing uit.

„Hoe komt die hier verdwaald!?"

Ja, dat vroeg vader zich ook af!

„Water.... och, geef me astublieft wat water.... ik kan.... niet meer"....

Zonder iets te zeggen vulde Diphilus een beker. Gretig dronk de doodvermoede man hem in een paar teugen leeg. „Wat is.... dat heerlijk! Mag ik nog wat?"

„Drink maar zoveel je wilt," zei vader rustig.

Met 'n zucht van voldoening zette de centurio zich neer.

„Nu zie je, hoe Christenen zich wreken".... was al wat vader zei.

Met grote ogen keek de Romein hen beurtelings aan.

„Bent u.... de kóópman.... die we gevangen hadden?"

„Ja, ik ben ontvlucht," antwoordde Basilius. „Maar weet u ook iets van mijn vrouw en kinderen?"

„Die hebben we niet kunnen vangen.... ze zullen wel in veiligheid zijn."

„Hoe komt u hier.... zo ver van de karavaanweg?" vroeg Diphilus.

„Gistermorgen waren we net op weg gegaan, toen ik achter 'n zandheuvel hoorde roepen. Ik ging er heen om te onderzoeken, wie er

riep. Telkens verder klonk die stem, maar ik ontdekte niemand. Zo ben ik de troep kwijtgeraakt.”

„Weet u nog, heer, dat ons dat overkwam, de eerste nacht van onze vlucht?”

„Ja, gelukkig, dat jij me waarschuwde, om niet te gaan!”

Op dat moment stond 'n ogenblik hun hart stil van schrik!

„Aaoeh!” Met dat kort gebrul, dat 'n leeuw laat horen bij z'n sprong naar z'n prooi, plofte 't reusachtige dier tussen hen in!

'n Gil... kreten van schrik en tot hun ontzetting zagen vader en Diphilus de leeuw al weer dertig... veertig meter verwijderd met de centurio in z'n vreselijke muil.

't Geschreeuw van de ongelukkige ging hun door merg en been!

„Diphilus, help die arme kerel! Laten we hem helpen!”

„Dat kan niet... de leeuw is al 'n honderd meter weg!... Ooh... dat is verschrikkelijk!”

„We hebben toch speren, Diphilus?”

„Wat wilt u daarmee? Dat monster van zijn prooi verjagen?... Dat is onmogelijk!”

Machteloos moesten ze 't aanzien hoe de leeuw z'n prooi verder meesleepte en verscheurde.

„Dat vergeet ik van m'n leven niet... hoe oud ik ook word”... huiverde vader.

Wat ze de eerste tijd daarna deden?... Ze konden het zich later niet herinneren, zó waren ze beiden overstuur.

De leeuw liet zich niet meer zien.

Veilig, en toch met een hart vol zorg, brachten moeder en Pambo en de kinderen de dagen door in Thmuïs.

Dikwijls rees er twijfel in hun hart of ze vader en Diphilus wel ooit zouden terugzien. Zouden ze nog wel leven? Waren ze gevangen, of in de woestijn omgekomen? Deze vragen maakten 't hun soms erg moeilijk!

En dan plotseling... Daar komen twee kameelruiters aan! Ja, ze zijn het! Vader en Diphilus!! Dat was 'n ogenblik zó heerlijk na al die dagen van spanning, dat ze hun ogen niet durfden geloven!

Wat 'n uitroepen! Wat 'n vragen! Wat een onuitsprekelijke vreugde en dankbaarheid! Moeder en Cyrilla schreiden... van blijdschap! Toen ze de ontroering enigszins meester waren, zei vader met haperende stem: „Wat is God goed voor ons... allemaal weer bij elkaar!”

Nooit had in hun hart een zo innige dank geleefd, als nu in dit heerlijk ogenblik.

De kleine Aglaja stond het stilletjes aan te zien. Hoe diep voelde ze op dit ogenblik haar eigen groot gemis Zij zo heel alleen

„Wie is dat meisje, Thekla?” vroeg vader.

„Dat is onze kleine Aglaja, Basilius.”

„Waar komt ze vandaan?”

„’t Is een kind van Christenouders. Haar vader en moeder zijn allebei omgekomen”

„Kom ’s hier, Aglaja wil jij wel altijd bij ons blijven?” vroeg vader zacht.

„Dat hadden wij al afgesproken, hè?” zei moeder.

„Dan hebben we nu twee zoons en twee dochters,” zei vader en met Aglaja op z’n sterke arm stapte hij de hut binnen.

Een paar maanden later stierf plotseling de wrede keizer Maximius. Daarmee was tegelijk de vervolging afgelopen en veilig kon ’t gezin terugkeren naar Ombi, naar ’t eigen thuis, dichtbij de Nijl.

Johannes trouwde later met Aglaja. De ring van haar moeder bewaarde ze trouw als een kostbaar aandenken aan een vader en moeder, die stierven voor hun geloof.

Ook de brief, eens met ’n pijl in het hol geschoten, werd bewaard als ’n herinnering aan bange tijden.

In de muur van ’n oude kerk in Syene (nu Assoean) is een steen ingemetseld. Die steen is uit die oude, lang vervlogen tijd.

Wat er ingebeiteld staat?

In vrede en in Christus stierf Basilius.

Hij leefde 77 jaar, 9 maanden en 4 dagen.

Dit graf liet hij bouwen voor zich en zijn vrouw.

Door lijden tot heerlijkheid!

INHOUD

	Blz.
Woord vooraf	7
1. De vlucht	9
2. Wie roept daar toch?	14
3. Een onverwachte, nachtelijke bezoeker	20
4. Een reis met gevaren en verrassingen. De zandstorm	23
5. „Dat was op 't nippertje, Filippus!“	26
6. „Van wie is die stem?“	32
7. Pambo, de mandenmaker	37
8. Zijn ze veilig in „'t hol van Pan“?	41
9. Aan de afgoden offeren of sterven!	47
10. Euthymius komt te hulp	54
11. Een list, die mislukte	59
12. 't Spookt in 't hol van Pan!	66
13. Ontdekt!!	68
14. Lopen, Diphilus! Misschien ontsnappen wel	72
15. Als de nood op 't hoogst is	80
16. Arme kleine!	84
17. Euthymius, de martelaar	88
18. Diphilus bedenkt een plan	91
19. „Roeien, mannen! Harder!!!“	95
20. Herenigd!	101